

ఆంధ్రమిత్ర

32439 వ్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మే నెల 8వ తేది గురువారము } శనివారము ౬౧
Vol. 17. } MADRAS, THURSDAY 8th MAY 1930. } No. 31
శ్రీ మోహనానామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ దశమి

అమృతాంజనము

అన్ని విధమాలేగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పొట్ల బాపును. పాఝ్యపునొప్పుల బారదోలును. పొట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును. వాపుల చూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట వలన శరీర మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము లలో గూడ వాడుచున్నారు.

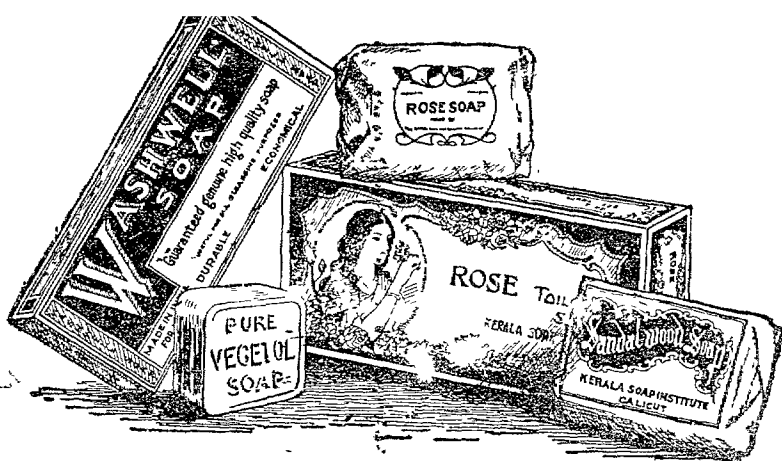

గొప్ప గొప్ప పాలించే
వేలకు వేలు యోగ్యత
పత్రములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటీ జూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
పెజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసి,
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తింటు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక
109, ప్రెసిడెంట్, స్టాండ్, బాంబాయి.

కేరళ సబ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.
గుణము—అసమానమైనది. వెలు—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూర్వ నివరబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

రోజాపుష్ప లేవ్యము 1533

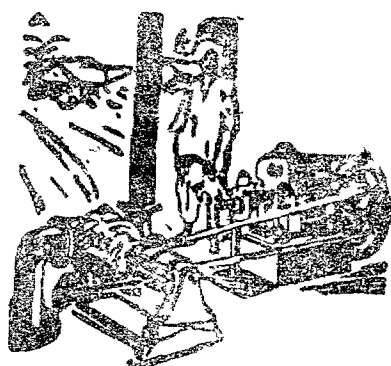
మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల్ విశేషమును చక్కగాగలిగించును, రుచికరమయినది. పథ్యగ్రహము ౧౫ కు 1 డబ్బి రూ. 0-10-0

క్షయార్పణ లేవ్యము

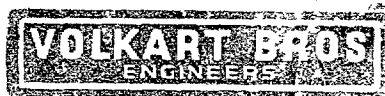
దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్లి, మొదలగు కాన్యాకాశ సంబంధముగు వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును. 15 కు 1 డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్బులు, ప్రత్యేకము ౫. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేవి, నెల్లూరుజిల్లా.

తేలు మందు

సీసా 1 కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-13-0
తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశింపదు. బాధ నరములవెంట పెద్దనరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును బండపారునటుల చేసిన, బాధ తగ్గును. కుట్టినచోటు కొంచెము మందు పోసిన, బాధ మాయ మగును. ఈ మందు తమవద్ద గలిగియున్న తాము బాధపడక, ఇతరులకు నూడనివిష్ట బాధను పోగొట్టి తాము పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. అమృతాంజనం డిపో 7 తింటు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

మా ప్రత్యేక ప్రేషనరి, పోర్ట్ ల్యాండ్ పంపింగు పెట్ల కెరొసిన్ కూడాయిత ఎంజనులతో గలవు.
పూర్తి వివరములకు ఈ దిన ప పిలాసమునకు వ్రాయుడు:—

ఆర్కీనియన్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగుపేట, బెంగుళూరు.
వెస్టు మెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాపిరోడ్డు, కోయంబూరు.

తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినిధులు:—
మద్దూరి బ్రదర్లు, రాజమండ్రి
వాల్ కాట్ట బ్రదర్లు, ఏశేస్సి, బెజవాడ.

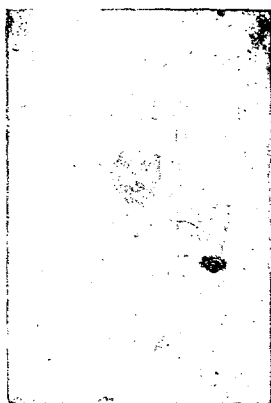
కృష్ణాపార్వతీదేవాలయ

అభివృద్ధిమందు అతి శ్రేష్ఠములకు మామ్యునియేటా మా పెద్ద శేట్లగునకును నేడే వ్రాయుడు.

కొట్నూరు బిలియంబారు వివాహము

కొట్నూరు బిలియంబారు యార్లగడ్డ రంగనాయకులు నాయుడుగారి చెండవ కుమారుడు రామనాథ బాబుగారికి బాగర్ల మూడి చౌదరిగారి కుమార్తె నిచ్చి మెలపూరులో 4 వ తేదీని వివాహము జరిగెను. వధూవరు లిందు గలరు. (వి.ఎల్.ఎ.)

శ్రీయత నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ సరసింహారావుగారు

గుంటూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు. లవణసత్వాగ్రహమును ఒకవత్సరము ధైర్యమును పొందిరి.

బాణాసంచా ఫ్యాక్టరీలో గొప్ప ప్రమాదము.

విదుగురు తాలి చనిపోవుట.

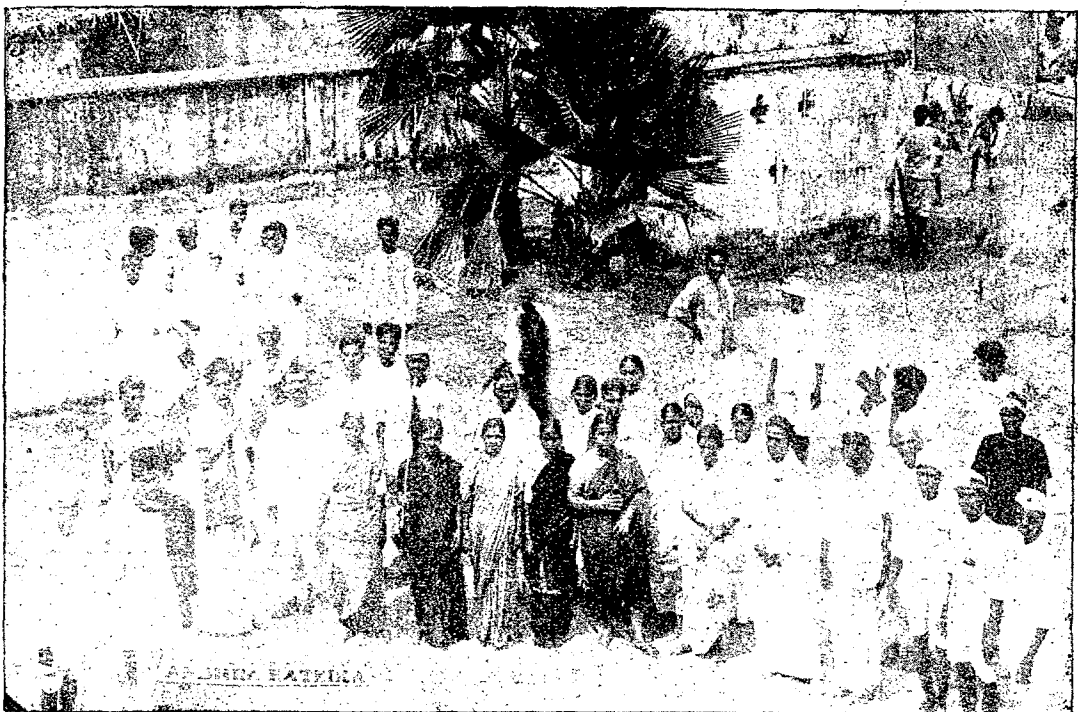
పూనా, మే 6:— పూనాకు సమీపముననున్న నారా యాట్ గవాన్ లో బాణాసంచా ఫ్యాక్టరీయందు గొప్ప అగ్ని ప్రమాదముకలిగినందున చనిపోయిరి. ఫ్యాక్టరీకి సమీపమున ఉన్న యానాట్ తన ఫ్యాక్టరీకి వెనుకముందు సామానులను తొన్నెంటిని ఎండలో నుంచెను. వానిలో నొకటి శ్రేణి వందుసానుగ్రుల కన్నెంటికిని నిప్పు రగిల్చెను. నిప్పు ఫ్యాక్టరీకి వ్యాపించెను. అచట కుపాకిమందు విస్తారముగా నుండెను. అసతి కాలములో భవనము తయై అగ్ని జ్వాలలచే నిండిపోయెను. లోపల పనిచేయుచుండిన విదుగురు అగ్నిజ్వాలలలో తగ్గిపోయిరి. ఆయిదుగురును భస్మీభూతులయిపోయిరి. సుల్తాన్ యాకులును, అతని కుమార్తెయు, వృద్ధురాలొకతెయు, యిరువురు పిల్లలును మరణించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

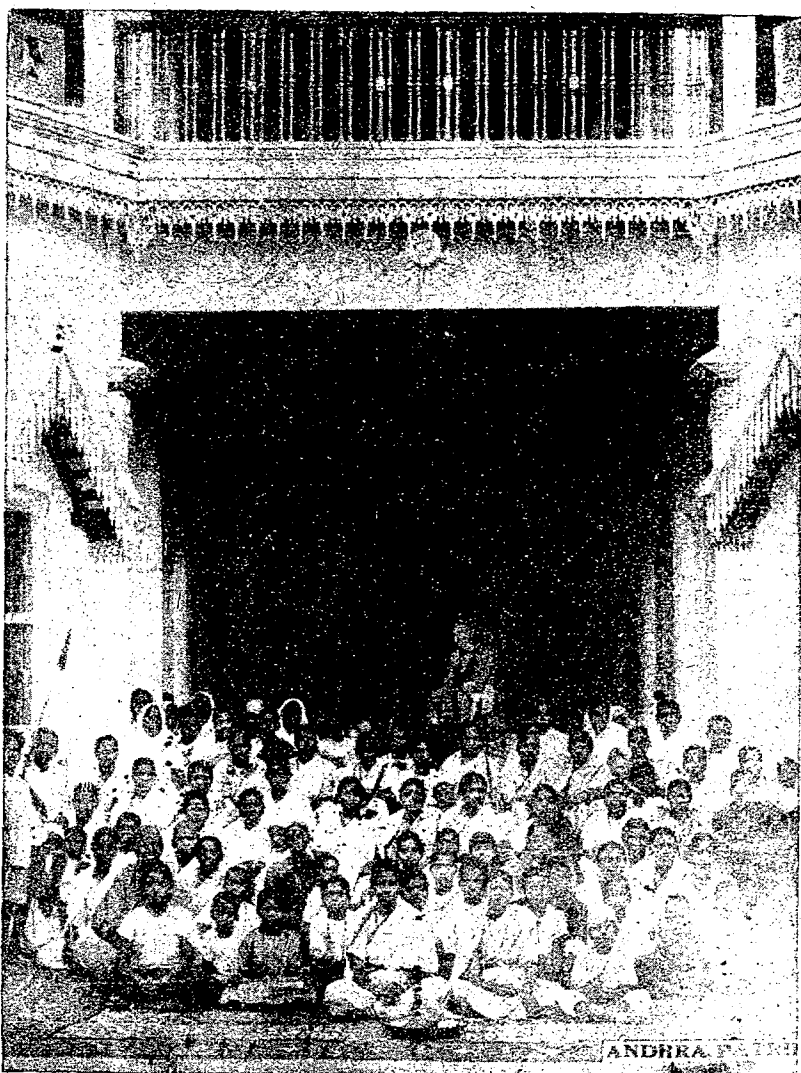
నంగరాష్ట్రములో వివిధ స్థలములయందు హారతాళములు

కలకత్తా, మే 6:— గాంధీయజ్ఞాని అరెస్టుయెడల ననమ్మతి తెలుపుచు సంపూర్ణముగా హారతాళములు వివిధ ప్రదేశములలో జరిపినట్లు వార్తలువచ్చినవి. పిక్నేటు చేసి నందుకును హారతాళము చేయవలెనని ప్రకటించినందులకును నాలవార్త ప్రకటించినందులకును అరెస్టు చేయబడిరి. చాలమంది స్త్రీలు హారతాళము స్ఫూర్తిగాను, పోలీసుకోర్టుకు పోలేదు.

(ఆ. ప్రె.)

5 వ తేదీన మదరాసు లవణసత్వాగ్రహమునందు పాల్గొన్నవారు ఉత్సవముతో ఉదయవసము నందు బయలుదేరుట. (ప్రె. ఫో. బి.)

దేశోద్ధారకుని దుర్గావిలాసమునందు బెజవాడ స్త్రీలు రాటపుగోరిపూజ చేయుట.

వివిధ రాష్ట్ర సత్వాగ్రహము

కర్ణాటకము

హుబ్లీ, మే 6:— కర్ణాటక నాయకులు 130 మంది తైళ్లలోనున్నారు. దీనివలన ఉత్సాహముతగ్గుటకు బదులు ద్వీగు చీకట్లమైనది. బెల్గామునందు 55 మంది పరింటియే కాననోల్లం ఘనము చేయుచున్నారు. ప్రతిమండలమునందును సమిష్టి కాన నోల్లం ఘనము జరుగుట విశేషము. విదేశవస్త్ర బహిష్కారము నకుకూడ పరింటియే చురుకుగా పని చేయుచున్నారు. రాష్ట్ర మందంతటను పోగుచేసిన విదేశవస్త్రములు మే 11 తేదీని తగులబెట్టబడును. మే 2 వ తేదీని కల్యాణునందు ఉప్పు బహు సెలకొల్పబడెను. హన్మనేరమునందు సమిష్టి కాననోల్లం ఘనము నిన్న జరిగెను. (ప్రె. ప్రె.)

కార్కాల, మే 6:— 16 మంది పరింటియే పద్మనాభ కామత్ యం. ఏ. బి. యోగారి నాయకత్వమున ప్రస్తానము ప్రారంభించిరి. టేహన్ నందు రామప్రభు నారాయణరావుగారు వారికి స్వాగత మొసగిరి. ఉత్సాహము లొసగుచు నాయకులు జనులందు ప్రబోధముకల్పకతయచున్నారు.

సంయుక్త రాష్ట్రము

బెనారసు, మే 6:— అనేక భాగములందు సత్వాగ్రహము జరుగుచున్నను, అరెస్టులు గతవారములో నిలిచిపోయినవి.

భోల్పూరు పరింటియే దిశ మొకటి, కాజ్జ, జోధపూరు, బజార్ హా మొదలైన స్థలములందు ప్రచారము చేసి మందు హాధినిచేరిరి. అచట వారు నిషేధలక్షణమును తయారు చేయుట ప్రారంభము చేయగనే పోలీసులు దాడిచేదలిపచ్చిరి. పరింటియే పోలీసు సంఘర్షణలో, తైళ్లను ఉప్పునీళ్లు కొందరువారిం దీర్చ చేల్చిన బడెను. ఇంకొకటి లాటి దేబ్బలుకూడ ప్రాప్తమయ్యెను.

బెనారసు తహశీలునందును చండే తహశీలునందును ఉప్పు సత్వాగ్రహము అనేక గ్రామములకు వ్యాపించుచున్నది. (ప్రె. ప్రె.)

నవరణ

ది 2-5-1980 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గుడివాడ 1 మేసెల తొలివార్తలో “అడ్డాడ కల్లు అంగడి కంట్రాక్టరు పామర్తి పిచ్చయ్యగారు కాంగ్రెసువారింటిరులు తాటిమువ్వలు సరకులు న్నారనియు అందుచే తనకు నష్టముకలుగుచున్నదనియు గ్రామమునిసిపుద్వారా స్టేషనరీ సబ్ మాజిస్ట్రేటునకు రిపోర్టు బంధు కొనిరి” అనుదానిలో “గ్రామమునిసిపుద్వారా” అను వాక్యము తొలగించవలయున్నదనియు వారు యెట్టిరిపోర్టు యిచ్చి పుడలేదనియు మునసిబుగారైన శ్రీవీరపన్నే బసవయ్యచౌదరిగారు మాతో యీరోజున చెప్పియున్నారు.

బొ. వెంకటేశ్వరరావు.

వృత్తాంతలేఖలు

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మే 4:— శ్రీయుతులు దండు నారాయణరాజు గోవిందాచార్యగార్లు శిష్యులైన వీరవరగారు నరసాపురం పాలకొల్లు పోస్టాఫీసులకు ప్రెస్ టెలిగ్రాములను పంపవద్దనియు పుచ్చుకోవద్దనియు రహస్యముగా యుత్తరములను బంపెనని తరువాతి నేను విన్నాను. నేనాడు ప్రెస్ టెలిగ్రాములను మా పోస్టాఫీసువారు పుచ్చుకోనందున యిండాద్దప్పెంటు నివ్వవలెనని పోరాడగా పోస్టాఫీసువారు నూపరిం బెండెంటు గారికి సంగతులను యావత్తు చెబుటను తంజిసంపిరి. వెంటనే నూపరిం బెండెంటుగారు ప్రెస్ టెలిగ్రాములను వెంటనే పంపమనియు తంజి సంపిరినిగూడా తెలిసినది.

పోలవరం ఏజెన్సీ

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏజెన్సీలో శ్రీయుత పుసులూరి కోడండరామయ్య గారును ఆశ్రమవాసులును ప్రతిగ్రామం వెళ్లి సభలు జరిపి ఉప్పు నమ్మించున్నారు. ప్రతిపుడయం నగరసంక్షేపన జరుగుచున్నది. సత్యాగ్రహనిధులూ చేయబడుచున్నది. సభ్యుల జేర్పుచున్నారు. ప్రజలలో అమితోత్సాహము ప్రబలుచున్నది. గ్రామములలోని స్త్రీలు పురుషులు వారొచ్చునప్పుడు వారితో గలసి కొంతమారం వచ్చుచున్నారు. ప్రతిదినం రాత్రులందు గొప్పసభలు జరుపబడుచున్నవి. పుసులూరి కోడండరామయ్య గారు గంభీరోపన్యాసము లాసరుచున్నారు. వెంటలకొద్ది పుప్పూట్లము లమ్మబడుచున్నవి.

జాతీయపతాకోత్సవము

ఆంధ్రప్రదేశ్ జాతీయోపసంఘ అధ్యక్షులు దేశోద్ధారక హాగ్నెరరావు గారును యితర నాయకులు నిర్బంధించబడినందులకు పోలవర స్వరాజ్యోత్సవందుననూ, దిప్పకాయల పాడునందుననూ పతాకోత్సవము అతిజయప్రదంగా జరుపబడినది.

(ఒకవిలేఖరి)

గంజాంలో సత్యాగ్రహము

బారువాలో ఉప్పు తయారుచేయుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

బరంపురం, మే 5:— గతనెల 29 వ తేదీన గంజాం ఉత్కల కాంగ్రెసుసంఘము తరపున ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజహోదాముందు ఒకసభ జరిగెను. దీనికి శ్రీయుత నిమ్ల సోమయాజులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. నిరంజనపట్నాయకు, పుల్లెల శ్యామసుందరరావు, విశ్వనాథదాసుగార్లు పాల్గొనిరి. శ్రీమతి సరళాదేవిగారు ఉపన్యసింపినది. తరువాత సత్యాగ్రహులకు శ్రీమతి సరళాదేవి, జి. వి. నారాయణగార్ల భార్య, ఇంకా యితర బ్రధస్త్రీలు, బొట్టుపెట్టిరి. ఆమెకు సోదినము ప్రార్థన వీరు మామూలు కాలినడకను బయలుదేరిరి.

30 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఆంధ్ర సత్యాగ్రహులు చ్చాపురం వెళ్ళిరి. అచ్చట సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగెను. ఇచ్చట నిమ్ల సోమయాజులు, న్యాయపతి నారాయణమూర్తి, పుల్లెల శ్యామసుందరరావు, రామారావు రామకృష్ణారావు, సన్యాసిరాజుగార్లు మాట్లాడిరి. ఇచ్చట సమిష్టికాసనోల్ల ఘనముగా జరిగెను.

ఈ నెల 1 వ తేదీన వీరు బారువావెళ్ళిరి. ఇక్కడ సోమయాజులు, నారాయణమూర్తిగార్లు మాట్లాడి ఇక్కడకూడ సమిష్టికాసనోల్ల ఘనము జరిగినది. 2 వ తేదీ సత్యాగ్రహదళము సోంపేటజేరెను. అచ్చట ఒకసభ గావించెను. సభలో సోమయాజులు, సన్యాసిరాజు, నారాయణమూర్తి, వీరరాజు, రామారావు రామకృష్ణారావుగార్లు ఉపన్యసిరి. ఇక్కడకూడ ఉప్పు తయారుచేయబడెను.

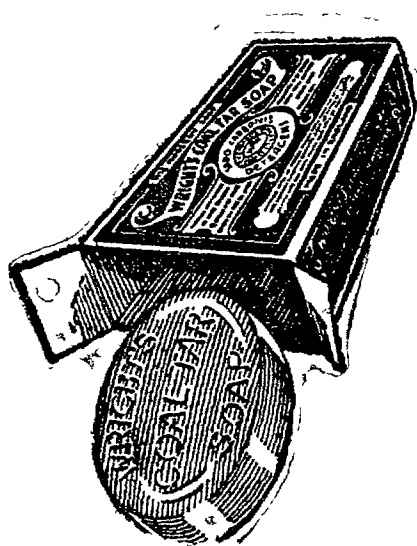
ఇచ్చటనుండి న్యాయపతి నారాయణమూర్తిగారి నాయత్వముక్రింద ఒకదళముతిరిగి బారువావచ్చెను. మరొకదళము ల శ్యామసుందరరావుగారి నాయకత్వమున మాణిక్యపు వెళ్లి అచ్చటనుండి నిమ్లటికి బారువాచేరెను. నిమ్ల సోమయాజులు, సన్యాసిరాజుగార్లు సత్యాగ్రహనిధి విషయమై చర్చించెల్లి యా 52-12-0 లు వసూలుజేరి, యీ ఊరు నిన పచ్చి యింకను వసూలుజేసి నిమ్లరాత్రి బారువావెళ్ళిరి. ఇక్కడి సత్యాగ్రహనిధి వసూలయినది యా 2840-18-6. 4 రు-504-2-9. మిగిలిన రు 1886-10-9 లు, బ్రజరం ఇశ్రేణి రామమూర్తిగారి యొద్దనున్నది.

ఈ సబ్బు

మీ యా కృతిని

నంరక్షించును

హిందూదేశమందు గల అత్యుష్ణము వలన కలుగునష్టమును, శరీరయాక్ష్మిని, స్వచ్ఛతను గాపాడగలిగి, చర్మ వర్ణి చేయగలిగినది రైట్సు కోల్ టార్ సబ్బు యొకటి మాత్రమే.

దీనియందు గల ఓషధీశక్తులవలన అంటువ్యాధులను రాకుండ గాపాడగలదు.

కాబట్టి మీ ఆరోగ్యము, యందము కొరకు ఎల్లప్పుడు రైట్సుకోల్ టార్ సబ్బునే ఉపయోగించును. ప్రతిపెట్టె గుండు మూడు పెద్దబిళ్ల లుండును.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

సంపూర్ణహారతాళము

బెజవాడ, 6-5-90:—నేటి యుదయం 5-30 గంటలకు చెన్నపట్నంనుండి వచ్చిన మెయిలుబండి స్టేషనులో ఆగెనోలేదో అప్పుడే మహాత్ములవారి నిర్బంధమునుగూర్చిన వార్త పట్టణమునందెల్లెడల వ్యాపించిపోయెను. పెద్దమకాణములు, చిన్నమకాణములు, బియ్యపుఫ్యాక్టరీలు, అన్న ఆఫీసులు, మారల అంగళ్లు, కాఫీహోటళ్లు, బీడిలదుకాణాలు సమేతు అన్ని అంగళ్లు వాటియంతట అవియే మూయబడినవి. జట్కూబండ్లునుకూడ విప్పివేసిరి. అందరుజేరి పాటలను పాడుకొనుచు జాతీయపతాకములనుపుచ్చుకొని పిగులవెంట జేర్చిరి. పట్టణమునందు సంపూర్ణహారతాళము జరిగి పట్టణమంతయు ప్రశాంతముగా మండెను. కాని పోలీసువారు మాత్రము పిగులలో అచటనచట నుండిరి.

తంతివార్తల నాపుట

నేను ఉదయం పదిగంటలకు మీకు పంపుటకై తెలిగ్రాఫులో నీక్రిందివార్త నిచ్చితిని. వార్త ఇటులనున్నది— “మహాత్ముని నిర్బంధమునకు అనమ్మతిమాచనగ పట్టణమంతయు శాంతముగ సంపూర్ణహారతాళము దానియంతట నది జరిగిరది, జట్కూబండ్లుకూడా ఆగిపోయినవి. అనేకమంది పట్టణమంతయు పవిత్రహృదయముతో నూరేగింపు జరిపినారు. అంతయు శాంతియుతముగనుండెను పోలీసువారు దుడ్డుకర్రలతో పీధులు కలియుచోట నుంచబడినారు.

ఒంటిగంటకు తెలిగ్రాఫు నూపర్వెంటుగారు “తంతి సమాచారము ఆక్షేపణీయముగా నున్నది గనుక పంపుట మానినాము” అని నాకు జాబును వ్రాసిరి.

నేను మరల వారికి జాబువ్రాయుచు “ఏభాగము ఆక్షేపణీయముగ నున్నదో తెలుపండి.” అని వ్రాసిని. సమాచార మంతా ఆక్షేపణగనున్నదని వారు నాకు జవాబు నిచ్చినారు.

మచిలీపట్నము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏప్రిల్ 28:—హిందూకాలశ యొక్క డైమండ్ జూబ్లీవిండు శంఖుస్థాపన ఈరోజు సాయంత్రము 6 గంటలకు శ్రీమత్ రాజా యార్లగడ్డ శివరామప్రసాద్ బహదూర్ హిందూ దేవరకొట) గారిచే జరిగెను.

దేవరంపాడు

(స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు, మే 8:—గుంటూరుజిల్లాలోని యొక కేంద్ర మగు దేవరంపాడునందు గల సత్యాగ్రహశిబిరమున 3-5-90 ఉదయము 10¹/₂ గంటలకు సాల్పు సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు, సాల్పు సబ్ ఇనస్పెక్టరు, పోలీసుసబ్ ఇనస్పెక్టరు పోలీసుసర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు గలపాడు పోలీసుసబ్ ఇనస్పెక్టరు, సాల్పు నౌకరులు 25 గురు రిజర్వుపోలీసు, సాల్పు తహసీల్దార్, డిప్యూటీ మాపరింటెండెంటు గార్లు కలసి 10 మంది సిబ్బందితో తుపాకులతోను, రివాల్వర్లతోను వచ్చి శిబిరమును ముట్టడించి శిబిరములో కొందరు ప్రవేశించిరి. ఆసమయమునందు శిబిరములోను తాళమువేయబడి యుండెను. ఆరుగురు శాంతి సైనికురు గలరు. అంతట సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు మరికొందఱు ఆఫీసుగదియొద్దకు వచ్చుచుండ శిబిరాధిపతి శ్రీయుత నాగళ్ల కృష్ణయ్య చౌదరిగారు వెల్లి అడ్డుముగా నిలుచుండి ఎందుకు వచ్చితిరని ప్రశ్నించెను. తలుపుతాళము తీయుమని కోరిరి. అందులకు శ్రీ కృష్ణయ్యగారు నిరాకరించిరి. తలుపు బ్రదలు కొట్టెదమని వారిచేతులలో నున్న తుపాకి మడమలతో తలుపును బెండుపోట్లు పొడిచిరి. అందులకు కృష్ణయ్యగారు రడ్డు పడుచు మీ కిది న్యాయమా, యని తలుపు కడము నిలుచుండెను. అంత సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు వచ్చి “తలుపుతీయుము, లేనియెడల పగులకొట్టి తీరెదము” అన, కృష్ణయ్యగారు పగుల గొట్టుటకు కారణమేమియో చెప్పమనిరి. అంత వారు కోపాద్దిపిత్తులై “లోన దొంగఁజుప్పు ఉన్నది. దానిని తీసికొని వెళ్ళవలె” నని చెప్పిరి.

అందులకు శ్రీకృష్ణయ్యగారు అలా తీసికొని వెళ్ళుటకు వీలుపడదు. మీరు మీ విధి యేవిధముగా తీర్పుచుంటిరో ఆరీతిగనే మావిధిగూడ మామహాత్మునికి తీర్పుచుంటిమి. అని తలుపుతీయకుండ నిలువబడిరి. సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు మీపేరే మని ప్రశ్నించిరి. కృష్ణయ్యగారు తమపేరును చెప్ప నిరాకరించిరి. మీ కేదయిన ఉత్తరువున్నయెడల ఆయుధత్రుప్రకారము నన్ను పిలిచి మీకార్యమును మీరు నెరవేర్చుకొనుడమని చెప్పిరి.

“ఇరుగ్-ఉత్తరువు” అని సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు చూపెట్టెను.

“నా కాంగ్రెస్ భాష రాదు. చదివి దాని ఆరము బోధింపు”మని నేనాని కోరెను.

కలెక్టరు మీ శిబిరమును సోదాచేయుమని ఉత్తరువుచ్చి యున్నారు. అందులకు మీ తుపాకీలు వచ్చినట్లు వారు నీవు

లనియు, ఆ సరనియు శ్రీమని కోరగా, నను తీయగా, నేను నచ్చిని

నాయువ్యోగి టోపీని పెట్టుకుండగనే ‘యింకదూరమెందుకు వచ్చితిని, మీ గ్రామములో ఉప్పు చేసికొనరాదా’ అని కృష్ణయ్యగారు మందహాస మొనరించుచు “ఇప్పుట బాగుగా చేయవచ్చును. పండితులును స్వేచ్ఛగా అనుభవించుచున్న” చెప్పిరి. ఆ ఉద్యోగి నవ్వి తలనాడించెను. శాంతి సైనికులు నిశ్శబ్దముగా, శాంతముగా, నుండిరి.

ఆ ఉద్యోగులు దాబామీద ఉప్పుఉన్నదని గ్రహించి దాబానెక్కి ఉప్పునుతీసికొని, వేరే ఇంకొకమూలను గూడా తీసికొని కొన్నిచాపలలోవేసి, జండాబిచ్చియు తీసికొని ఏదియో వ్రాసికొని వెడలిపోయిరి. వెళ్ళుచుండగా తహసీల్దారుగారు శ్రీకృష్ణయ్యగారిశిబిరమువచ్చి వెలచిచ్చెదరా యని వివయ పూర్వకముగావడిగిరి. శాంతి సైనికులతోగూడ నాలుగమగులు ముందువెచ్చి జయధ్వనులతో వారలను పంపిరి.

ధృత్యమును తెలికొంపువచ్చిన ప్రేక్షకులను ప్రభుత్వము వారు స్కరిలేకుండా తరిమివేసిరి. ఈవిధముగా ప్రభుత్వము వారు కృష్ణయ్యలను నిర్బంధించి గుండ్లకమ్మనది దాటుటతోడనేకనుప రికొరారు చూచుటకుపోయి తిరిగివచ్చిన శ్రీయుత తురగా వెంకటేశ్వర్లుగారి నాయకత్వముననున్న సైనికుల నెదుర్కొనిరి.

మహాత్మాగాంధీకి జైతును ధ్వనులు నైస్వయమునండి మిన్నముట్టెను అంత సాల్పు సర్కిల్ యినస్పెక్టరుగారు శ్రీ కొత్త రామకొటయ్యగారిచేతిలో నున్న పతాకము లాగుకొనుటకు విశ్వప్రయత్నముచేయుచుండ శ్రీదేవభక్తుని వెంకటసుబ్బయ్యచౌదరిగారు రాపతాకముచేతబట్టి సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరుగారు చౌదరిగారి చేతిపైని కొట్టిరి. ఈపెనుగులబలో పతాకము చిరిగి తురియలయిపోయి ఒక ముక్కమాత్రము చౌదరిగారిచేతిలో మిగిలిపోయినది. తక్కుతునియులు ఇ న స్పెక్టరు గా రే తీసికొని వెళ్ళిరి. ఇంతకుపూర్వము ఈమురావారిలో 5 గురు శ్రీవేంకటేశ్వర్లుగారి నాయకత్వముక్రింద కొరారునకువెల్లి తిరిగివచ్చుచుండగా పోలీసు ఇనస్పెక్టరు వారినినిలిపి శిబిరసమాచారములు తెలుపమని ప్రశ్నించుచుండిరి. అంతలో సత్యాగ్రహీలు సహాయ నిరాకరణతత్వమును బోధించి వెళ్ళుచుండగా ఉద్యోగులు వారలనుముట్టడించి కొంతసేపు రోడ్డుప్రక్కనున్న చెట్లనీడను కూర్చుండబెట్టి ఏరునామాలనుతీసికొని పంపివైచిరి.

ఉదయమున సోదాచేయుటగూర్చి ప్రభుత్వోద్యోగి యులు తిరిగి సాయంత్రమువచ్చి శిబిరమును ముట్టడించి సైనికులను పుర్చొల్పుచు కొంతకాలము గడపి దేవరంపాడు గ్రామములోనికి బోయిరి.

శాంతి సైనికులు తమవిధిగా శాంతితోనుండి యేమిటి దౌర్జన్యములేకుండ సహనమువహించిరి. పోలీసువారు సోదాచేసి తీసికొనిపోవుటచే యిప్పుడు శిబిరములో సామాగ్రి యేపాటియులేక అంతయును తనస్వస్థిచేయవలసివచ్చుచున్నది.

గుడివాడలో బహిరంగసభ

నిర్బంధితులైన ఆంధ్రనాయకులను ప్రశంసించుట

మే 8:—నిన్న సాయంత్రము గాంధీచౌకునందు విద్యార్థిసంఘమువారు ఒక బ్రహ్మాండమైన సభను సమావేశపరచిరి. బౌద్ధవాఙ్మయబ్రహ్మ దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యచౌదరిగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. నిన్నటిసమయ పట్టణమున హర్తాలనుగుటచే నిర్బంధితులయ్యునకు ముందే సభాప్రదేశము ప్రజలచే నిండిపోయెను. శ్రీయుతులు దొడ్డుపనేని అంజయ్యశెట్టి, పర్రు వెంకటరత్నం, సూరిపెద్ది కృష్ణమూర్తి, ఆరికపూడి కోటయ్య, టి. విశ్వనాథం, టి. సత్యనారాయణమూర్తిగారలు, ప్రజలను త్రొగుడు మానవలెననియు, విదేశవస్త్రబహిష్కారమును గావింపవలెననియు, శ్రీ పల్లభనేని రామబ్రహ్మచౌదరిగారు మొదలైనవారిచే పారంభింపబడిన మద్యపాన బహిష్కరణోద్యమమును పట్టుదలతో కొనసాగించవలెననియు హెచ్చరించుచు గంభీరోపన్యాసముల గావించిరి. సంపూర్ణహర్తాలమును గావించిన పాఠులను, విద్యార్థులను ప్రశంసించిరి. అధ్యక్షులు సత్యాగ్రహోత్తమును నిరూపించుచు దీక్షోపన్యాసమును గావించిరి. సత్యాగ్రహ ఉద్యమము నేటిదిగాదనియు అన్ని కాలములందును అన్ని దేశములందును అనుష్ఠింపబడుచు వచ్చుచుండెనని రుజువుచేసిరి. నిర్బంధితులయిన ఆంధ్రనాయకులను ప్రశంసించుచు తీర్మానములు గావింపబడిన పిమ్మట, విదేశవస్త్ర దహనముతో సభ సమాప్తిచెందెను. బేతవోలు గ్రామములోని రయితులు కొందరు తమ తాటిచెక్కను నరువటకు అంగీకరింపనున్నారనియు, సత్యాగ్రహముకంటెనే ఆకార్యమునకు పూనుకొనెదరనియు తెలియుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

గొప్ప దేశమునురు

బర్మా-సింహళీ ములలో ప్రబలనష్టము

చెన్నపురిలో మూడురోజులనుండి
యెడతెరపి లేనిచాన

మదరాసు, మే 8:— "నిన్న 7 వ తేదీ ఉదయమున 8 గంటలకు పాశ్చాత్య యిటువద్ద తుపాను కేంద్రీకృతమైనది. అది నిన్న పగలు 11 గంటలపుడు నాగపట్నమునకు 50 మైళ్ళదూరమున తీరమును దాటెనని నిన్న మధ్యాహ్నము 1 1/2 గంటలకు తొలివార్త వచ్చెనని చెన్నపురి పోస్ట్ట్రబ్టు ఉద్యోగులు తెలిపిరి.

చెన్నపురి

6 వ తేదీరాత్రి ఉదయములో గూడిన వర్షము ప్రారంభమైనది. నిన్న పగలును రాత్రియునుగూడ యెడతెరపి లేకుండ వాన కురిసినది. నిన్న మధ్యాహ్నము 8 గంటలవరకు చెండు దుక్కుల (2 యిం చెన్) వాన కురిసినట్లు సమెదు చేయబడెను. నేడుగూడ వాన ప్రబలముగా కురియుచున్నది.

బర్మా

బర్మాలో తీవ్రమున వర్షమునకు తోడు భూకంపము గూడ కలుగుటవలన చాలవొట్ల చాలమంది చనిపోయిరి. ధన నష్టము అపరిమితముగా కలిగినది.

సింహళీము

6 వ తేదీన పగలును రాత్రియునుగూడ సంతతపారగా వానకురిసినది. ట్రెన్కోమరిలో 10.69 దుక్కులును ఎటెడిని యలో 10.70 దుక్కుల వర్షమును 6 వ తేదీ ఉదయము 9 1/2 మొదలు 7 వ తేదీ ఉదయము 9 1/2 గంటలవరకు 24 గంటల లోపల కురిసినది. మరో 6 స్థలములలో గూడ 24 గంటలలోను చెరి ఆరు దుక్కుల వాన కురిసినది. కొలంబోలో మొదటి 24 గంటలలోను 5.80 దుక్కులును చెండు 24 గంటలలో 5.40 దుక్కులును కురిసినది. వానతోపాటు ఉపద్రవము గాలిగూడ వీచుచున్నందున అపరిమితముగా నష్టము కలిగినది. భారతదేశ మనకు అంతివార్తలు సరిగా జరుగుటలేదు. కెలాలీనది నిన్న 6 అడుగులు పొంగెననియు భూములకు చాలనష్టము కలిగెననియు తెలిసినది. రైలుచేరుగూడ చాల ప్రమాదము కలిగినది. చాల చెట్లు విరిగిపడినవి. 5 వ తేదీ ఉదయమునుండి 7 వ తేదీ ఉదయమున 9 1/2 వరకును మూర్ఛ్యరశ్మి కనబడనే లేదు. 27 నిమిషములలో 1.21 దుక్కుల వాన సమెదుచేయబడెను. ఒక్క పల్లెను పరగజాలలోనే 6 వ తేదీ ఉదయమున 24 గంటలలోను వదిలకులకొట్ల (10 బిలియనుల) వాన కురిసినట్లు ఉద్యోగులు తెలిపిరి.

బర్మాలో భూకంపము

ఇంకను వివరములు

దీప్రము మాయమయినదనుట నిజముకాదు

రంగూన్, మే 8:—సంజా వాడిజిల్లాలోని తేన్వా దీప్రము మాయమయిన దనువార్త యదార్థముకాదు. అచ్చటి ఆలయమున, మంచి కట్టడములు కొన్నియు మాత్రము పడి పోయినవి. అనేకస్థలములందు భూమి పగుల్లిచ్చి యిసుక పుకి యులుకుచున్నది. మరియు నీ చీలిక లన్నిటికంటెయు నీరుకూడా పైకి యులుకుచున్నది.

ప్రభుత్వ ప్రకటన

పెరూయందు నిష్క చల్లారినదనియు, కట్టడములు పడి పోవుటవలన ప్రాంగయన యిటులు మొదలగువస్తువులను తీసి వేయు పని జరుగుచున్న దనియు ప్రభుత్వప్రకటన యొకటి వెలుపుచున్నది. పెరూయందలి యిండ్లలో భూడిగిటిలో రెండుభాగాలు నశించినవి బ్రతికియున్నవారికి తలకాయకొనుటకు యిండ్లు లేకున్నవి. ఆ పట్టణమునందలి విద్యార్థులకును తాతాగ్రామము వొకదానిని నిర్మింప యత్నించు జరుగుచున్నది. నీటివనతి కొంతమట్టుకు మరల యేర్పడినది. నిర్భయచ్చక్రీ పరఫరాయు త్వరలో జరుగగలదని యెంచబడుచున్నది. తగినంతదీపములను, బందోబస్తును యుంచుటచే అల్లరియగు లూటింగును తప్పింపబడినది. కచేరీలును ప్రభుత్వ కార్యాలయములును (తపాలా కంఠిశాఖలుకూడా) మరల యెప్పుడీ వలెనే పనిలేయుటకు ప్రారంభించుచున్నవి. నిశాసంచారము నిషేధింపబడినది. తమాషాజూపుటకు ధోవరినిబట్టిన వారిని వదలుటలేదు.

Wakefield Castrol Motor Oil

వేక్ ఫీల్డ్ కాస్ట్రోల్ మోటారునూనె
మీ మోటారుకు
శ్రేష్ఠ మైన నూనె

కాస్ట్రోల్ నూనెతో సమానమైనది లేదు. ఇది యితరనూనెలకంటె యెక్కువకాలము మన్నగలిగి, సరిగా జారిచేసి, తక్కువపాగ రాగలదు.

మోటారుయజమాను లందరిచే ఉపయోగింపబడుచు, 230 కంటె ఎక్కువమోటారు ఉత్పత్తిదార్ల చే వాడదగినదిగ సలహా నిచ్చి యున్నారు.

సామాన్యనూనెలధరలతో సమానముగయుండి అన్నిచోట్ల ను దొంగగలదు. మీమోటారు నుండి చక్కని ప్రయాణమును కోరదలచితిరేని యితర తక్కువ రకమునూనెలను వాడక యీ నూనెనే వాడుడు.

సి. సి. వేక్ ఫీల్డ్ అండ్ కో.,
లిమిటెడ్.

బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు,
ఢిల్లీ, కరాచీ మొదలైనవి. 29

ఉత్తర పెరూలో నేమియు సంభవించలేదనియే నడు వనగును.

కావన్ లో

భూకంపమువలన విశేషముగా నష్టముకలిగినది. అచ్చట కచ్చేరియు మనీదులు ఆస్పత్రియందలి స్త్రీలభాగమును కూలి పోయినవి. ఇందువలన చాలమంది మరణించిరి. తేన్వాయందలి యాస్పత్రిలో ఆపరేషన్ భాగము పూర్తిగా పడిపోయినది. బర్మాయందలి రెడ్ క్రాస్ సొసైటీవారు ప్రజల సహాయమొన రించుటకై 5000 రూపాయలను మంజూరుచేసిరి. గవర్నరుగారు సహాయనిధిని సాపించుటకు నిశ్చయించియున్నారు. త్వరలోనే పరి ప్రారంభ మగును.

రెయిల్వేవారి ప్రకటన

కెగల్లె నులోను చిన్నలై నులోనుకూడ మరొన్ని సంతె వలుపడిపోయినవనియు యిందుచే రెయిల్వేలన్ని గాపడగిడుట లే దనియు రెయిల్వేప్రకటనయొకటి వెలుపుచున్నది. రంగూన్ పె గూలకు నడుమ బండ్లుమాత్రమే పరుగిడుచున్నవి. ఇంజనొకటి యుపెట్టెలు రెండును పట్టాలు తప్పిపోవుటచే ద్రయివరునకు చెబ్బలు తగిలినవి.

దక్షిణబర్మాలో అనేకస్థలములందు భూకంపము

కలిగినదని చెబియుచున్నది. పెరూయందు చెబ్బలుతగిలిన వారిని రంగూను యానుపత్రికి దీసికొనివచ్చుచున్నారు. శ్వేద గాన్ రంగూన్ శ్వేతూవా (పెరూ) పగోడా (బర్మాదేశమునందలి వింతయగు కట్టడములు) యొక్క బంగారుశిఖరములు పడిపోయి నవి. యిమడ్చుబడి నగిపిపని చేయబడియుండెను. మొదటి శిఖ రముయొక్కశిరీడు పని రెండు లక్షలరూపాయలు నుండును.

బర్మా రెయిల్వే ఏకెంటుయొక్క ప్రకటన

6 వ తేదీనాటి రాత్రి లోమిక్కిగంటలకు పెరూకు త్తర ముననున్న విదోసంతెన చెడిపోయినది. భూకంపమువలన రెయిల్ వే దానిమీదనడచుట ప్రమాదకరము. సెయిన్ లై నునందలి షోలే, పాయాగ్యేవేవనులనులకుకూడా రెయిలుబాటు ప్రమాద కరమునగిరియందే యున్నది. ఈ స్టేషనులకునడుమ 45 డౌను బర్డియొక్క ఎంజినును, రెండుబండ్లును పట్టాలుతప్పిపోవుట

వలన బండ్లు నడుచుటకు వీలులేదు. ఒక బండి నుండి, వేరొక బండికి యాస్థలము న కు మార్చుద మన్నను వీలొలేకన్నది. ఏడవతేదీ నాటికి లై ను రిపేరగును. 8 వ తేదీ యుదయమునకు బండెప్పటివలె నడుచును. తేన్వాకు వెళ్లెడి బాటలో, బాటయు, వంతెనలును కూడా నెక్కుడుగా చెడిపోయినవి.

రాజప్రతినిధి సానుభూతివార్త

రాజప్రతినిధి బొంబాయి గవర్నరునకు యీక్రింది తంతివార్తను బంపెను. — "రంగూనునందును, పెరూయందు భూకంపము వలన కలిగిన విపశితమును ధన ప్రాణనష్ట మునకు నా కెంతయో సంతాపము కలుగుచున్నది. ఈ యహా విపత్తువలన బంధుగులకు కోల్పోయినవారికిని, యితర విధముల నష్టపడినవారికిని సాధ్యమైనంతని నా సానుభూతి వంద జేయ గోరుచున్నాను." (అ.ప్రె.)

రంగూను భూకంపమును
బొంబాయిలోని యంత్రము

కనిపెట్టుట

సెయిన్ మోగ్రాఫ్ ఉపయోగము

పూనా, మే 6:—మిక్కిలి తీవ్రమయినట్టిదియు, బొం బాయియందు రమారమి 1500 మైళ్ళదూరమున, అండమాన్ కు కేంద్రస్థానముగా గల్గినట్టిదియునగు భూకంపమును బొంబాయి యందలి సెయిన్ మోగ్రాఫ్ యంత్రము సానువారమునాటిరాత్రి 7 గంటల 21 నిమిషములకు (హెండ్రు లైము) జూపించెను. (రంగూనుపైము ప్రకారము భూకంపము ఆరాత్రే 8 గంటల 23 నిమిషములకు సంభవించినది.) (అ. ప్రె.)

నాయకులజయ శ్లఘార్ప

జ్ఞాపక శుభ్రమృత్యుంగారి విష్ణు కళా వింకలూపు గారిని వేలూర్ జెయిలునుండి కడలాట జెయిలుకు 5 వ తేదీ సాయంత్రం రైలులో గొనిపోయినట్లు ఒకరు వెలుపుచున్నారు.

బొంబాయి వర్తకుల దేశాభిమానము

గాంధీజీనుకొన్న అరెస్టు-అంగులకు ప్రతికారదీక్ష

బొంబాయి, మే 6:—బొంబాయిలోని వ్యాపార వర్తకులు మొత్తం 14 సంఘాలవారు సభచేసి యీ దివి తీర్మానములు చేసిరి. ఈసభలో యీక్రింది వర్తకసంఘాలు ప్రతినిధులు సమావేశమైరి.

(1) నేటివ్ షేరు అండ్ ప్రొఫ్రోకర్స్ (బోరీలు) సంఘము.

(2) బొంబాయి మరాఠీల సంఘము.

(3) కరియామా వర్తకసంఘము.

(4) పోలా ప్రాంత వర్తకసంఘము.

(5) బొంబాయి కూడివ్యాపార దళారీలసంఘము.

(6) కార్వారి వర్తకసంఘము.

(7) మహారాష్ట్ర వర్తకసంఘము.

(8) బొంబాయిగర షట్టలతానులవ్యాపారస్థులు దేశీయ వర్తకుల సంఘము.

(9) రంగుఅద్దకముల అచ్చుపనుల వ్యాపారస్థుల సంఘము.

(10) ధాన్యపు వర్తకుల సంఘము.

(11) డక్కను వర్తకసంఘము.

తీర్మానములు

గాంధీజీనుకొన్న నిర్బంధము చాల ధర్మాత్మకముగా నున్నది. నిరంకుశముగా నున్నది విచారణ లేకుండ, కాల నిర్ణయము లేకుండ మహాత్ముని నిర్బంధించుట న్యాయవిరుద్ధమై యున్నది. ఇట్టి పనులనల్ల యీదేశములోని భారతీయ వర్తకసంఘమువారికి బ్రతిష్ఠ ప్రభుత్వమువారియందు గల విశ్వాసము పూర్తిగా తొలగిపోవుచున్నది. మహాత్ముని అరెస్టు చేయుటనుగూర్చి సమర్థించుచు గవర్నమెంటువారు ప్రచురించిన ప్రకటన చాల అసంబంధముగాను అవకాశముగాను ఉన్నది.

దేశములో దౌర్జన్యసహితమైన విప్లవోద్యమము అచ్చటచ్చట పొడచుచున్నది. అట్టి దౌర్జన్యభావములను ప్రయత్నములను రూపుమాపి దేశమునందు అహింసాత్మకమైన శాంతి పద్ధతులను నెలకొల్పుటకు గాంధీజీనుకొన్న సమర్థము. అట్టి మహాత్ముని నిర్బంధించుటకు దౌర్జన్యసహితవిప్లవము విజృంభించుట కవకాశము కలుగవచ్చును. అందులకు గవర్నమెంటు వారే బాధ్యులగుదురు.

కాబట్టి గవర్నమెంటువారు ఇప్పుడైనను సవరణాత్మకమును గవర్నమెంటువారు ఇంగ్లాండుదేశమునకు భారత దేశమునకును గల ఆర్థికబాంధవ్యము చిరకాలము పెంపొంద గలదు.

రెండవ తీర్మానము:— మహాత్ముని ప్రభుత్వమువారు అక్రమముగా నిర్బంధించుటనల్ల శాసనసభలలో భారతవర్తక సంఘము తరపున ప్రతినిధులుగా నున్న శాసనసభ్యులందరూ తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగునట్లు, నిర్ణయించుటయు నని భారతవర్తకసంఘమువారికి ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

మూడవ తీర్మానము:— యూరోపియన్ వర్తకసంఘమువారు ఇటీవల ప్రకటించిన ప్రకటన చాల దుస్సహభావ పూరితముగానున్నది. ఇందునల్ల భారతీయ వర్తకులకును యూరోపియన్ వర్తకులకును పరస్పరమైన వ్యతిరేకములు గలదు. ఇట్టి ధిక్కారవాక్యములను పక్కనచేసి యూరోపియన్ వర్తకసంఘసభ్యులు భారతీయుల నమానపరచినందులకై అట్టి వర్తకసంఘసభ్యులలో నెవరైన గవర్నమెంటు ఉద్యోగియు లున్నయెడల అట్టివారిని మందలించుటకై గవర్నమెంటు గట్టి చర్య నవలంబించవలెను. (ఫీ. ప్రె.)

మైసూరు రెయిల్వే పనివాండ్రు

సంఘము

తమ కోర్కెలను గిరిగారిద్వారా రెయిల్వే ఏజెంటుకు దెలుపుట

భేంగూరు, మే 6:—రైలుయధ్యక్షులగు వి. వి. గిరిగారిద్వారా మైసూరు రైల్వేపనివాండ్రు సంఘమువారు తమ కోర్కెలను రెయిల్వే ఏజెంటుకు సమర్పించిరి. సంఘమువారి సభచేతము 11-వ తేదీనాడు బెంగళూరులో జరుగెను. ముం రైలు చేక్షులపైనదియు నపును నిర్ణయింపబడును. రెయిల్వే యంత్రాంగమున పనిచేయు సభ్యులు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. రెయిల్వే అధికారులు ప్రతిఘటించి నిలిచియున్నను, యంత్రాంగము వికీర్ణ ప్రబలియున్నది. (ఫీ. ప్రె.)

రంగూనులో భూకంపము

ఇంకను వివరములు

రంగూను, మే 6:—రంగూనులో భూకంపమువలన గాయములు కలిగినవారి నింకను ఆసుపత్రికి నొనివచ్చుచునే యున్నారు. 200 మందికి పైగా గాయములు తగులుటగాని, మృత్యువు ఆసన్నుచుటగాని కలగించినది. ప్రభుత్వదీక్ష ములలో సిగ్గరీయట్ నకును, పోలీసు కమిషనర్ ఆఫీసు నకును విస్తారముగా నష్టము కల్గినది. ఈరెండును నేడు మూసి వేయబడియున్నవి.

విఖ్యాతిగాంచిన షేర్వగాడ్ సగోడా

దీనియొక్క శిరము పరిహరించినది.

ప్రభుత్వప్రకటన

పెగూలో భూకంపమువలన నష్టమును దెలుపుచు ప్రభుత్వమువారు రోక ప్రకటనను గావించియున్నారు. సిసిమా యొక్క దానిలో పటములు చూపబడుచుండగా నయ్యది కూలిపోయినది. ఆస్థలమునండి చాలశవముల నీవగకే తీయగలిగిరి. ప్రజలకు యీ విషయములో సహాయముజేయుటకై శవములను ప్రభుత్వమువారు రాజ్ఞాపించిరి. ఈభూకంపములో నష్టపడిన ప్రజలు కడుయోగ్యతగా సంపరించి రని ప్రభుత్వప్రకటన దెలుపుచున్నది. ఎచ్చటను టాటింగు జరిగియుండలేదు.

ప్రతికాభవనమునకు నష్టము

రంగూను అకౌంటెంటు జెనరలు యొక్కయు, కరెన్సీ శాఖయొక్కయు భవనములలో గోడలు మొదలగునవి చీలిక లిచ్చినందువలన నవి రెండును నేడు మూసివేయబడినవి. 'రంగూన్ టైమ్స్' పత్రికాకార్యాలయము కొంతవట్టుకు చెడిపోయినందువలన నేటిసాయంత్రం మాపత్రిక చాలతక్కువ పేజీలతో వెలువడినది. రంగూనున వెళ్లెనుండిన రైలులు బండిలో మాడు వాగన్లు తిరుగబడిపోయినవి. పెగూరు రెండు మైళ్లు తరమున నొకపం తెన కూలిపోయినది. ఇందువలన పెగూ దాటిన తరువాత రైలు వెళ్లుటకు నీలులేకున్నది.

అ. ప్రె. ప్రతినిధి పెగూలో గాంచిన విశేషములు

నేటి యుదయము ఆసాసించేటేడే ప్రెస్ ప్రతినిధి యొకరు పెగూ కేగిరి. పెగూ భయంకరముగా గన్పట్టెను. బజారులో కట్టడములన్నియు కూలిపోయియుండెను. అనేకులు పూడ్చుకొనిపోయిరి. ఇంకను చిచ్చు నెలరేగుచునే యున్నది. ప్రసిద్ధిగాంచిన పురాతన శ్వేమాడా పగోడాయొక్క శిరస్య భాగములయు పడిపోయినది. పూలఅంగళ్లు నశించి, వానిలో పూవులను విక్రయించుచుండు కవ్వలు ఇంకలకేంద పూడ్చు బడిపోయిరి. చివ్యపు నగ యొకటి ధూమిలోనికి గ్రంగి పోయినది.

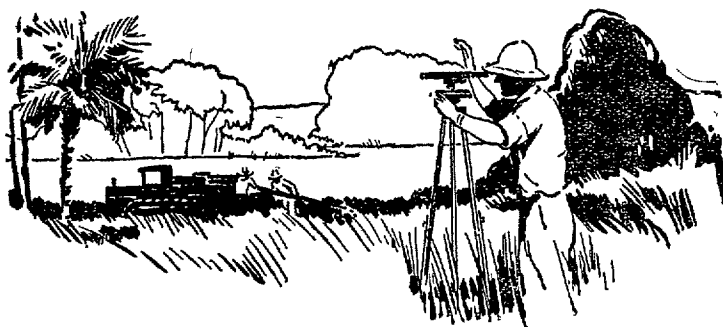
అనేకశవములందు నీడు ధూమినుండి బయటకు గృత గతిని ప్రవహించుచున్నది. రోడ్లు చీలికలిచ్చినవి. విశ్వేంద్ర సంతులన బరీతు కొందరు తమయిండ్లు కూలిపోవుటచే సకుటుంబముగా మరణించిరి. కూలిపోయిన సిసిమాలో 30 మంది ఉండిరి. వారిలో 30 మంది తప్పించుకొనగలిగిరి. ఎంబరా గుర్తి, భోజనసామగ్రి దుకాణములు రహదారి అన్నియు నశించినవి. 500 పైగా మరణించియుండు రహదారి మార్గాలు, ఆసుపత్రిలో నూగ్గులు నూగు.

ఈదశలో గాంధీగారి నిర్బంధవార్త

రంగూనునందలి భూకంపమువలనను, పెగూయందలి భూకంపమువలనను గాంధీగారి నిర్బంధవార్తవలన గలిగిన యల జడి ప్రాముఖ్యము గాంచలేదు. పికెటింగువలన రిక్షాలు నడువలేదు. హైందవ దుకాణములు అధికసఖ్యాకములు మూసి వేయబడినవి. నేడు నాకొర్రయమునందలి కూలీలు పెక్కుమంది పనికి వెళ్లలేదు. విద్యార్థులూరెక్కు మూసివేయబడినది. రంగూనులోను, పెగూలోను ప్రజలించు భయపీడితులు గనే యున్నారు. (అ. ప్రె.)

కోమిల్లాలో విడుగు

కోమిల్లా, మే 6:—విద్యార్థుల విసర్తిగృహములో నివసించుచున్న బి.వి. తరగతివిద్యార్థులందఱును నీడును పడుటవలన మరణించిరి. పట్టణమునందు గొప్పతుపాను వీచుచుండెను. (అ. ప్రె.)

After a Hard Day...

మీరు పగలంతయు ఎండచేడిమియందు పనిచేసి తిరిగి వచ్చినపిదపను, మీబలము తీగించినపుడును, రాబోవు వ్యాధిని గూర్చి ముందు జాగ్రత్తగ నుండగలములకు

WATERBURY'S COMPOUND

గత 25 సంవత్సరములనుండి గొప్ప యనుభవముగల వైద్యులచే వాడదగినదిగ, చెప్పియున్నారు. దీనియందు శరీరయభివృద్ధికి వలయు ముఖ్య వస్తువులు చేర్చబడి యున్నవి... శరీరము తీగించినపుడే వ్యాధి గాగలదు.

మృగముల నూనెలు చేర్చక... హస్తములతో స్పృశించ బడకయుండి యంత్రసాహాయమున తయారైనది.

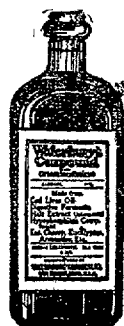
ప్రత్యేకముగ ఉష్ణప్రదేశములకొరకే తయారయేబడుటచే ఏకాలమునైనను మంచి గుణము నిర్వహింప.

అన్ని మందుల హాపులలోన వైద్యులవద్దను దొరకును.

WATERBURY CHEMICAL COMPANY

Pharmaceutical Chemists

113-127 West 18th St., New York, U. S. A.

JRK

మహావ్యక్తి

శ్రీకృష్ణన్ కోవెల ఉత్సవము:— శ్రీకృష్ణన్ కోవెల ఉత్సవమునకు ఉత్సవము ముత్యాలపేటయందు శ్రీరాత్రి జరుగును.

మద్రాసు మిరపకాయలఅంగళ్ల సంఘమువారు నిన్నటి దినము హరతాళమును జరిపిరి. నేడుకేళుకూడ హరతాళమును జరిపెదమని నిశ్చయించుకొనినట్లు చెప్పుచున్నారు.

ప్రమోలనాటక ప్రదర్శనము

మద్రాసు ఆరియన్ క్లబ్ (జిసర్స్) వారు విక్టోరియా క్లబ్ హాలులో 1980 సం॥ మే 11 వ ఆదివారము సాయంత్రం 5-30 గంటలకు 'ప్రమోల' అను నాటకమును తెనుగు భాషయందు ప్రదర్శించుదురు.

విదేశవస్త్రబహిష్కారము-స్త్రీలసభ

విదేశవస్త్ర బహిష్కార ప్రచారము సలుపుటకు శ్రీరాత్రి సాయంకాలము 5-30 గంట మైలాపూరు రనడే హాలుందు స్త్రీల బహిష్కార సభ జరుగును ప్రముఖ స్త్రీలు విదేశవస్త్ర బహిష్కార ఆవశ్యకతనుగూర్చియు స్వదేశీ ఆభివృద్ధిపరచు విషయము గూర్చియు ఉపన్యసించెదరు. శ్రీ. భావ్యంతర్యం గారిసతిగారు ఆధ్యక్షత వహించెదరు స్త్రీలెల్లరు ముఖ్యముగ మైలాపూరు స్త్రీలు అధికసంఖ్యాకముగ రా బాధితులు.

రాకపోకలు:—తెప్పకి టి. హెచ్ కన్ గారు హైదరాబాదునందలి బ్రిటిషురెసిడెంటు నిన్నరాత్రి మద్రాసునుండి ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి.

దిల్లీ బి. పి. సి. యతిరాజులు నాయుడుగారు నిన్న రాత్రి ఏలూరుకు వెళ్లిరి. సర్ నిజ్ మాట్ జంగుగారు నిన్న రాత్రి నేలమునకు వెళ్లిరి. గౌ. జి. ఎ. నరేశ్వర్ గారు ఉదకమండలమునుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి. మేజరు పండాలేగారు బొంబాయినుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసు తిరిగి వచ్చిరి.

1000 మంది చనిపోవుట

పెగు భూకంపపువిషాదము

రంగూను, మే 7:— పెగు భూకంపం విషాద వివరములు వచ్చినవి. సుమారు 1000 మంది చనిపోయినరనియు, 80,000 మందికి ఇండ్లు పోయిననయు తెలియుచున్నది. నీటి కట్టాలు తెగిపోయివి. పెగు జెయులుగోడలు పడిపోయినందున ఖైదీలు పారిపోయిరి. వారిని పట్టి తెచ్చుటకు సిపాయిలు పోయిరి. పెగుంచేపు దేవాలయపు బంగారు గోపురము కూలి పోయినది. కయాసు లో కోర్టు భవనము, మసీదు కూలినందున చాలమంది చనిపోయిరి. రైలుమార్గము చెడినందున రైళ్లు నడచుటలేదు. ప్రభుత్వమువారిని తగు ఏర్పాటులకు ధనము కోరిరి.

నాగపట్నంలో తుపానుగాలి

నాగపట్నం మే 7:—నిన్న ఉదయమునుండి వర్షము తెరచిపెరుండ కరియుచున్నది. గాలివానకూడ చాలవృష్టుము కలిగించుచున్నది. రహిమానియా అనుష్ఠీవరు ఉదయం 8 గంట పాతజెండామరంపద్ద గాలికి కొట్టుకొనివచ్చి ఇనుకలో చొచ్చుకొనిపోయెను. ప్రయాణికులకు నష్టము లేదు. పోర్టు ఉద్యోగులు ప్రమాదవిహ్వమున జెండాల సెగర వేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బార్దోలీ తాలూకావారి తీర్మానము

మహాత్ముడైనను, నర్దారుడైనను అనుమతినిచ్చువరకును నన్నులను చెల్లించునాడదు

జలాలాబాద్, మే 7:—బార్దోలీ తాలూకాలోని పెక్కు గ్రామములవారినిల సమావేశమై "గాంధీ మహాత్ముడైనను, నర్దారు జల భాయి పట్టుకొన్నాడని అనుమతినిచ్చువరకును దొరతన మహారికి భూమినిస్తును చెల్లించునకునుట్లు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులందరూ రాజీనామానిచ్చి దేశనివేయవలెను. అటులచేయవచ్చునో అట్టి ఉద్యోగులను బహిష్కరింపవలెను. ఇందులకు ఈ నెల 10-వ తేదీని మరెయ్యక గొప్పసభను జరుపవలెను", అను తీర్మానములుగూడ సామెదించబడెను. (ప్రెస్)

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున హర్తాళము

మంచీలీపట్నమందు పోలీసువారి దౌర్జన్యము

వలంటీరును నడిబజారులో పోలీసువారు దిగంబరునిగా చేసి కొట్టిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

మంచీపట్నము, మే 6:—

(ఈ తంతివార్త మే 6 తేదీకి మద్రాసుచేరెను. కాని 7 తేదీని మాకు అందజేయబడినది.)

గాంధీమహాత్ముని ఆరెట్టు సంఘతి తెలిసిన తోడనే వలంటీరులు తమ శివీరమునుండి బయలుదేరి రాజవీధులలో ఊరేగుచు తిరిగిరి. నగరమంతటను హర్తాళము జరిగెను.

జిల్లా పోలీసు నూపరిం పెండెంటు గారును ఒక యూ థోర్నెయ్య సార్లంటును కొందరు రిజర్వుపోలీసులతో రాబట్టు సమచాకువద్దకు వచ్చిరి. అదట చాకునుధ్యనున్న స్తంభముమీద జాతీయ పతాకమును వలంటీరులు ప్రతిష్ఠించియుండిరి. కాని దాని నెవరో ఊడబెరికియుండిరి. ఈ సంగతి వలంటీరులకు తెలిసి, తిరిగి స్వామి తత్వానందగారి నాయకత్వమున 6 గరు వలంటీర్లు ఆ స్తంభముపైకి ఎక్కి జాతీయపతాకమును పునః ప్రతిష్ఠించుటకై వచ్చిరి. జాతీయ పతాకము ప్రతిష్ఠించబడిన తోడనే ఒక కనిన్సేబిలు అటటుకు వచ్చి ఆపతాకమును ఊడ లాగబోయెను. ఒక వలంటీరు ఆటంకపరచి అడ్డువెళ్లెను. ఈ రీతిగా ఆరుపర్యాయములు ఊడలాగబడి చించివేయబడి జాతీయపతాకములు స్తంభముక్రింద నున్న నీటికుండలో పడవేయబడెను. అదివరకు స్తంభముమీదనుండిన జాతీయ పతాకము నెవరు ఆపహరించిరో తనకు తెలియదని జిల్లా పోలీసు నూపరెం పెండెంటు గారు చెప్పిరి.

ఈ సందర్భములో పోలీసువారు వలంటీర్లపై చాలా దౌర్జన్యము చేసిరి. తోట నరసయ్య అను (వస్త్రాదు) వలంటీర్ ను సృష్టితప్పి పడిపోవునట్లుగా పోలీసువారు కొట్టిరి. అతనిని కోర్టుమీద పడవేసి యాడ్చిరి.

తత్వానందస్వామిని, కుంకర సుబ్బారావు గారిని, టి. పి. ఆర్వారు గారిని, చెరువు సుబ్బారావుగారిని, చలసాని నాగభూషణం గారేని, జి. రాఘవశర్మగారిని, టి. వీరభద్ర అయ్యవాళ్లు గారిని, శ్రీశైలమల్లికార్జునుడు గారిని, చిట్టూరి శేషగిరిరావు గారిని, తదితరులను పోలీసువారు లాటిలతో కొట్టిరి. వలంటీరుకానుటపంటి మానవరెడ్డి వేంకటచలపతిగారికి 2 అంగుళముల లోతుగల గాయము తోడలోపడినది. డాక్టరు చలపతిరావుగారికి చికిత్సచేయుచున్నారు. వీరికిమాడ దెబ్బలు తగిలెను.

చెరువు సుబ్బారావుగారు పతాకమును కాపాడుటకై స్తంభముయొక్కనిచ్చిన ఎక్కుచుండగా పోలీసువారు అతని కట్టువస్త్రమును ఊడలాగి నడిబజారులో వివస్తునిచేసి దెబ్బలు కొట్టిరి. ఇంతటి దారుణకార్యములను పోలీసువారు చేసినప్పటికిని ప్రజలు ప్రశాంతముగానే యున్నారు.

మంచీపట్నము, మే 7:—నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు తిలకుచాకులో పెద్దసభ జరుపబడెను. తత్వానంద స్వామిగారు, కాసుం వరదదాసుగారు, తోట నరసయ్యగారు (వస్త్రాదు) ఉపన్యసించిరి. వీరందరూ మధ్యాహ్నము లాటి దెబ్బలు తినినవారే. కొండిపర్తి పున్నయ్యగారును, ముట్నూరి కృష్ణారావు గారును ఉపన్యసించిరి.

రిజర్వుపోలీసు నగరమంతటను గ్రామీ తిరుగుచున్నారు. సత్యాగ్రహవాంట్లకు కూడా ఊరేగింపుతో తిరుగుచున్నారు.

వర్తకులందరూ వేరొక ఊరేగింపుగా మ్యునిసిపలు చెయ్యిరను శీలం జగన్నాథరావు గారి వద్దకు వెళ్లిరి. మ్యునిసిపలు కార్యాలయముమీద జాతీయ పతాకమును నెలకొల్పవలసి నదిగా జగన్నాథరావుగారిని కోరిరి.

చాకులో ఉదయమునుండియు జహలు క్రిక్కిరియుండిరి. పోలీసు సభ్యులను స్పెక్టరు విజయరాఘవులు నాయుడు గారు కొంచెం ఉండేటట్లు జహలువైకివచ్చి కొట్టుటకు ఉద్యుక్తులైరి. అంతట తోట నరసయ్యగారును డాక్టరు అచోబల రావు గారును అడ్డుమెట్టి ఆయనను కాంటింపజేసిరి.

ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు సభలో నుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—

నిన్నటి దారుణకార్యములను గూర్చి విని మ్యునిసిపలు చెయ్యిరను గారు కలుతజేబెట్టిరి. మ్యునిసిపలు కార్యాలయము మీద జాతీయపతాకమును ప్రతిష్ఠించుట కంగీకరించిరి. నిన్న పోలీసువారు ఎందుచేత జోక్యము కలుగజేసికొని ప్రజలపై దౌర్జన్యము చేసిరో తెలియజేయవలసినదిగా జిల్లా అధికారులకు వ్రాసెదమని చెప్పిరి. నేటి సాయంకాలము తిరిగి జాతీయ పతాకము రాబట్టుసమకుండలోని స్తంభముమీద ప్రతిష్ఠించబడును. నేడు పట్టామంతటను హర్తాళము జరుగుచున్నది.

తూర్పుకట్టా పశ్చిమకట్టా జిల్లాల వలంటీరులు మంగిన పూడి ఉప్పుకొటారుల సమాపమున తాళ్లపాలెములో ఉప్పు తయారు చేయుచున్నారు.

మ్యునిసిపలు చెయ్యిరనుగా రగు శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారు మ్యునిసిపలు కార్యాలయముమీద జాతీయ పతాకమును ప్రతిష్ఠించుటకు అనుజ్ఞ నొసంగదనని వాగ్దానము చేసిరి. నిన్న జరిగిన దౌర్జన్యముల గురించి ఆలోచించుటకై మునిసిపలు కాన్సిలు ప్రత్యేక సభ జరిపెదమని చెప్పిరి.

(తంతివార్త)

బెజవాడలో హర్తాళము

కోర్టులుకూడా మూయబడెను

బెజవాడ, మే 6:—మహాత్మా గాంధీగారి ఆరెట్టువార్త నగరమంతటను మనోవేగముతో వ్యాపించెను. దుకాణముల నియమ మూయబడెను. ఫ్యాక్టరీలన్నియు ఆగిపోయెను. కాఫీ హోటల్లు మూయబడెను. మ్యునిసిపలు కార్యాలయము మూయబడెను. కోర్టులుకూడా మూయబడెను.

వలంటీరులు నగరవీధులలో ఊరేగింపు జరిపిరి. జాతీయ గీతములు పాడిరి.

సాయంకాలము గాంధీపార్కులోను లాలాజీ చౌకు లోను పెద్దబహిరంగసభ జరిగెను. డాక్టరు వి. హనుమంత రావుగారు యీసభకు ఆధ్యక్షత వహించిరి. జనసమూహము హెచ్చుగా నుండుటచే మ్యునిసిపలు హైస్కూలు కాంపౌండులో వేరొక సభానివేధిక ఏర్పాటుచేసి ఏకకాలపుండేరెండు సభలు జరుపబడెను.

మదరాసు

స్త్రీ సత్యాగ్రహములగూర్చి

ప్రభుత్వమువారి ఆలోచన

మదరాసు స్త్రీ ఉప్పు సత్యాగ్రహముగూర్చి ఏమి జేయుటకును సుదరాసు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారని మా ఉదకమండల విలేఖరి జలుపుచున్నాడు.

బాపట్ల సబుకోర్టులో

వి. పి. నెం 18/1980

పిటిషనరు, (ముణదాత):—కొల్లి రామ కృష్ణయ్య.

ఎదిరి

ప్రతివాది (ముణగస్తుడు):—మోటూరు

కోటయ్య కొమ్మార్లు చింపయ్య, కమ్మకులం, వ్యవ సాయదారుడు, వెల్లటూరు, శేపల్లి డి. ము!! కో.

1920 సం॥ 5 వ ఆక్ట 19(2) క్షేత్తుకు నడుపరించి పైక తెలుపబడినట్టివనకు, ప్రతివాది ముణగస్తుడుగ తీర్మానించవలసినదిగ కోరుచు యీకోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణ నిమిత్తమై 8-7-80 తేదీని వాయిదా వేయబడినదయియుచున్నందున దెలియజేయుచున్నది.

సి. యల్. నరసింహం, సబ్ కోర్టు, బాపట్ల, } ఆఫీసరు ఇశ్వాచారి, పి. సబానీజ్ బ్రదీకిగాను. 2-5-1980.

బాపట్ల సబ్ కోర్టులో

I. P. 43/1929.

పిటిషనరు } తూనుగుంట్ల పున్నయ్యకొమా
(ఋణగ్రస్తుడు) } రు వేంకట సుబ్బారావు, వైశ్య
కులం, వర్తకుడు, భట్టిపోలు.

ఎడిరి

ప్రతివాదులు } సోమూల్ జట్మాల్ కొట్టు
(ఋణదాతలు) } వగైరా.

1920 సం॥ 5 వ ఆక్టోబరు 30 క్లెక్ ననుసరించి పైన తెలుపబడిన పిటిషనరు, యాకోర్టువారి 17-4-30 తేదీ ఆర్డరు ననుసరించి ఋణగ్రస్తుడుగ తీర్మానించబడినది, గనుక ఋణదాతలు తమతమహక్కులను గుంటూరు అఫీషియల్ రిజిస్టరుగారి ఎదుట ప్రవర్తనకొనవలె నని యిందుమూలమున తెలియజేయడమైనది.

గడువు కాలము 17-4-30 మొదలు ఒక సంవత్సరము.

సబ్ కోర్టు } సి. యల్. నరసింహం,
బాపట్ల } ఇన్ చార్జ్ అఫీసరు,
2-5-30 } పి. పబ్లికేషన్ జడ్జికిగాను.

బాపట్ల సబ్ కోర్టులో

I. P. 15/1930.

పిటిషనర్ (ఋణగ్రస్తుడు) :- పొన్నూరు కృష్ణయ్య కొమార్లు సత్యనారాయణ.

ఎడిరి

ప్రతివాదులు:- (ఋణదాతలు) మల్లంపాటి వెంకటాద్రి వగైరా.

1920 సం॥ 5 వ ఆక్టోబరు 19 (2) క్లెక్ ననుసరించి పైన తెలుపబడిన పిటిషనరు, తన్ను ఋణగ్రస్తుడుగ తీర్మానించబడినదిగా కోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణ నిమిత్తమై 4-7-30 తేదీకి వాయిదా వేయబడినదని యిందుమూలమున తెలియజేయడమైనది.

సబ్ కోర్టు, } సి. యల్. నరసింహం.
బాపట్ల, } ఇన్ చార్జ్ అఫీసరు
తే 2-5-1930 } పి. పబ్లికేషన్ జడ్జికిగాను

బాపట్ల సబ్ కోర్టులో

ఐ. పి. నెం 11/1930.

పిటిషనరు, (ఋణగ్రస్తులు):- 1. వేమూరి వెంకటసుబ్బయ్యగారి కొమార్లు వెంకటేశ్వర్లు, 2. డిల్ లక్ష్మయ్య, వైశ్యులు, గోవాడ వర్తకులు, తెనాలి డి. ము. కోర్టులో.

ఎడిరి

ప్రతివాదులు (ఋణదాతలు):- చుండూరు సాంబయ్య అండ్ కంపెనీ తెనాలి వగైరా.

1920 సం॥ 5 వ ఆక్టోబరు 19 (2) క్లెక్ ననుసరించి పైన తెలుపబడిన పిటిషనరు తన్ను ఋణగ్రస్తులుగా తీర్మానించబడినదిగా కోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణ నిమిత్తమై 24-6-30 తేదీకి వాయిదా వేయబడినదని యిందుమూలమున తెలియజేయడమైనది.

సబ్ కోర్టు } సి. యల్. నరసింహం,
బాపట్ల } అఫీసరు ఇన్ చార్జ్,
2-5-30 } పిన్స్ కో సబ్ జడ్జికిగాను.

బాపట్ల సబ్ కోర్టులో

ఐ. పి. నెం 17/30

పిటిషనరు (ఋణగ్రస్తుడు):- కానరనేని వెంకయ్య కొమారుడు రత్నయ్య.

ఎడిరి

ప్రతివాదులు (ఋణదాతలు):- సేట్ సాగర్ జీ

సోమూల్ కొట్టువగైరా.

1920 సం॥ 5 వ ఆక్టోబరు 19 (2) క్లెక్ ననుసరించి పైన తెలుపబడిన పిటిషనరు, ఈ కోర్టువారియెదుట తన్ను ఋణగ్రస్తుడుగ తీర్మానించబడినదిగా కోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణ నిమిత్తమై 14-7-30 తేదీకి వాయిదా వేయబడినదని యిందుమూలమున తెలియజేయడమైనది.

సబ్ కోర్టు బాపట్ల } సి. యల్. నరసింహం
2-5-30 } అఫీసర్ ఇన్ చార్జ్
పి. పబ్లికేషన్ జడ్జికిగాను

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

బందరు మ్యునిసిపలు

కార్యాలయముపైని

జాతీయపతాకమును నిలుపుట

జస్తిసూనాయకులును మ్యునిసిపలు చెయ్యిర్మను నగు శ్రీ శీలం జగన్నాథరావునాయుడుగారు జాతీయపతాకమును ప్రతిష్ఠించుట

మచిలీపట్ణము, మే 7:- నేడు ఉదయమున 11 గంటలకు మ్యునిసిపలు కార్యాలయమునంద 2000 మంది పౌరులు సమావేశమై, ఆ నిండుసభలో శ్రీనాయుడుగారు కార్యాలయముపైని జాతీయపతాకమును నెలకొల్పిరి. (స్వ. వి. తం.)

నిన్న శ్రీ నరసయ్యగారి పట్ల పోలీసువారిచర్య బందరు, మే 7:- పోలీసువారు నిన్న శ్రీ నరసయ్యగారి పట్ల జరిపిన చర్యలను నేడుగూడ యింకా ప్రశ్నించబడినది. పోలీసువారి చర్యలనుగూర్చి చర్చించుటకు నేడు సాయం కాలము మ్యునిసిపలు సంఘసభ జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుత కొల్లా కాశీవిశ్వనాథం

గారి ఆరెస్టు

నేడు ఉదయమున వారంటులేకుండనే ఆరెస్టుచేయుట

తెనాలి, మే 7:- గాంధీ మహాత్ముని ఆరెస్టు చేయుటచే తెనాలిలో సంపూర్ణమగు హరటాలు జరిగినది పురమండరమున గొప్పబహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీ పిల్లలవర్రె ఆంజనేయులుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. వక్తృత్వ కూచిభొట్ల రామదాసు, శ్రీ శేషచార్లుగార్లు మున్నగువారు ఉపన్యసించిరి.

నేడు ఉదయమున నిచటి ఆరెస్టువ్యూలలో ప్రముఖులగు శ్రీ కొల్లా కాశీవిశ్వనాథంగారిని వారంటులేకుండనే ఆరెస్టుచేస బస్సులో యెచటికో తీసుకొనిపోయిరి. (స్వ. వి. తం.)

ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష

గుంటూరు, మే 8:- గుంటూరుమండల కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శిగాను తెనాలి మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యుడుగాను యుండిన తెనాలివాస్తవ్యులను ఆరెస్టువైశ్య ప్రముఖులనగు శ్రీ యుత కొల్లా కాశీ విశ్వనాథంగారిని నిన్న తెనాలిలో ఆరెస్టు చేసి అమృతబ్రోలు తీసుకొనివెళ్లిరి. అచట మకాం చేసియున్న ఒంగోలు సబ్ కలెక్టరుని ను సాయం కాలమే విచారణచేసి ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్షవేసి వి. క్లాసు విధించెను. విశ్వనాథంగారిని నేలూరు చెరసాలకు తీసికొని వెళ్లిరి. గుంటూరు మండలమున వీరితో 26 గురు శిక్షింపబడిరి. నిన్న తెనాలిలో సంపూర్ణమగు హరటాలు జరిగినది. (స్వ. వి. తం.)

వేదాంతం కమలాదేవిగారు

ఆంధ్రరాష్ట్ర సంచారక్రమము

శ్రీమతి వేదాంత కమలాదేవిగారు ఆంధ్రదేశమున ఈ దిగువవీరి సంచారముచేసి సత్యాగ్రహోద్యమముగూర్చి శ్రీలంక ప్రచారము జేయునన్నారు.

మే 7వ తేదీ అనకాపల్లి
,, 8వ ,, విశాఖపట్నం
,, 9వ ,, బరంపురం
,, 10వ ,, విజయనగరం
,, 11, 12 తేదీలు కాకినాడ

పోలింగనల్లూరులో

సత్యాగ్రహము

మాంబళంపేరులు 20 రూపాయలు వంపుట

మదరాసు, మే 7:- మాంబళం పేరులు 20 రూపాయలను వసూలుచేసి పోలింగ నల్లూరులో హిందూస్తాను నేవాదళకార్యదర్శి కె. యస్. గోపాలకృష్ణనుగారికి పంపిరి.

శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారు, శ్రీయుత నలురాజు, ఇ. కృష్ణయ్య, కే. ఎస్. గోపాలకృష్ణనుగార్లును నిన్న సాయంకాలము పోలింగనల్లూరువెళ్లి సభచేసి ఉపన్యసించి, పిమ్మట విదేశవస్త్రదహనముగూడ జరిగినది.

చెన్న పురిలో పోలీసువారు

తుపాకులను కాల్చుట

ప్రధానమంత్రి ప్రకటన

ఉదకమండలం, మే 7:- "ప్రధానమంత్రి మొదలుకొని చిన్న యుద్ధోగులవరకును గూడ నెల్ల వారును సత్యాగ్రహాల పట్ల సానుభూతిని వెల్లడించిరి. పోలీసువారి చర్యలను నిరసిం చిరి." అని 27 వ తేదీన బీచిలో జరిగినసభలో టులునాడు పత్రికాధిపతియగు డాక్టరు. పి. వరదరాజులనాయుడు గారు తెలిపిన నాకు తెలిసినది. ఇది శేవలము పొరబాటు అభిప్రాయము. స్వరాజ్యమును బడయుటకు నేను సక్రమపద్ధతుల నవలంబింపవలెననియే కోరెదనుగాని ఉప్పు కాసనోల్లంఘనము నెంతమాత్రమును ఆమోదింపనను విషయ మందరికిని తెలిసియే యున్నది. కాసనోల్లంఘనము వలన కాంతి భంగము కలుగక తప్పదు. ప్రజలు కాసనము నుల్లంఘించి గొరికిభంగము కలిగించుటకు పూనుకొనినపుడు పోలీసువారు తమ విధిని చిత్ర బేర్యలే తప్ప ముగాన అందులకు నేను పోలీసువారి చర్యలను నిరసింప జాలను అని ప్రధానమంత్రి మానరబులు డాక్టరు పి. నుబ్బరాయ నుగారు ప్రకటించిరి. (హి. ప్ర. వి.)

లోనుస్వయరులో నున్న వారిని

పోలీసువారు తరమివేయుట

ఖడ్గరు ధరించినవారిని కొట్టుట

అయ్యో, నేనును నాతో పనిచేయువారును నిన్నటికోజు (6-5-30) న తొర్రుకు ఉదయము 8 గంటలకు "లోనుస్వయరు" అను శ్రీరాములునాయుడుతోటలో కూర్చుంటిమి. కొంతసేపటికంత ఒక బస్సునిండ ఆయుధములనుధరించిన పోలీసువారును ఒక సార్ జంటును తోటలోనికివచ్చి ఇక్కడ ఎవ్వరు వుండకాడదనికొట్టితరిమిరి. జనులందఱు పరుగెత్తవారంభించిరి. నేనును వారిమధ్య పరుగెత్తుచుంటిని. నేను ధరించయున్న కడ్గరు కాలువను కడ్గరు టోపీనిమాచి గుంపులోదూరి నన్ను పట్టుకొని చేతిలోనున్న కత్తిచే బలముగాకొట్టెను. నేను దెబ్బనుతాళలేక నేను పనిచేయు ఆనందాప్రస్థు గడపవద్దకువచ్చి కూర్చుంటిని. అప్పుడును నన్ను కొట్టితరిమిరి. పిమ్మట అఫీసు తెరచినతోడనే పాద్రయిటరువద్ద నేనుపడినదెబ్బలపట్ల నాకుపనిచేయ సాధ్యము లేదనిచెప్పిరిని తోడనే ఆయన నాకు నెలవచ్చెను. పిమ్మట నేను డాక్టరు రామారావువద్దకు పోతున్నప్పుడును మఱల నన్ను పోలీసువారు, అంగ్లో ఇండియను సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ నన్ను చేతిలో నున్నకత్తితో బలముగాకొట్టి నేనుధరించయున్న కడ్గరు టోపీని తీసుకున్నాడు. పిమ్మట డాక్టరు రామారావు పాపునద్దకు పోయి డాక్టరు కృష్ణారావువద్ద జరిగినసంగతినంతయు విన్నవించిరిని. ఆయన నాకు చికిత్సచేయించిపంపిరి. నేను ఇంటిలో పరుండియున్నాను. నొప్పిభాగ తాళలేకయున్నది. నా వయస్సు 19.

ఆదికేశవులు, కాష్టింగుసిపార్టుమెంటు, ఆనందా ప్రెస్.

మదరాసు జైలులు

గణపతయ్యరుగారు నిరశనవ్రతముమానుట

గణపతయ్యరుగారు మదరాసుసత్యాగ్రహవైదీ జైలులు లో చేరినప్పటినుండి ఆహారనిరసన వ్రతమునిరి. నిన్నను క్రి॥ బులుసుసాంబమూర్తిగారు కోరినందున తిరిగి భోజించిరిని తెలియుచున్నది.

తమిళనాడు

వేదారణ్యము, మే 6:- నాగర్ కోయిలు అఖిలభారత చరకాసంఘమునకు చేరిన జి. రామచంద్రమగారు 20 మంది వాలంటరీలతో నిన్న సాయంకాలము సముద్రతీరమునకు వెళ్లిరి. రెండు గంటలకాలము వాలంటరీలు ఉప్పును ప్రోగుచేసి ధోవతులలోను తుండుగుడ్డలలోను కట్టుకొని తిరిగివచ్చిరి. వాలంటరీలు పెద్దగ పాడుచు ఉప్పు ప్రోగుచేయుచున్నను ముందుటి దినమునలనే పోలీసువారు ఆవైపునకు రాలేదు సత్యాగ్రహ శిబిరమునకు వాలంటరీలు రాగనే, పౌరసభ జరిగెను. వెంకట్రామయ్యరుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సభ్యులకందరికి ఉప్పు పంచిపెట్టబడెను. అధ్యక్షుడు మాట్లాడుచు ఉప్పుకాసనము అంతరించినదని చెప్పిరి. సి. వి. రాజగోపాలాచారి, శ్రీమతి రుక్మిణిలక్ష్మీపతి, శివరాజుగార్లు సభయం దుపన్యసించిరి.

సమిష్టి కాసనోల్లంఘనము జరుపుటకై ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. (శ్రీ ప్రెస్.)

పత్రికాశాసనము

వార్తలు ప్రచురింపకుండా చేయుటకు ఉద్దేశించబడలేదు

హోం డిపార్టుమెంటు కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరము
సిద్ధా, మే 7:—పత్రికాశాసనమును ప్రభుత్వమువారు పురల అనుబంధములను పారసత్వపు హక్కులకు భంగము కలుగుననియు వాణిజ్యమునకును వర్తకమునకును నష్టము కలుగజేయుననియు బొంబాయి భారత వాణిజ్యసంఘమువారు రాజప్రతినిధికి పంపిన తంకి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు హోం డిపార్టుమెంటు కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

పత్రికలలో వార్తలు ప్రచురింపకుండా చేయుటకు పత్రికాశాసనము ఉద్దేశించబడి యుండలేదు. భారత ప్రభుత్వమువారికి సంబంధించినంతవరకు వార్తలను తగ్గించుట కది యుపయోగపడుటకు కారణము లేనియు లేవు. దౌర్జన్యమునకును నిష్పక్షపాదునకు పురిగొల్పు వ్రాతలకు మాత్రమే పత్రికాశాసనము వర్తించుటకును, దేశములో న్యాయతిరస్కారమునకు వోహదమొసంగు పత్రికయెడలగూడ నిది వర్తించును చాల పత్రికలు ధరావతు అడుగకముందు తమంతటామే మూసీకేయుటకు ప్రభుత్వము వారు బాధ్యత వహింపజాలరు. పత్రికాశాసనమునెడల అసమ్మతి జూపుచు యిట్లుచేయుట సమంజసముకాదని యీ పత్రికలు త్వరలోనే గ్రహింపగలవు. ఈమధ్య, రాజప్రతినిధి అనుచుచేసిన పత్రికాశాసనము వార్తలు ప్రచురింపకుండా చేయుటకు కాదనియు, పత్రికలయొక్క న్యాయసమ్మతములైన హక్కులకు భంగము కలిగించుటకు కాదనియు, పరిపాలనను సరసముగా ఖండింపకుండా చేయుటకు గాదనియు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు నచ్చజెప్పుచున్నారు.

భారతసమస్యపరిష్కారము
భారతదేశముయొక్క కష్టస్థితి బావుటకు ప్రభుత్వము వారవలంబించిన మార్గము యిప్పటికి యెంతమాత్రమును మారలేదనియు, దేశములో ప్రారంభింపబడిన ఆనర్థవిప్లవోద్యమములను ప్రతిఘటించుటకు ప్రభుత్వమువారు సరసులవారి సహాయమును ఆశించుచున్నారనియు ప్రభుత్వమువారు మరల నిశ్చయముగా చెప్పుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

పత్రికాశాసనము-బెంగాల్ గవర్నరు
అభిప్రాయము

కలకత్తా, మే 7:—భారత వాణిజ్య సంఘమువారి తంకివార్తకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బెంగాల్ గవర్నరు యీ క్రిందివిధముగా చెప్పినట్లు తెలియుచున్నది.

పత్రికాశాసనమునకు విరుద్ధముగా యే పత్రికైనను నిజమున అభ్యంతరములున్నచో ఆపత్రికవారు తెలుపుచు చేసినచో ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరు.

పత్రికలు అగిపోవుచేత వర్తక వ్యాపారములకు నష్టము కలుగుచున్నదని చాలమంది వాణిజ్యసంఘమువారు గవర్నరుకు దరఖాస్తులు పెట్టుచున్నారనిగూడ తెలియుచున్నది. (అ. ప్రెస్.)

పత్రికా సంపాదకుల సభ

మే 15 తేదీ జరుప నిశ్చయింపబడినది

కలకత్తాలోగాని, అలహాబాద్లోగాని సభను జరుపవలెనని కలకత్తా పత్రికా సంఘమువారి ప్రార్థన

బొంబాయి, మే 7:—అఖిల భారత పత్రికా సంఘ కార్యదర్శి యగు బ్రెల్యేగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

పంజాబు, కలకత్తా పత్రికాధిపతులును, ముద్రజాల యాధికారులును కోరుటవలన మే 18 వ తారీఖు బదులు 15 తారీఖుననే పత్రికా సంపాదకుల సభ జరుపుటకు సభా కార్య నిర్వాహక వర్గమువారు నిశ్చయించిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, మే 7:—పత్రికా సంపాదకుల ఉప సంఘము యీ కోజా సమావేశమై ఆ. భా. పత్రికా సంపాదకుల సభను కలకత్తాలోగాని, అలహాబాద్లోగాని జరుపవలెనని బ్రెల్యేగారిని కోరుటకు నిశ్చయించిరి. ఈమధ్య అఖిల పంగీయ పత్రికా సంపాదకుల సభ సమావేశమై తామవలంబింపవలసిన మార్గమును నిశ్చయించును. యగల్పూర్, గౌరంగ ముద్రజాల యములు యిదివరకే ధరావతులు కట్టినవి. (అ. ప్రె.)

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు

పత్రికాప్రకటనమును నిలువగూడదని

మహారాష్ట్రపత్రిక సూచించుట

నాగపూరు, మే 7:—జాతీయపత్రికలు ప్రకటనను మానివేయుటకు గురించి మహారాష్ట్రపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.

“ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు అమలునకురాగనే జాతీయపత్రికలు ఒక్కొక్కటిగ ప్రకటనను ఆపివేయుచున్నవి. ఈ పద్ధతి సరియైనది కాదని మాకు తోచుచున్నది. వార్తలను ప్రచురణపరచునను అభిలాష ప్రజలలో విపరీతముగ వ్యాపించియున్నది. ఈ సమయమున జాతీయపత్రికలు ప్రకటన మానివైచిన ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు వృద్ధిచెందుటకు అవకాశ మేర్పడును. పతేలుగారు సూచించిన విధమున ఆంగ్లో-హైందవ పత్రికలను బహిష్కరించుట అసాధ్యమగును. కావున జాతీయపత్రికలు ఈపద్ధతి మార్చుకొని, ప్రభుత్వమువారు ధరావత్తుకొరిన ధరావత్తు చెల్లించి, సంపాదకీయ వ్యాసములను ఆపివేసి, ముఖ్యముగ వార్తలతో కొంతకాలము పత్రికలను ప్రకటింపవలయునని సూచించుచున్నాను. వార్తలను తెలుసుకొనవలయునని ప్రజలకు గల అభిలాషను మనము నిర్లక్ష్య మొనర్చిన భారతాశయములకు విముఖులగు ఆంగ్లో-హైందవపత్రికలకు బలము చేసిన వారమయ్యెదము.”

ఈ అభిప్రాయములను పత్రికాప్రతినిధుల సభయందు తెలుపుటకు మహారాష్ట్రపత్రికా సంపాదకులు ఖగ్గోలుగారు బొంబాయికి వెళ్లెదరని తెలియుచున్నది. (ప్రీ ప్రెస్.)

రాజస్థాన్ సందేశ్ పత్రికలు ప్రకటన మానివేయుట
అజ్మీరు, మే 6:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సుపట్ల అసమ్మతి తెలుపుచు రాజస్థాన్ సందేశ్ ప్రకాశ పత్రికలు ప్రకటన మానివైచినవి. (ప్రీ. ప్రె.)

అలహాబాదు వకీళ్లు ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలను బహిష్కరించుట
అలహాబాదు, మే 6:—సభ్యులకోరికల ననుసరించి అలహాబాదు బార్ ఆఫీసియేషను కార్యదర్శి పయిసీరు టైమ్సు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలను తెప్పించుటను మానివైచిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

హావల్ల సబ్ కోర్టులో
I. P. 53/29.
పిటిషనర్లు (ముంగ్రస్తులు):—

1. అత్మహరి నుబ్బయ్య కొమారుడు వెంకట నుబ్బయ్య యుడు, 2. ఆ. వెంకట నుబ్బయ్య కొమార్లు నుబ్బయ్య యుడు, 3. ఆ. వెంకట శేషయ్య, వైశ్యకులం, వర్తకులు తెనాలి.

ఎదిరి
ప్రతివాదులు, (ముంగదాతలు):—

గుమ్మడి తాతయ్య వగైరా.
1920 సం॥రం 5 వ యాక్టు 30 సెక్షన్ ననుసరించి ప్రెస్ తెలుపబడిన పిటిషనర్లు యీకోర్టువారి 12-4-30 తేదీ ఆర్డరువలన ముంగ్రస్తులుగ తీర్మానింపబడియుండుటచే, ముంగదాతలు తమతమ హక్కులను గుంటూరు అఫీషియల్ రిజిస్టరు గారి ఎదుట ప్రవచనముకొన వలసినదిగ యందుమూలమున తెలియజేయడ మైనది.
గడువుకాలము 12-4-30 తేదీనుండి ఒకసంవత్సర కాలము, సబ్ కోర్టు } సి. యల్. నరసింహం, బా పట్ట } ఆఫీసరు ఇక్ చార్జి, 2-5-30 } పి. సబ్బారెడ్డి జడ్జిగాను.

హావల్ల సబ్ కోర్టులో
వి. పి. 19/30

పిటిషనర్ } ముంగూరు రామయ్య కొమార్లు (ముంగ్రస్తుడు) } పెదసాంబయ్య వైశ్యకులం, తెనాలి వర్తకులు. ఎదిరి

ప్రతివాదులు } కొమ్మూరు కాశీవిశ్వనాథం వ (ముంగదాతలు) } వగైరా.

1920 సం॥రం 5 వ ఆక్టు 19 (2) సెక్షన్ ననుసరించి ప్రెస్ తెలుపబడిన పిటిషనరు, తన్ను ముంగ్రస్తుడుగ తీర్మానించవలసినదిగ కోరుచు యీ కోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణ నిమిత్తమై 12-7-30 తేదీకి వాయిదా వేయబడిన దని యందుమూలమున తెలియజేయడ మైనది.

సబ్ కోర్టు } సి. యల్. నరసింహం బాపట్ట } ఇక్ చార్జి ఆఫీసరు, పి. సబ్బారెడ్డి జడ్జిగాను. 2-5-30,

“ఓమ్”

ది యూనివర్సల్ మ్యూచువల్ యైడ్ అండ్ పూర్ హౌసెస్ అసోసియేషన్, లిమిటెడ్.
హెడ్ క్వార్టర్స్ : మద్రాసు.

ఈ క్రింద తెలుపబడినవారు డొనేషన్ సర్టిఫికేట్లు పొంది, యీసంఘములో జరుగబోవు మద్రాసురాజధాని సర్టిఫికేటు హోల్డర్ల చీఫ్ ట్రైబ్యుటయందు, యిటువలన స్వంత హామిలై నడ్డీలేక తీసుకొనుటకు హక్కును గలిగియున్నారు:—

వరస నెం.	సర్టిఫికేట్ నెం.	పేరు ఆద్రను.	మొత్తం.
I.	6092	విష్ణుర్, విశ్వాం నరసింహులచెట్టి, గుమాస్తా నెం. 149, లింగిచెట్టిపేడి, మన్నడి, మద్రాసు.	రూ 500/-
III.	1775	విష్ణుర్, యల్. వి. లింగన్న చెట్టి, భూస్వామి, అమానివల్లాపురం గ్రామం, నేలంజిల్లా.	రూ 500/-
I.	7151	విష్ణుర్, నూరి వెంకట నుబ్బయ్య కౌత్లూ, ప్లీడరు, భూస్వామి గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.	రూ 500/-
III.	2842	విష్ణుర్, బోరాల రామిరెడ్డి కొమార్లు విష్ణుర్ ఈశ్వరరెడ్డి, వ్యవసాయదారుడు, కమల, నంద్యాల.	రూ 500/-
IX.	1898	విష్ణుర్, హరకాల్ వెంకట్రాయప్రభు, మచ్చెంటు, రథముపేడి, మంగళూరు.	రూ 500/-

యితర ప్రాంతములందు చీట్లునైన ఫలితములను ముందు తెలుపబడును.
నేటివరకు వడ్డీలేకుండా స్వంతహామిలై యిటువలన మొత్తం ఘనము. రూ 20,000/-
జారీచేయబడిన సర్టిఫికేట్ల మొత్తం. 28,000

చీఫ్ ట్రైబ్యుటయొక్క పూర్తిజాబితా, ప్రాన్ వెక్స్ కోరకు 2 ఆకాలు పోస్టుబిల్లలను పంపుచు క్రింది ఆద్రెసుకు వ్రాయవలెను.
289, తంబుచెట్టిపేడి, }
6-5-1920. } హెచ్. వెంకటేశయ్య, సెక్రటరీ.

వైద్య విద్య

మద్రాసు రాజధానిలోని వైద్యవిద్యగూర్చి ప్రచురింపబడిన నివేదిక కొక తల తొక గను పింపదు. దీనినిగూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన కమిటీకి, మేజర్ జనరల్ మీగాగా రధ్యక్షులుగ నియమితులయిరి. జనరల్ హాస్పిటలు సూపరింటెండెంటు, డాక్టరు కామత్, రా॥ బి॥ టి. కె. కడుంగాడి, డాక్టరు మల్లయ్య, డాక్టరు మిస్ ఫిండ్లే, మిస్ లాజరస్, టి. కృష్ణమీనన్, డాక్టరు భుజంగ రావుగార్లు కమిటీయందు సభ్యులుగ ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడిరి. ఈకమిటీవారు విచారింపబడిన ప్రశ్నలు నాల్గు గలవు. వైద్యవిద్యకు కనీస ప్రమాణము నేర్పరచుట, వైద్యవిద్యను చెన్నపురిలో కేంద్రీకరింపవలసిన యవసరమును, వైద్య కళాశాలల పాఠశాలల స్థాపనవిషయమును, నిపుణులకును ఉపాధ్యాయులకును శిక్షణ గలపుట, రామస్వామి మొదలిగారి ఆస్పత్రిని కార్పరేషను స్వాధీనమునుండి ప్రభుత్వస్వాధీనము జేయుట యను విషయములగూర్చి కమిటీవారు విచారించిరి. ఇందు నిమిత్తమై రాజధానిలోని వైద్యులకును వైద్యోపాధ్యాయులకును, ప్రశ్నలు సంపబడి, జవాబులు తెప్పింపబడెను. వైద్యవిద్యవలన జీవనము గడించెడివారి సంఖ్య, ప్రభుత్వోద్యోగల సంఖ్య, వైద్యప్రతిష్ఠాపకలు, విద్యాప్రమాణముగూర్చి ప్రశ్న లడుగబడెను.

కమిటీవారికి చేరిన జవాబుల బట్టి వైద్య వృత్తిలో క్రొత్తగ బ్రవేశించినవారికి జీవనము గడచుట రానురాను దుర్లభ మగుచున్నటుల తేలెను. వైద్యవృత్తి కవకాశము లున్నచోటుల గూడ పలువురు జీవనములేక అల్లాడుచున్నారని తెలిసెను. ఇటీవల నల్ అస్పిటెంటు సర్జనులను నియమించుట కొక కమిటీ గూడగ, మూడువందల డెబ్బది ఎనిమిదిమంది దరఖాస్తు బెట్టిరి. దీనినిబట్టి ఎట్టి నిరుద్యోగము గలదో గ్రహింపవచ్చును. ఏడెనిమిది సంవత్సరములనుండి వైద్యవృత్తి నభ్యసించుచున్న వారికిగూడ జీవనము గడచుటలేదని కమిటీవారు కనుగొనిరి. ఇందువలన వైద్యుల హోదాకును, వారి వైతిక దీక్షకును భంగము కలుగుచున్న దనియు, వైద్య విద్యను నేర్చుకొనుటకు వచ్చెడివారి సంఖ్యకు గూడ నిరోధము కలుగుచున్నదనియు, కమిటీవారు గ్రహించిరి. వైద్యులకు గ్రామములలో జీవనాధారము దొరకునను నాశ గూడ అంతరించెనట. రూరలు వైద్యవద్ధతి అపజయము బడసెనని, కమిటీవారి యభిప్రాయము. సంవత్సరమున కొక రెండువందలకుండిమాత్రముజీవనాధారములభింపవచ్చునని, కమిటీవారంచనా వైచుచున్నారు. అందుచే ఇంతకన్న కిక్కురసంఖ్య గల వైద్యులను తయారుచేయుటకు

మారుగ, తమ పొట్టబోసికొనగల సంఖ్యనే తయారుచేయవలయు నని, కమిటీవారు సిఫార్సు జేయుచున్నారు.

వంగదేశమున లాయర్ల సంఖ్య విశేషముగ వృద్ధియై అనర్థ హేతువయ్యెనట. అందుచే లాకాలేజీలలో జేర్చుకొనబడెడివారి సంఖ్యను తగ్గింపవలయునని సూచింపబడెనట. ఇటులనే వైద్యవిద్యను నేర్చుకొనెడివారిసంఖ్యనుగూడ తగ్గించుట యవసరమని, సూచింపబడెను. సంవత్సరమున కొక రెండు వందల ఏబదిమందిని చేర్చుకొనుచో, వారిలో నొక ఏబదిమంది తగ్గిపోవుదు రనియు, మిగిలిన రెండు వందలమందికిని జీవనము దొరకు ననియు అంచనా వేయబడెను. ఈమూహా నాధారము జేసికొని, చెన్నపురిలోనే వైద్యవిద్యనంతను కేంద్రీకృతము జేయవలయు నని, కోరుట విచిత్రము. ఇట్టిసూచన గావించెడివారు, ఇతరప్రదేశములవారి యిబ్బందులను గమనించుటలేదు. డాక్టరు నడుంగాడి, భుజంగ రావుగార్లు విశాఖపట్టణములోని వైద్యకళాశాలను ఎత్తివేయవలయు నని కోరుచున్నారు. ఆంధ్రదేశ సాకార్యములను వీరు గమనింపలేదనుట తథ్యము. కమిటీవారు కోయంబత్తూరు పాఠశాలను మూసి వేయవలయుననియు, గుంటూరులో స్థాపింపదలచిన పాఠశాలను విడనాడవలయుననియు సిఫార్సుజేసిరి. గుంటూరులో పాఠశాలకు భవనమును నిర్మించి, అన్ని ఏర్పాటులను జేసినపిమ్మటగూడ, దానిని విరమించుట జూడ, ప్రభుత్వమువారి కొకనిర్ణీతమగు పద్ధతి యున్నటుల గన్పట్టెను.

మద్రాసులో వైద్యవిద్యకు పూర్తిసాకార్యము లేర్పడువరకు, మద్రాసు మెడికల్ కళాశాల, విశాఖ పట్టణపు కళాశాల, రాయపురము వైద్య పాఠశాల, తంజావూరు వైద్యపాఠశాల, లేడీ విల్లింగ్డను మెడికలు పాఠశాల, వెల్లూరు మెడికల్ స్కూలును మాత్రము నిలిపియుంచవలె ననియు, క్రొత్త పాఠశాలలను వేనిని స్థాపింప గూడదనియు, కమిటీవారు సూచించిరి. మద్రాసు మెడికలు కాలేజీలో 75 మందిని, విశాఖపట్టణము కాలేజీలో 35 మందిని, రాయపురము మెడికలుస్కూలులో 60 మందిని, తంజావూరు మెడికలు స్కూలులో 40 మందిని చేర్చుకొనవలయునని కూడ కమిటీవారు సూచించిరి. లేడీ విల్లింగ్డను మెడికలుస్కూలులో ఇరువదిమంది స్త్రీ విద్యార్థినులను, వెల్లూరు మెడికల్ స్కూలులో 25 మంది స్త్రీ విద్యార్థినులను చేర్చుకొనవలెనని, సూచింపబడెను. ప్రస్తుత సమయమున, యల్. యం. పి. వరీక్షలో నుత్తీర్ణులయినవారికి ఉన్నత వైద్యవిద్య నభ్యసించుట కవకాశము లీదేశమున లేవు. వీరు ఇంగ్లండుకు వెడలి వైద్యవిద్య నభ్యసించుటకును వీలు లేదు. అందుచే, అయిదు సంవత్సరములు విద్యాకాలపరిమితిని ఏర్పాటు చేసి, రెండవరకముల యోగ్యతలను ప్రవేశపెట్ట వలయుననియు, యూనివర్సిటీ డిగ్రీ కొకప్రమాణమును, మెడికలు రిజిస్టరులో జేర్పబడుట కింకొక ప్రమాణమును ఏర్పరచుట మేలనియు, కమిటీవారు డెలుపుచున్నారు.

చెన్నపురియందును విశాఖపట్టణములందలి కళాశాలలలోను వైద్యపాఠశాలలలోను ఆంధ్ర తమిళ విభేదము లేక ఎల్లరను జేర్చుకొనవలెనని, కమిటీవారు గోరిరి. వీరికోర్కె కొనసాగుచో, ఆంధ్రులకు వైద్యవిద్య నభ్యసించుట కిప్పు డున్న అవ

కాశముగూడ తొలగుట సహజము. ప్రాధానరులను టీచరులను నియమించుపద్ధతి అనుకూలముగ లేదనియు, యోగ్యత నాధారపరచికొని బహిరంగముగ నియామకములు జరుగవలయుననియు, కమిటీ వారు సూచించిరి. పాఠశాలలలో బనిచేయువారికి వెలులకు బోయి విద్య నభ్యసించుట కవకాశము లుండవలయు నని సూచింపబడెను. చెన్నపురిలో మెడికల్ జ్యూరిస్టుప్రాజెక్టును నేర్పుటకు ప్రత్యేకోపాధ్యాయు డుండవలయునని కమిటీవారు గోరిరి. రాజా సర్, రామస్వామి మొదలిగారి ఆస్పత్రిని, ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచికొని, దీనిని రాయపురం వైద్యపాఠశాలలో సంతర్భాగముగ జేయవలయు నని కోరబడెను. మొత్తముమీద కమిటీ వారి సూచనలు, వైద్యవిద్యకు ప్రతిబంధకము కలిగించి, ఆంధ్రదేశమునకు పూర్తిగ నష్టము గల్గింపకమానవు. పాశ్చాత్య వైద్యవిద్యను తగ్గింపదలచుచో, ఆయుర్వేదవిద్యను రాజధానియందంతటను నేర్పుటకు సాకార్యము ల నొనగి, తద్వారా గ్రామ జనులకు వైద్యసహాయ మొసగుట యత్యవసరము. హిందూదేశవిశ్వవిద్యాలయములందు పాశ్చాత్య వైద్యవిద్యలో నారితేరినవారిడిగ్రీలను గుర్తింపవీలు లేదని, బ్రిటీషు మెడికల్ కౌన్సిలువారు నిర్ణయించి, ఉన్నతోద్యోగములను భారతీయులు పడయవీలులేకుండ జేసిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన కమిటీవారు, చెన్ననగరేతర ప్రదేశములలో వైద్యవిద్య కవకాశములు లేకుండజేసి, ఇంకను ఎక్కుడు నిరోధములను సూచించుచున్నారు. ఇకనయినను, దేశీయవైద్యవిద్య నభ్యసించి, దానిని చేపట్టుట ఆంధ్రులధర్మ మగును.

పత్రికాశాసనము: ప్రభుత్వసమాధానము

బొంబాయివర్తకుల విజ్ఞప్తికి బదులు చెప్పచు, పత్రికాశాసనము వార్తానిరోధమునకు తోడ్పడదనియు, శాసనోల్లంఘనమును పురికొల్పు వ్రాతల నణచుటకే యుద్దేశింపబడె ననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించు చున్నారు. కాని, పత్రికాశాసనములోని శబ్దజాలము జూచిన, దీని క్రిందికిరాని, విషయమేదియు గనుపింపదు. పత్రికాశాసనముమూలమున, పత్రికాధిపతులు పత్రికలను తమంతట తామే చాలించినందుకు, ప్రభుత్వమున కెట్టిబాధ్యత లేదని, ప్రకటనము డెలుపుచున్నది. ప్రత్యక్షముగ బాధ్యత లేకున్నను, ఘోషముగ నయినను బాధ్యతను వీరు వహింపకతీరదు. పత్రికలను మానుకొనుట అవివేకమని, ప్రభుత్వమువారు తెలుపుట చోద్యము. పత్రికలు తమయభిప్రాయములను స్వేచ్ఛగ తెలుపుటకు వీలులేనపుడు, అవి నిలిచి యుండి ప్రయోజనమేమి? పరిపాలనమును న్యాయముగ విమర్శించుటకు పత్రికాశాసన మడ్డుపడదని, ప్రభుత్వమువారు డెలిపిరి. న్యాయాన్యాయ విమర్శనములకు మధ్య అంతరమును నిర్ణయించుట దుస్తరము. విచారణలేకుండ అనుమానముపై పత్రికలు శిక్షింపబడుచున్నపుడు, అధికారులకీ విషయమున నిరంకుశాధికార మున్నపుడు, పత్రికల విమర్శనములలోని న్యాయాన్యాయములను పాటించువా రెవరుందురు? ఇంతియగాక, ప్రస్తుత

పరిపాలనవిధానమును విమర్శించి, దానిస్థానమును స్వరాజ్య మాక్రమింపవలయు ననుటగూడ, పత్రికా శాసనము ప్రకారము నేరమే యగును. దేశస్వాతంత్ర్యము కోరని పత్రిక యుండునా? స్వాతంత్ర్య సంపాదనము నామోదింపని పత్రిక యుండునా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి నయినను, పత్రికా శాసనమువలన గలిగిన అలజడిని మాన్పి, దానిని వెంటనే రద్దుజేయుట యవసరము. సర్ సప్రభాగారితో రాజప్రతినిధిగారు ముచ్చటించిరనియు, పిరియరమధ్య జరిగిన ప్రసంగము ఆశ్చర్యమిచ్చుచున్నదనియు, ప్రచురింపబడెను. పత్రికా శాసనమును తొలగించి, రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలజేసి, మహాత్మునితో సమాధానపడుటకు ప్రభుత్వమువారు యత్నించినగాని, పరిస్థితులు చక్కబడవు. మితవాదులు స్వల్ప లాభములకొరకు, దేశస్వాతంత్ర్యమునకు నష్టము గలిగించుచో, తీరని యపకృతి గావించెదరు.

బర్మా : భూకంపము

భూకంపము బర్మాలోని వివిధ ప్రదేశములలోను గావించిన బీభత్సము, బర్మా ప్రజలను అల్లకల్లోలపరచెను. ప్రస్తుత రాజకీయ వాతావరణము గూడ దీనితో పోల్చదగినదిగ నుండలేదు. వంతెనలు కూలెను. రైళ్లు ధ్వంస మయ్యెను. ఇండ్లు వాకిళ్లు, మేడలు మిదైలు నేలగూలి, విశేషధనప్రాణనష్టమునకు తా విచ్చెను. సువర్ణశిఖరములు గల బౌద్ధ దేవాలయములు పెక్కులు నేలమట్టమగుటచే గలిగిన నష్ట మపారము. పెక్కులలో కాళాగృహము కూలి, నిర్బంధితులు పారిపోయిరి. ఇట్టి నమయమున బర్మా ప్రజల పట్ల ఎవ్వరికి సానుభూతి గలుగకుండును? రాజప్రతినిధిగారు తమ సానుభూతిని పంపిరి. ఇట్టి ఘోర విపత్సమయమున కేవలము సానుభూతిని దెలుపుట తో తృప్తిజెందక, వివిధరాష్ట్రములవారును, దుఃఖాబునిలోముణిగియున్న బర్మా ప్రజలకు శ్రీవంచన లేకుండ ధనసహాయము జేయుట యత్యవసరము. బర్మాయందలి వివిధ ప్రదేశములలో ఆంధ్రులు పలువురు గలరని గ్రహించుచో, ఆంధ్రులు ప్రత్యేకముగ సహాయము జేయవలసినయవసర మెంత గలదో, దెలుపనక్కరలేదు. ఇట్టి విపత్సమయమునందు, జాతిమతభేదములుగాని, దేశభేదములుగాని, అడ్డము రాజాలవు. బర్మా ప్రజలును, భారతీయులును గూడ బాధానుభవము మూలమున, భేదభావములను మరువగలరు. బర్మా ప్రజలకు తగిన ఉపశాంతి త్వరలో గలుగునటుల, పరమేశ్వరుని వేడెదము.

“డెయిలీ హెరాల్డు” వ్యాతల కర్ణ మేమి?

డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక తేబరు ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయములను వ్యక్తపరచునను సభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది. కాని, తేబరు ప్రభుత్వమువారికి వల గూడి మహాత్ముని నిర్బంధము నామోదించిరి. అయినను, డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక నిర్బంధమును పూర్తిగ ఖండించి, హైందవసమన్య పరిష్కారమగుటకు తీరని అడ్డు గలిగెనని, చాటెను. ఇందుమూలమున ఇండియా మంత్రి యగు బెన్ను గారికిని, రాజప్రతినిధి యగు ఇర్విన్ ప్రభువుగారికిని ‘సుధ్య’ ఎట్టి భేదము ఉదయించె నని తలంప వీలు నని, ప్రీప్రెస్సువారు దెలుపుచున్నారు. ఇండియా

మంత్రిగారు రాజప్రతినిధిగారిని పూర్తిగ నమర్శించుచు నేయున్నారు. కాని, తేబరు పక్షమునందే హిందూ దేశము పట్ల చూపవలసిన ప్రేమగూర్చి కొంత భేదాభిప్రాయము కలిగెను. ఇదివరకున్న యభిప్రాయ భేద మిపు డింకను నిస్తరించెనని, డెయిలీ హెరాల్డు వ్రాతలబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఇయ్యది యింకను బెరుగునో, తగ్గిపోవునో చూడవలయును.

విదేశపత్రికా ప్రతినిధులకు ప్రత్యేక సౌకర్యములు

గాంధీ మహాత్ముని ఆదివారమురాత్రి పండ్లెండు గంటలకు అరెస్టు జేసినను, మగనాడు మధ్యాహ్నము పండ్లెండు గంటలవరకు చెన్నపురి కానమాచారము దెలియలేదు. మహాత్ముని ఏజెంటులుకు గొంపోయిరో మున్నగు వివరములు పిమ్మట కొంత నేపటికిగాని చేరలేదు. కాని, విదేశపత్రికా ప్రతినిధులకు ఆదివారమునాడు ఉదయమునకే సమాచార మంతయు ముందగ తెలుపబడినటులను, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికా ప్రతినిధి యగు అమృత్ బాట్ టెల్లుగారు ఆదివారమునాడు ఉదయముననే మహాత్ముని అరెస్టు జేసి ఎత్తివాడ జంబులుకు బంపెదరని, తమపత్రికకు తంతివార్త సంపినటులను, తెలియుచున్నది. ఈ సమాచారము ముందుగ తెలియుటచే, వీరు భారివిలీప్తమను దగ్గర కనిపెట్టుకొనియుండి, మహాత్మునితో సంభాషించి వారిసందేశమును కనుగొనిరి. బాంబాయిలో నొక ఆంగ్లో-హైందవ పత్రికకు గూడ యీ సమాచారమంతయు ముందుగనే తెలిసెను. ఇందును గూర్చి వ్యాఖ్యాన మనవసరము.

నూతన నాయకులు

మహాత్ముని స్థానమును, వయోవృద్ధులగు అబ్బాస్ త్యాబ్జీగా రాక్రమించిరి. వీరు మహాత్ముని దీప్యప్రముఖులు. వీరిదివరకు బరోడా పైకొర్వలో ప్రధాన న్యాయమూర్తి పదవిని నిర్వహించిరి. గాంధీ మహాత్ముడు ప్రారంభించిన కార్యమును శక్తివంచనలేక కొనసాగించుటకు, వీరు నిశ్చయించిరి. వీరేమాత్రము వెనుకంజ వేయరు. వి. జే. పటేలు గారును కార్యరంగమున బ్రవేశించుట కుద్యక్తులుగ నున్నారు. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు 12వ తేదిన నిర్ణయించెడి కార్యక్రమమును వీరు కొనసాగించెదరు. ఇంగ్లండు మున్నగు దేశములలో ప్రజాప్రతినిధిసభల అధ్యక్షులు ఉద్యోగానంతరము ప్రభుత్వసన్మానము బడయుచుండ, తమకు కారాగృహ నిర్బంధమే సన్మానమగునని పటేలుగారునుడివిరి. బాంబాయి రాష్ట్రమున మహాత్ముడు తలపెట్టిన యుద్యమము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగు ననిదృఢ మగుచున్నది.

హిందూ దేశము : పార్లమెంటు సభ

కామన్ను సభలో ఇండియా మంత్రి యగు కెడ్జివుడ్డు బెన్నుగారును, ప్రభువులసభలో రస్సెలు ప్రభువుగారును, హిందూ దేశ స్థితిగూర్చి ప్రతిపాదనల గావించిరి. ఇండియా మంత్రిగారు కామన్ను సభలో రాజప్రతినిధిగారిపై తమ విశ్వాసమును ప్రకటించుటతో తృప్తి చెందిరి. ప్రభువులసభలో పీలు ప్రభువుగారు, హిందూ దేశము గూర్చి ప్రత్యేక ప్రతిపాదన గావించవలయు నని ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి గాని, రస్సెలు ప్రభువుగారు తమకు దెలిసిన సమాచారమును దెలిపితి మనియు, ఇంతకన్న

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని
నా గేశ్వరరావు పంతులుగారు
కారాగృహవాసము
నేటికి పదునెనిమిది దినములు
నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

నెక్కువవిషయములను చెప్పజాల మనియు, నుడివిరి. ఇండియా మంత్రిగారు గాని, రస్సెలు ప్రభువుగారుగాని, హిందూ దేశ నిజస్థితిని గ్రహింపలేదని, వ్యక్తము గాకమానదు.

చెన్నపురి : అకాలవర్షము

చెన్నపురిలో వేసవికాలములో కొలది తుషారములకు ప్రజలు అలవాటుపడియున్నను, ఇంతటి వర్షమున కిదివరకెన్నడునూ లోనైయుండలేదు. మొన్నటిరాత్రి మొదలిడిన వర్షము, నిన్నను నేడును గూడ ఎడతెరపి లేకుండ కురియుట జూడ, ఆశ్చర్యము గలుగుచున్నది. ఒకవంక రాజకీయాకాశము మేఘాచ్ఛాదితమై యుండ, ప్రస్తుత మేఘ సమూహములును వర్షాధిక్యమును గూడ దీనికి తగినటులే యున్నవి. త్వరలో చెన్నపురి నావరించిన మేఘములు తొలగు ననియు, మేఘాచ్ఛాదితమైన రాజకీయాకాశమున గూడ త్వరలో మబ్బులు విడిపోయి, స్వాతంత్ర్య భానుడు దివ్యజ్యోతితో ప్రకాశించుననియు, నమ్మెదము.

మచిలీపట్నము మ్యునిసిపలు భవనము :

జాతీయపతాకము

బందరు మ్యునిసిపలుసంఘ భవనమునందు, జస్టిసుపక్షప్రముఖులగు తత్సంఘాధ్యక్షులు జాతీయ పతాకమును స్థాపించుట, శుభచిహ్నము. జాతీయ పతాకమువిషయమున, పక్షభేదము లుండుట కెట్టియవకాశము లేదు. దేశగౌరవమును కాపాడుట ఎల్లరకును విధియగుచున్నది. ఈ విషయమున ధైర్యముజూపి ముందడుగువైచి న్యపక్షమునకు మార్గదర్శకులయిన, శీలం జగన్నాథరావునాయుడు గారి నభినందించెదము.

బెంగాలు గవర్నరుగారి వాగ్దానము

కలకత్తాలో నేపత్రికకయినను, పత్రికాశాసనముపట్ల అయిష్ట మున్నచో, తన యిబ్బాదులను తెలుపునెడల, ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరని, బెంగాలు గవర్నరుగారు దెలిపిరి. పత్రికలే లేనపుడు, ప్రభుత్వమువారికి మొరలిడువా రెవరుందురు? మొత్తముమీద పత్రికల నాపుటచే గలిగిన నష్టమును బెంగాలు గవర్నరుగారికి గూడ తెలిసివచ్చినటుల గ్రహింపవచ్చును.

స్పెయిను దుస్థితి

డిరివెరాగారు ప్రధానమంత్రిపదవిని మానుకొనినను, స్పెయిను పరిస్థితులు చక్కబడలేదు. ప్రజలలో నింకను అశాంతి పెరుగుచు నేయున్నది. దీని నణచుటకు విశ్వవిద్యాలయములు మూసివేయబడెను. రాజకీయసభలు నిషేధింపబడెను. కాని

ఇట్టి నిర్బంధములు స్వేచ్ఛను ప్రజల నావరించిన స్వాతంత్ర్యవాంఛను తొలగించుట దుర్లభము.

లేబరువత్సాపజయము

ఫుల్ హాం డివిజను ఎన్నికలలో కన్సర్వేటివు పక్షాధ్యక్షి గెలుచుటయు, లేబరువత్సాధ్యక్షి ఓడిపోవుటయు తటస్థించెను. ఇంతకుపూర్వము జరిగిన తాత్కాలికపు ఎన్నికలన్నిటిలో లేబరుపక్షము వారే జయము బడయుచుండిరి. లేబరుపక్షపు ప్రథమాపజయముబట్టి భావిపరిణామ మెట్లు? లుండునో నిశ్చయముగ చెప్ప వీలులేదు.

స్త్రీల సన్నాహము

5000 మంది స్త్రీలు డోరేగింపు జరుపుట

వరుసకు నలుగురి వంతన బయలుదేరుట

కరాచీ, మే 6:—నేడు ఉదయమున కరాచీలో స్త్రీలు మిక్కిలి గొప్ప డోరేగింపు జరిపిరి. స్త్రీమతులు పార్వతీ దేవి, లాల్బానీ, జోషీనీ వహీమలానీ, సరస్వతీమెఘు, లాల్బానీ, తీలనతి, కమలాబాయిగారు మున్నగు నారీమణుల నాయకత్వము క్రింద 5000 మంది స్త్రీలు వరుసకు నలుగురివంతన బయలుదేరిరి.

సాయంకాలము రామబాగులో 40000 సమావేశమై, అవిల జయజయధ్వనులు చెలగమండ జాతీయపతాకము నెలకొల్పబడెను. జాతీయగీతములు పాడబడెను. స్త్రీయంత్రులు సిద్ధ్యా, సిద్దికులకరాం, తక్కిలరమనిగార్లు ఉపన్యసించిరి. “అహింస సంతమాత్రమున వదలరాదు. స్వరాజ్యమువచ్చు వరకును సత్యాగ్రహమును జరుపుచునే యుండవలెను.” అని వారందరూ తెలిపిరి.

మునిసిపలు ఉద్యోగులు మరియొక డోరేగింపుతో నగరమునం దంభులను తిరిగిరి. నగరమునందును శిబిరమునందునుగూడ సంపూర్ణముగానే హరటాలు జరిగింది. హోటెల్లుగూడ మూయబడెను. బడిపిల్లలందరూ బాలురును బాలికలునుగూడ పాఠశాలలను త్యజించినందున అన్ని పాఠశాలలును మూసివేయబడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి ఉపన్యాసము

“రణరంగమునకు రండు! ధైర్యముతో పోరు నలుపుడు”

జలల్పూరు, మే 6:—నేడు సాయంకాలము జలల్పూరు తాలూకాలోని వనారులో శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు స్త్రీలంట్టిలును యారీతిగా ఉపన్యసించిరి. “మీరందరూను రణరంగమునకు వచ్చినచో రెండు నెలలలోనే దొరతనమువారు లాంగిపోక తప్పదు. గాంధీగారి వాక్యములను మీరు మిచ్చాడనుఫలకములందు భద్రపరుపవలెను. విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలెను. మద్యపానమును త్యజింపవలెను. వివాదములను పంచాయతీలద్వారా పరిష్కరించుకొనవలెను. స్వరాజ్యలక్షణమునే వాడవలెను” అని శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు నడిపిరి.

కల్లు-సారాదుకాణములవద్ద స్త్రీలు పికెటింగుచేయవలెనని దహిబెనుగారు (స్త్రీలంట్టిలు) నడిపిరి. “వెనుక రాజపుత్ర స్త్రీలు చేసినటులే యిప్పుడు మీరు గూడ మీభర్తలను పుత్రులను రణరంగమునకు పంపవలెను. జాన్సీరాణి లక్ష్మీబాయివలె మీరుగూడ రణరంగమున కరుగవలెను. స్త్రీలు దుర్గాదేవి ఆవతారములని మహాత్ముడు నమ్ముచుండెను. మీరు దానిని ధ్రువపరుపవలెను” అని పుష్పబహును అను మరియొక స్త్రీలంట్టిరు నడిపెను.

వీరు ఖర్సరులోగూడ ఉపన్యసించిరి. ఈరెండు గ్రామములలోనుగూడ చాలమంది స్త్రీలు ఎలంటిరులుగా చేరిరి. పికెటింగు చేసెదమని ప్రాసీయిచ్చిరి. వనారులో గ్రామాధికారి రాజీనామా నిచ్చినని తెలిపెను. త్రాగుడు మానివేసెనని కొందరు ప్రమాణముచేసిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తాలో స్త్రీలసభ

144 నెక్సునును ఉల్లంఘించుట

స్త్రీల సత్యాగ్రహసంఘమువారి ఏర్పాటువలన జరుగుట

కలకత్తా, మే 7:—కలకత్తాలో స్త్రీలు సత్యాగ్రహసంఘమువారి యేర్పాటుప్రకారము నేడు సాయంకాలము 144 నెక్సునును ఉల్లంఘించుటకు దేశబంధుపార్కులో గొప్ప సభ జరిగినదిగాని యెవరిని అరెస్టుచెయ్యలేదు. (ఫ్రీ ప్రె.)

బెజవాడలో స్త్రీలుగొప్పసభను జరుపుట

విదేశవస్త్రముల దుకాణములవద్ద పికెటింగును ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించుట

బెజవాడ, మే 6:—గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేసినన వార్త నేడు తెలియగానే బెజవాడలో స్త్రీలు విదేశవస్త్రములను కల్లుసారాలమ్మెడు దుకాణములవద్ద పికెటింగుచేయుటకు నిశ్చయించిరి. నేడు సాయంకాలము డాక్టరు రంగనాథకమ్మగారి అధ్యక్షతక్రింద మిక్కిలి గొప్ప స్త్రీలసభ జరిగినది. మహాత్ముని అరెస్టుచేయుటనుగూర్చి ఆసభలో శ్రీమతి ఎన్. నుభద్రమ్మగారును విదేశీవస్త్రములను సుందరమ్మగారును ఉపన్యసించిరి. మహాత్ముని అరెస్టుచేయుట భారతజాతీయతకు అవమానించుటయని మీరు తెలుసుకొనవలెను. స్త్రీలకు మహాత్ముడు విధించిన పనిని మీరందరూను నెరవేర్చవలెను. మీరందరూను ఖద్దరునే కట్టవలెను. విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలెను. కల్లుపారాదు కాణములవద్ద పికెటింగుచేయవలెను అని వీరిద్దరును నడిపిరి. డాక్టరు రంగనాథకమ్మగారు గంభీరపన్యాసము నొసంగుటతో సభ ముగింపబడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మి రెడ్డిగారి రాజీనామా

చెన్నపురి శాసనసంఘ సభ్యతకు రాజీనామా నిచ్చుట

ఉదకమండలము, మే 7:—చెన్నపురి శాసనసంఘ సభ్యురాలుగా దొరతనమువారిచే నియమింపబడినట్టియు పిమ్మట ఆసభకు ఉపాధ్యక్షురాలుగా యెన్నుకొనబడినట్టియు శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారు గాంధీజీ అరెస్టుకు అసమ్మతిని తెలుపుటకు చెన్నపురి శాసనసంఘ సభ్యతకు రాజీనామా నిచ్చిరి. (స్వ. వి. తంత్రి)

సింధురాష్ట్రమున లార్కానా స్త్రీల డోరేగింపులు

ఇంత గొప్ప స్త్రీల డోరేగింపు

యిదివర కెన్నడునుగూడ జరుగలేదు

కరాచీ, మే 7:—లార్కానాలో విద్యార్థి సభవారు గొప్పస్త్రీల డోరేగింపును జయప్రదముగా సాగించిరి. ఇంత గొప్పసభ యిదివర కెన్నడునుగూడ లార్కానాలో జరిగియుండలేదు. 1-30 గంటలసేపు డోరేగింప పిమ్మట స్త్రీలు పార్కుచేరిరి. అదివరకే అచట చాలమంది పురుషులు సమావేశమై యుండిరి. శ్రీమదారాం యాశ్వసింగుగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. స్త్రీలు జయప్రదముగా డోరేగింపును జరిపినందులకు వారిని ప్రశంసించిరి. ఆపార్కును గాంధీపార్కు అని పేరు పెట్టబడెను. శ్రీయుత లాల్బాందు నవలరాయిగారు భారత శాసనసంఘ సభ్యతకు రాజీనామా నియ్యవలెనను తీర్మానముగూడ నామోదించబడెను. వి. జే. పటేలు, డాక్టరు కిచలా, డాక్టరు సత్యపాలు, డాక్టరు ఆలం గార్లు మున్నగునాయకులను ప్రశంసించిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

రాజమహేంద్రవర స్త్రీలనాతన విద్యాలయము ద్వితీయవార్షికోత్సవము

ఈనెల 11 వ తేదీ ఆదివారం నా స్త్రీలనాతన విద్యాలయముయొక్క ద్వితీయవార్షికోత్సవము తాడేపల్లి గూడెం తాలూకాలోని అధ్యక్షులు మి. రా. శ్రీ కల్లిండి గంగరాజుగారి యాధిపత్యమున మావిద్యాలయ భవనమున జరుపబడును. దువ్వూరి సుబ్బమ్మ, (స్త్రీలనాతనవిద్యాలయ వ్యవస్థాపకురాలు.

నాగపూరులో పటేలుగారికి స్వాగతము

బొంబాయికి వెళ్లుచుండగా స్వాగతమునగుట

నాగపూరు, మే 6:—పటేలుగారు కలకత్తానుండి రైలులో బొంబాయివెళ్లుచున్నపుడు త్రేయిను నేడు మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు నాగపూరు చేరినది. అప్పుడు రైలులో స్టేషనులో 2000 మంది ప్రజలును అభయంకరుగారు మున్నగు నాయకులును పటేలుగారికి ఘనముగ స్వాగతమునగిరి. అభయంకరుగారు పటేలుగారి మెడలో పుష్పమాలవేసిరి. ప్రజలు వారిపైని పుష్పములను నర్పించిరి.

పటేలుగారి ఉపన్యాసము

పటేలుగారు ఆంగ్లభాషలో నువన్యసించిరి. “కలకత్తా పాట్నా మున్నగు స్థలములలో జరిగిన చర్యలవలన మనకు స్వరాజ్యముమరింత కీక్రముగానే లభింపగలదు. నేను రాజీనామా నివృత్తవలన యిర్విను ప్రభువుకు మనస్తాపము కలిగినదని నే నెరుగుదును. కాని నాదేశమునకు నానేవ యిప్పుడత్యవసరమైయున్నదని నేను గ్రహించియే రాజీనామా నిచ్చితిని. గాంధీ మహాత్ముని పవిత్ర శాసనమును స్మరించుచు మీరు అహింస ననుసరింపుడు. అహింసను బూని దౌర్జన్యమును నిర్జింపుడు అని పటేలుగారు నడిపిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

వి.జె. పటేలుగారికి సత్కాన పత్రము

హౌరా మునిసిపలు సంఘమువారుగౌరవించుట

కలకత్తా, మే 6:—నేడు ఉదయమున కలకత్తా మునిసిపాలిటీ వారు పటేలుగారికి సత్కానపత్రము నొసంగిరి. ఆసభకు 5000 మంది వచ్చిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

పత్రికా శాసనము

వి. జె. పటేలుగారు తెలిపిన విషయములు

నాగపూరు, మే 6:—ప్రభుత్వమువారి ముద్రణాలయములలోను ఆంగ్లీయిండియనుల ముద్రణాలయములలోను పనివాల్చిడు సమ్మొక్కట్టునట్లు చేయవలెను. ధరావతుకొరినచో జాతీయపత్రికలను నిలిపివేయవలెను. విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము చాల ప్రజలమొససాధనమేగాని ఖద్దరు విస్తారముగా తయారుకాకున్నచో యిది కొనసాగనేరదు.” అని పటేలుగారు విలేఖరితో తెలిపిరి.

నాగపూరులో సమగ్రముగా హరటాలు జరుపబడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

పటేలుగారికి బొంబాయి పౌరుల సుస్వాగతము

భారత శాసనసభాధ్యక్షులకు బహుమానము చేరసాల

పటేలుగారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి, మే 7:—భారత శాసనసభాధ్యక్షులపదవికి రాజీనామా నిచ్చిన పటేలుగారు కలకత్తానుండి వత్తురని వారిని గౌరవించుటకు స్టేషనుకు ఆసంఖ్యాకములగు ప్రజలు వచ్చిరి. ప్లాట్ ఫారము మాత్రమేగాక స్టేషను పరిసరములను జనముతో కిటకిటలాడుచుండెను. ఇంతలో చెరసాలనుండి విడువబడిన కే. యస్. నారాయణగారు స్టేషనుకు వచ్చిరి. వారిని జూచి ప్రజలలో ఆనందపరవశమైరి. ఉత్సాహప్రకటనకు కేకలు వేసిరి. కలకత్తా మెయిలు రావలసిన కాలమునకే వచ్చెను. బండి స్టేషనుకు వచ్చుచుండగా ప్రజలు ఉత్సాహనూచకములగు ధ్యానముల గావించిరి. శ్రీమతి సరోజినీనాయుడు, కే. యస్. నారాయణ మున్నగు నాయకులు పటేలుగారిని గౌరవపురస్కరముగా నెదుర్కొని అనంతరము డోరేగింపుతో గొనిపోయిరి. ప్రోవలో సనేక స్థలములందు పటేలు గారి మకా నాయుడుగారు పుష్పమాలాంకృతులుగా చేయబడిరి. పుష్పములును, ఫలములును వారిపైవర్పించెను. కాలిబద్ధి, బలేష్వర్, గిర్లామ్, బ్యాక్ కోడ్, మీదుగాబోయి యీ ఉత్సవము చౌతతివద్ద ఆంతమయ్యెను. అప్పుడు జరిగిన మహాసభలో కొలదిగా నువన్యసించుచు పటేలుగారు యిట్లు చెప్పిరి.

ఆంగ్ల పార్లమెంటు సభాసభ్యుడు పని మానుకొనునపుడు పెన్షనుచే బహుకరింపబడును. అయినను "చేతన" అను బిరుదము మాడ యివ్వబడును. కాని భారతదేశములో నట్టిదే మియు లేదు. భారతదేశమున సభాసభ్యునికి బహుమానము చేర సాలదు. మనోవాక్యాంశకర్మములయందు దౌర్జన్యరాహిత్య మూని, త్వరలో కాంగ్రెస్ వర్గమునకు పోటీవారు చేయు నిర్ణయమును ప్రజలు శిరసావహించురని విముఖులను కోరుచున్నాను.

రెండు కోట్లల హారతాళమును గావించిన తరువాత ఈకోటాన బొంబాయి యధాస్థితికి వచ్చెను. (ఆ. ప్రెస్.)

అర్ధరాత్రమున అరెస్టుచేయుట అవమానకరము

మహాత్ముని అరెస్టునుగూర్చి పటేలుగారి
యభిప్రాయము

బొంబాయి, మే 7:—బొంబాయిరాగానే గాంధీజీ హత్యని అరెస్టుచేయుట అభిప్రాయమునందుకు కలెటరా క్రిందివిధముగా తప్పిరి:—గాంధీజీ హత్యని అరెస్టుచేసినవిధము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి కంతమాత్రమును గౌరవప్రదము కాదనిమాత్రము నేను చెప్పవలసియున్నది. గాంధీజీ హత్యని అర్ధరాత్రమున దొంగవలె అరెస్టుచేయుట అవమానకరము.

శ్రీ గాంధీమహాత్ముని విడుదల

1930 మే 16 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు

11-21 గంటల మధ్యనే జరుగవలెను

21 వ మే 1930 మే 21 వ తేదీ

అత్యంతశుభదినములు ప్రారంభమగును

ఏలూరు, మే 7:—శ్రీ గాంధీమహాత్ముని జాతకమునందలి గ్రహస్థితిని పరిశీలించగా 16 వ మే 1930 శుక్రవారము ఉదయాది 11 ఘడియలకు అనగా 11 గంటలకు లేక 12 గంటలకు శ్రీ మహాత్ముని కారాగృహవిమోచనకు అనుకూలమై యున్నది. శ్రీ మహాత్ముని అత్యంత శుభదినములు 21 వ మే 1930 బుధవారమునండి ప్రారంభమగునని ఏలూరులో మోడరన్ ఆస్ట్రాలజికల్ హాలునుండి క్రియంత సోమేశ్వర రావు గారు వ్రాసిరి.

అంధ్రసిద్ధాంతి వీరచైవ కాళహస్తి వేంకట

సూర్యదేవరగారు వ్రాసిన జాతకప్రభావము

రాజమహేంద్రవరం, మే 2:—కొద్దిరోజులలోనే మహాత్ముని కారాగృహప్రస్థితిలగును. అరెస్టు అయిన త్వరలోనే విడుదలగూడ జరుగును. ఎంతమాత్రమును సందయము లేదు. అరెస్టు అయిన మాడుకోజులవరకును భారతదేశమునందంతటను ప్రజలు చాల ఘోషించెదరు. దేశమంతయును తృప్తిపొవును. దేశమంతయును చిమ్మచీకట్లు కమ్మును. తంజినార్లు యిసుపదారులు మున్నగునని నిలచిపోవును. యితరదేశముల రాజులకు ఆలోచనలు మొదలగును. ఈరీతిగా 40 రోజులవరకును జరుగును. అటుపిమ్మట మహాత్ముని విడుదలచేసెదరు. అపుడు బార్నిసార్వభౌమముదేవకార్యములగుండా ప్రస్తుతము రెండు స్వరాజ్యహక్కులనిచ్చి గాంధీదేవునితో సఖ్యత చేసుకొనును.

ఈసంవత్సర ఆషాఢపూర్ణ ఆమావాస్యవరకున్న యిండియాలో కొంత తొందరకలుగును. మహాత్ముడు 69 సంవత్సరములవరకును జీవింపదురు.

ప్రస్తుతము చెఱసాలకు వెళ్లిన నాయకులు ఆషాఢ మాసము వరకును విడుదల చేయబడరు అని సూర్యదేవర సిద్ధాంతిగారు వ్రాసిరి.

బాపట్ల నా కోర్టులో

L. A. నెం 310 of 28 in L. P. నెం 36/26

బుణ్ణగ్రస్తుడు--చీమకుర్తి కోటయ్యకొమార్లు వెంకటసుబ్బయ్య, వైశ్యకులం తెనాలినర్తకుడు. ఎదిరి

బుణ్ణదాతలు--చుండూరు పెద అంకయ్య

వగైరా.

ఇందుమూలమున తెలియజేయడమేమనగా 1920లో ప్రావిన్షియల్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ ఆఫ్ 41 వ క్లెక్స్ ప్రకారము వైన తెలుపబడిన పిటిషనుకు యాకోర్టువారి 18-9-29 తేదీ ఉత్తర్వు ననుసరించి కొన్ని నిబంధనలకులొనై విడుదల కాబడెను.

సబ్ కోర్టుబాపట్ల } ఏ. యస్. వీరాస్వామిఅయ్యర్
9-4-30 } ప్రిన్సిపల్ నబార్డినేట్ జడ్జి

చెన్నపురిలో 144 ను ధిక్కరించుట

శ్రీయత వి. యల్. శాస్త్రిగారువ్రాసినలేఖకు
పోలీసుకమిషనరుపంపిన ప్రత్యుత్తరము

మీరు సభనుగాని ఊరేగింపునుగాని జరిపినచో
అది చెదరగొట్టబడును

మదరాసు, మే 7.—8-వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలమున బహిరంగసభ జరుపబడునని చెన్నపురి మండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘాసభ్యుడు శ్రీయత వి. ఎల్. శాస్త్రి నేడు పోలీసు కమిషనరుకు వ్రాయగా అట్టిసభగాని పూర్వంపుగాని జరుపబడునెడల అది చెదరగొట్టబడును అని మీరు నోకిచ్చి చెప్పటకు నేనీలేఖను వ్రాశితిని, అది కమిషనరు ప్రత్యుత్తరమును పంపెను.

మదరాసులో మరల 144 సెక్షన్లు

వి. ఎల్. శాస్త్రిగారి దళమునకు నిషేధపుట త్రురుపు

మదరాసు ఆంధ్రకాంగ్రెసుసంఘము అధ్యక్షులగు వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు కమిషనరుకి వ్రాసిన లేఖలో మదరాసు నగరమునందు జారీచేసిన 144 సెక్షన్లు ఉత్తరువు నుల్లంఘింప నిశ్చయించినవారి పేర్లను యాదగింపవలెనని తెలియబరచియుండిరి.

1. వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు మదరాసు కాంగ్రెసు సంఘాసభ్యులు.
2. గరిమెళ్ల సత్యవీరభద్రరావుగారు కాకినాడ లాలాకా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి.
3. ప్రొఫె. బులుసు రామబోగరావుగారు మదరాసు కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి వ్యాయామ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు.
4. డా॥ బి. నుబ్బారావుగారు మదరాసు యువజన సంఘ కార్యదర్శి, మ. కాం. సంఘ కార్యదర్శి.
5. తాడేపల్లి వేణుగోపాలరావుగారు బెజవాడ, రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు.
6. డా॥ పి. నటరాజుగారు మదరాసు సత్యాగ్రహ శిబిరాధిపతి.
7. టేకుమళ్ల వరసింహమూర్తిగారు మ. కాం. సంఘ సభ్యులు.
8. డి. వి. నుబ్బారావుగారు ఏలూరు కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు.

144 సెక్షన్లు జారీచేయుట

వీరు ఎనమండుగురును నిన్న సాయంకాలము ఉదయ వనమునందు జరిగిన బహిరంగసభలో నుండగ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు, వేరొక సి. ఐ. డి. ఇన్ స్పెక్టరుతోను, చేడకులో నున్న కనిపైపులు ఆధునితోనువచ్చి వెలుపలనిలచి, ద్వారము వద్ద నిలచియున్న డా నటరాజుగారితో తాను 144 సెక్షన్లు నోటీసు జారీచేయవచ్చునని జెప్పెను. నటరాజుగారు ఒక రొకరిని బయటపెట్టునగ వారు నోటీసు పుచ్చుకొని సంతకములు జేసిరి. వి. ఎల్. శాస్త్రిగారికిని, నటరాజుగారికిని ఏప్రిలు 28 తేదీనే ఒకసారి నోటీసు జారీచేసియున్నందున మిగిలిన ఆధునికే నిన్నను నిషేధపుట త్రురుపు లాసంగబడెను. ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుగారి సంతకముతో ఏప్రిలు 28 తేదీనుండి 14 రోజులవరకే అమలునందునట్లు ఆనోటీసునందు గలదు. ఆనాడు పురమంతట ప్రకటించిన 144 సెక్షన్లు నోటీసే తూచావిడువకుండ లేదీయిన మార్పుకుండ నిన్నపైన జరిపిన ఆరు గురుకు ఒసంగబడెను.

వీరభద్రరావుగారు తమగురువులగు బులుసు సాంబ మూర్తిగారి ఆజ్ఞప్రకారము యీ ఉత్తరువును మరుక్షణము నందే ఉల్లంఘింప నెంచిరి కాని నాయకులగు వి. ఎల్. శాస్త్రి గారుతమ లేఖ ప్రకారము నేడు 4 గంటలవరకు నేవీయండమని కోరినందున అట్లు జేసిరి.

నేటి సత్యాగ్రహము

నేడు సాయంకాలము 4 గంటలకు సరిగా ఉదయ వనమున వీరు 8 గురును బయలుదేర నున్నారు. 144 సెక్షన్లు ఉల్లంఘించి ఉత్సవముతో బోవు చున్నందుకు అరెస్టు చేసిన సరే, లేక కమిషనరు జవాబులో తెలిపిట్లు చెనరగొట్ట నెంచి ననో వీరు ప్రాణములకైన తెగించి తమ కార్యము నెరవేర్చు కొనవలెనను దీక్షతో నున్నారు. ఎట్టి ప్రతిబంధకము లేకున్నచో మైలాపూరు వీచికి పోయి సభ జేయుదురు.

ను రా జ్ మ ల్

వారి స్వచ్ఛమైన
వెండిసామగ్రి.

313, ఎన్.ఎస్.ఎస్. రాజ్ ఘోష్టా గేట్, మద్రాసు. తిరుచినాపల్లి

చందాదారుల కొక విజ్ఞప్తి

అనేకస్థలములందు నెల 1-కి దినపత్రికకు రూ 2 ల కంటే హెచ్చుగాను, విడి పత్రికను 0-2-0 లకును విక్రయించుచున్నట్లు మంకు తెలియుచున్నది.

దినపత్రికకు నెల 1 కి రూ 2 లు మాత్రమే చందా చెల్లించవలెను. విడిపత్రిక 1-కి ధర రూ. 0-1-6 తెలుసుకొనవలెను. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా చందానుగాని, పత్రికకు హెచ్చుధరను విసూలుచేసినను మాకు తక్షణమే తెలిపిన తగుచర్య తీసుకొనబడును.

కావలెను

బెజవాడలో 6 సంవత్సరము బాలునికి విద్యాభ్యాసము గలుపుటకు ఉపాధ్యాయుడు కావలెను. వేతనము యోగ్యతలనుబట్టి యివ్వబడును. వివరములకు క్రిందివారికి వ్రాయవలెను.

మిస్టరు. సీ. సి. రెడ్డి,
ఆడిటరు, బెజవాడ.

నోటీసు

నేను రాజమండ్రి కాపురస్తులు లేటు కొనగళ్ల బుచ్చయ్యగారి కుమార్తె ఆదినారాయణ వగైరాల పయన రాజమండ్రి సబుకోర్టు ఫయల్ నెం. 52/1918 నెంబరున రెండు లక్షల యర్రవై వేల పయిల్లర రూపాయలకు డిక్రీని పొంది నాను. సదరు డిక్రీబాకీ హరించు దురుద్దేశముతో సదరు ఆదినారాయణ వగైరాలు తల్లి కాంతమ్మగారు సదరు ఆస్తులు లాలోచిగా అన్యాయము అనగా లాలోచి తనఖాలు క్రయములు వగైరాలు చేయవలె నని రావలసిన నోట్లు తనఖాలు డిక్రీ బాకీలు ట్రాన్స్ ఫరులు చేయవలె ననినీ మార్పులు చేయవలె ననినీ ప్రయత్నములో యున్నట్లు తెలియుచున్నది. అటువంటి ట్రాన్స్ ఫరులు వగైరాలు చేసినను చెల్లనేరవు అనినీ అట్లు యెవరైనా వ్రాయుచున్నను చెడుదురు అనినీ యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

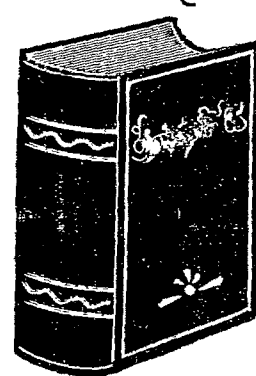
4-5-30 } నడిల్లి వెంకట్రాజు,
రాజమండ్రి } గుండువారిపీఠి.

చదువ చదువ సంతోషించుదురు!

నీకు కావలసినదియు, నీవు చూడవలసినదియు, నీవుచాలకోజులు వెనుకొనియున్న శాస్త్ర మిదియే!

శ రీ ర మ ర్త శా స్త్ర ము

64 శకముల చిత్రపటములతో ధర రూ. 1-0-0

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తి రహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు ఎవరినైనా బహిరంగముగా ప్రచురింపబడి లేదు. దీనిలో శ్రీ పురుషుల లక్షణములను, వారియొక్క అవయవక్షణములను, శృంగారరహస్యములను, మగ ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివరములను, శయ్యాగృహరహస్య వివరములను పూర్వము మహాముఖులు మర్మముగా వ్రాసికెట్టిన పుస్తకమును నేను చక్కగా 64 చిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాను. ప్రతియొక్కరూ ఈసమయములోనే ఈపుస్తకమును పొందుదు.

ఎం. ఎన్. నరస్వతి అందు కంపెనీ,
నెం. 11, ఆరుమగంపీఠి, మద్రాసు.

చిదేశవార్తలు

ఇండియాలో బ్రిటిషు అధికారులు విదేశపత్రికా ప్రతినిధులు

మహాత్మాగాంధీగారి అరెస్టు విధానమును ముందుగా డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రికావిలేఖరికి దెలుపుట

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 6:—బ్రిటిషు అధికారులు ఇండియాలో తాము అవలంబించు ప్రభుత్వవిధానమును కార్యక్రమమును గూర్చి ఇండియాలో నున్న విదేశపత్రికావిలేఖరులకు ముందుగా దెలుపుచున్నారు. మహాత్మా గాంధీగారి అరెస్టును గూర్చి ఇతనికి జైప్రెస్టుల ఆశయం డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రికకు పంపిన తంతునిబట్టి తెలియుచున్నది. ఇండియాలో పత్రికావార్తలను తీవ్రముగా ప్రభుత్వము పరిశీలించి పంపుచుండగా ఇండియా పత్రికలపై అధికారులు అవసరమైన జూపుచుండ, ఇట్లు విదేశపత్రికావిలేఖరులకు తమ కార్యక్రమమును దెలుపుట చోద్యముగ నున్నది.

మహాత్మా గాంధీగారిని అరెస్టుజేయుటకు జరిగిన ఏర్పాటు లన్నిటిని ఎలావాడ చెఱసాల కాయనను గొంపోపు వివరములను ఆదివారము మధ్యాహ్నమే దెలిపినట్లు డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రికావిలేఖరి పంపిన తంతునిబట్టి దెలియుచున్నది. గాంధీగారి అరెస్టు కార్యక్రమము నంతను హాట్స్నుగారు దెలుపుటచే గాంధీగారిని బారివిలీదగ్గర మోటారుబండిలోనికి మార్చుచుండ జూచుటకును రానున్న అల్లరులను గూర్చి గాంధీగారిని అడుగుటకు వీలైనదని ఈ విలేఖరి దెలుపుచున్నాడు.

గాంధీమహాత్ముని

అరెస్టు

ఒక్క డెయిలీ హెరాల్డుపత్రికయే ఖండించుచున్నది

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 6:—బ్రిటిషు పత్రికలన్నియు రాజప్రతినిధి గాంధీగారిని అరెస్టు జేయుటను అంగీకరించుచుండగా, ఒక్క డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక మాత్రము అరెస్టు చేయుట తప్పని ఖండించుచున్నది. గాంధీగారి నిర్బంధము జేయక తప్పినదిగాదని సాధారణముగ అందఱును అనుచున్నారు. భారతాయములకు ప్రతికూలముగ పత్రికలు ఇదివరకే గాంధీగారిని అరెస్టు చేయవలసియుండె ననుచున్నది.

భారతీయులను యూరపీయులను ఇదివరలో న్యాయముగ వారివారి హక్కుల ప్రకారము చూచినట్లు జూడకున్నట్లును తప్పక సామ్రాజ్యముకుటమం దున్న ప్రకాశమాన మగు నగను గోల్కొనవలసివచ్చునని ఇంచీకేపు ప్రభువు డెయిలీ మెయిలుపత్రికలో వ్రాయుచు వివక్షతో గూడుకొన్న అనగా భారతీయుల కొక కాసనము యూరపీయులను కొక కాసనము జేయవలెనని తెలుపుచున్నారు.

నిర్బంధవిధానము సరియైన మార్గములు కావని డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక దెలుపుచున్నది. గాంధీగారిపై నేరారోపణను గావించలేదు, విచారణ నల్పలేదు. దీనివలన భారతసమస్య పరిష్కారమున కేమైన దారి ఏర్పడినదాయని ప్రశ్నించుచున్నది. మరింత రెచ్చగొట్టినదగుచున్న దనుచున్నది. గాంధీగారిని అరెస్టుజేసినను గాంధీగారి పలుకుబడి పోలేదు. భారతీయుల ఆశయమును తృప్తిపరచుటకు మార్గము సరయుట సరిఅయిన విధానమనిపించుకొనుచున్నది.

ఇటీవల ప్రభుత్వ భారతవిధానమునుగూర్చి ఈపత్రిక భిన్నాభిప్రాయమును దెలుపుటనుజూచి సంగతిసందర్భము తేమి యని ఫ్రీప్రెస్ విలేఖరి విచారింపగా కార్మికపక్షమునకును బెన్నుగారికిని భిన్నాభిప్రాయమే గాని ఇర్విన్ ప్రభువునకును బెన్నుగారికిని భిన్నాభిప్రాయములేదని తెలియుచున్నది. ఇంతవరకు ఇర్విన్ ప్రభువు దీనుకొన్న చర్యలన్నిటిని బెన్నుగారింగీకరించుచున్నారని అధికారికత్యా దెలియుచున్నది.

కామన్సునభలో భారత వ్యవహారముల ప్రకటనము

(రూటరు)

లండన్, మే 7:—ప్రాగ్మాటిక్ బాల్టిస్సుగా రడిగిన ప్రకటన ఇండియానుండి యగు బెన్నుగారు ఇండియా వ్యవహారములను గూర్చి కామన్సు సభలో ఇట్లు ప్రకటించిరి:—బొంబయిలో కొన్ని భాగములను నాల్గో, వెస్టు ప్రాంటీసులు రాష్ట్రమున ఒక్క జిల్లాలోను ప్రత్యేక పరిషత్తు లేర్పడినవి, ఇవి తప్ప ఇతరచోట్ల ఎక్కడను అల్లరులు లేవు.

గ్రామీణతరములందు అల్లరులులేవు. మరియు సాధారణముగ ముస్లిము సంఘమువారి కాసనోల్లంఘనోద్యమములో జేరకుండ దూరముగనుండిరి. గ్రేటుఇండియను పెనిన్సులరు రైలులో పనిచేయు కార్మికుల తగాదాలు అంతరించినవి. కలకత్తాలో రాజకీయములకు సంబంధించిన బండ్లవాండ్రు తగాదా కూడ అంతరించెను. ఈ సందర్భములందు అధికారులు జూపిన చాకచక్యమును నాతోబాటు మీరందఱును కొనియాడెదరని నమ్ముచున్నాడను. రాజప్రతినిధియందు ప్రభుత్వమునకు విశ్వాసమున్నది. దానిలో ఈ సభవారుగూడ పాల్గొనుచున్నారని నమ్మెదను.

పిషావరుకావల తెగలవారిలో కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును గావించుచు దానికి సంబంధించిన గ్రంథములను పంచిబెట్టుచున్నారను విషయమును విచారించి ఈ ప్రచారము ఇండియాలోనే ప్రారంభమైనదో లేక వెదేశములందు ప్రారంభమయినదో దెలిపెదరా యని వింటర్లేట్ ప్రభువడుగ సంగతుల తెలియగానే సభవారి కివిషయమును దెలిపెదరని బెన్నుగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. ఈ విషయము ప్రత్యేక విచారణను సల్పవలెనని వింటర్లేట్ నుగారి యుద్దేశ్యముయ్యుండదని తెలంచుచున్నాడని బెన్నుగారిని.

కామన్సునభలో

ఇండియాసంగతులు

(వైరెస్)

రూస్, మే 7:—ఇండియానుండివచ్చిన పెక్కు తంతి వార్తలను బెన్నుగారు చదివిరి. పంజాబునుండి వచ్చిన వార్తలు ఆదివారము సోమవారమునకు సంబంధించినవి. ఆపుడు అంతయు నెమ్మదిగానే ఉండెననియు అయితే గాంధీగారి అరెస్టు వలన కొంత హఠాత్తము జరిగెననియు బెన్నుగారు దెలిపిరి. ఒక లాహోరు యూరపీయును సార్జంటును కొందరు అనుచురులను జనులు రైల్వేను ముట్టడించుచుండ తప్పించుటకు పోయిరి. వారిని ఈ గంపు చుట్టివేసెను కాని తప్పించుకొనివచ్చిరి. ఇన్సుపెక్టరు సార్జంటును చెబియొక 15 తూటాలను గాల్చిరి. ఎ వ ర వ రు తు త గా త్రు లై రో తెలియకున్నది. అంతయు అందుబాటులో నున్నది. ఇంకొక గంపుమీద పోలీసు నూపరింపెండెంబు కాల్చవలసివచ్చెననియు అసలు ఆందోళనమునకు కారకుడైన నాయకునికి దెబ్బతగిలి యుండుననియు దెలుపుచున్నారనిరి. రైల్వే పోలీసుస్టేషనులో ఒకదానియందు 500 వాలంటీరులు ప్రవేశించి రని దెలియుచున్నది. హూగ్లి హవురాలందు అంతయు నెమ్మదిగా నున్నదని బెంగాలునుండి తంతి వచ్చెననిరి. చిటగాంజులో నలుగురు చనిపోయిరట. ఇది కొద్దిరోజులక్రిందట జరిగినవిషయమై యుండవచ్చుననిరి.

డెల్లీలో డిప్యూటీ కమిషనరు పోలీసు నూపరింపెండెంబు కూర్చున్న బండిని ప్రజలు బ్రద్దలుగొట్టిరి. ఎంతమందికి దెబ్బలు తగిలెనో తెలియదు. 30, 40 మంది పోలీసు స్టేషనులో ఆస్తులతో చేరినవి మాత్రము దెలియుచున్నది. నీన్నటి బొంబయి నార్తలప్రకారము గాంధీగారు అరెస్టు అయినను అంత నెమ్మదిగా నున్నదని తెలియుచున్న దనిరి. బొంబయిలో పెద్దసభ కాంతముగ సాగెను. సోమవారము హర్తాళము ప్రారంభమైనది. మంగళవారము కూడ సాగినది. మిల్లులలో నూటికి 50 మిల్లులు పనిజేసినవి. నైపుములను ఎప్పటికప్పుడు నిద్రముగ నుంచిరి. నూరతులలో పరిశీతులు నెమ్మదిగా నున్నవి. కొన్ని దుకాణములు తెరవబడినవి. బర్మాలో అల్లరులులేవని దెలియుచున్నది. భూకంపముసంగతిని గూర్చి భూయముగ విషయం ఇంతవరకు దెలియలేదనిరి.

అసలు బంగారు నగలకు వికంసి చబిల్ దాన్ అందు సన్స్ సీమకములములు, నగలవర్తకులు 112, 113 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అబ్బుస త్యాబ్బీగారు ఆధిపత్యమును వహించుట దర్శనాకౌతారులపై దాడి సాగించుటకే నిశ్చయించుట

6 వ తేదీనుండి మహాత్ముని స్థానమున త్యాబ్బీగారు అధికారమున్న వహించిరి జలాలూరు, మే 7:—నైమత్ బరోడా, హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా పనిచేసిన అబ్బుస త్యాబ్బీగారు 6 వ తేదీ రాత్రికే కరాడీ వచ్చిరి. 6 వ తేదీనుండియు దళాధిపత్యమును వహించిరి. గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన రీతిచే త్యాబ్బీగారు దినచర్యవంతము జరిపించుచున్నాడు. త్యాబ్బీగారి కిపుడు 75 ఏండ్లుండిననుగూడ ప్రతిదినమును తిలీమీద నూలు వడుకుచునే యున్నాడు. చుట్టుపట్ల గ్రామముల నాయకులు కోరినపుడు గాంధీజీవితచే అచటికివెళ్లి ఉపన్యసించుటకు రూడ సంసిద్ధులైరి. త్యాబ్బీగారు దళాధిపత్యమును వహించిన పిమ్మట నేడు సాయంకాలమునందే జలాలూరులో బహిరంగసభలో మొదటిసారి ఉపన్యసించిరి.

“గాంధీగారిని మనమధ్యనుండి తీసికొని పోయిరి గాన దర్శనాలోని ప్రభుత్వమువారి ఉప్పుకౌతారులపై దాడివెడలుటకు మహాత్ముడొనర్చిన సంకల్పము పరిత్యజింపబడు నని మీ రెంతమాత్రమును భావింప గూడదు. ఆ విధానము సిద్ధముగానే యున్నది. కావున నా వలంటీరుల సహాయముతో నేను దానిని సాగించెదను. గాంధీజీని అరెస్టుచేసిన పిమ్మట స్వరాజ్య సత్యాగ్రహ ఉద్యమము మందగించిపోవు నని తలంపకుడు. అది ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో జరుగుచుండును. నేను త్వరలోనే ఉప్పురాసులపైకి దాడివెడలెదను. ఫలితము భగవదధీనము. మనము ఫిరంగి గుండ్లకెదురు నిలుచుటకు సిద్ధముగానున్నాము. కాని మనవిధానము మాత్రము పూర్తిగా అహింసాత్మకముగానే యుండును. మనము కట్టులనైనను చేతులలో నుంచుకొనగూడదు. మనకు దృఢసంకల్పము మాత్రముండిన చాలును. మనలను వారు వధించినచో మనకు స్వరాజ్యము లభించుననియును భారతదేశమునకు బంధవిముక్తి కలుగుననియును మీరు దృఢముగా నమ్మగోరెదను. ఈకార్యమును నెరవేర్చుటకు మహాత్ముడు నన్ను నియమించెనుగాన భగవదనుగ్రహ ముండినచో దానిని నెరవేర్చెదను. మీరందఱును ఖద్దరును కట్టవలెను. నూలు వడుకవలెను. మద్యపానమును వర్జింపవలెను. ఈరీతిగా మీరు పవిత్రతను బడసినచో స్వరాజ్యసమరమును సాగించుటకు మీ కర్హత కలుగును. మహాత్ముని నిర్బంధించుట పూర్తికాకుండ మిగిలిన కార్యమును మీరు పూర్తిచేయవలెను.”

అని త్యాబ్బీగారు నడిచిరి. త్యాబ్బీగారు కరాడీలో గాంధీగారి కుటీరమునందే నివసించుచున్నారు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

నాగపూరులో నిషిద్ధగ్రంథములను చదువుట

నాగపూరు, మే 7:—మధ్యపరగణాల సమరాచార్యుల సంఘమువారు సమావేశమై ప్రభుత్వము వారు నిషేధించిన రాజద్రోహపంతులను గ్రంథములనుండి కొన్ని భాగములను బహిరంగసభలయందు చదువవలయునని తీర్మానించిరి. సమరాలోచన సంఘపు అధ్యక్షులగు అభయంకరుగారు శుకవారమునాడు ఈ ఉద్యమమును ప్రారంభించెదరు. (అ. ప్రె.)

జాబులు

శ్రీకృష్ణ కౌశలమేల్వరే, హిందీపాఠశాల
ప్రథమవార్షికోత్సవము

(బగ్గన్నాపేట, కాకినాడ)

ప్రపాఠశాలయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవ సందర్భమున 11-5-30 సం॥ ఆదివారంనాడు ఒక ప్రార్థనాసభ జరిగి బహుముఖముగా జరిగిన విద్యార్థుల ప్రతిభను ప్రశంసించి, బహుముఖముగా జరిగిన విద్యార్థుల ప్రతిభను ప్రశంసించి, బహుముఖముగా జరిగిన విద్యార్థుల ప్రతిభను ప్రశంసించి...

కావున రాష్ట్రభాషయైన హిందీభాషాభివృద్ధికి అనుకూలముగా ఉండేటట్లుగా ఈ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించుటకు ఈ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించుటకు...

విద్యార్థి బృందము.

రెంటికిని సంబంధము లేదు

బెజవాడలోని ఆంగ్లదేశీ వర్ణాశ్రమ ధర్మసంఘము ఈ రవాణాను రద్దుపరచుటకై కొంతకాలముగా బనిచేయుచున్నది. సంఘము పక్షమున పత్రిక నోకదానిని నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో చెన్నపురము లో శ్రీ కాతా సూర్యనారాయణాపురంతులుగాడు మొదలగు వారు కొందరు స్వరాజ్యస్వరక్షసంఘము నోకదాని నేర్పరచి, ఒకకంపెనీగా రిజిస్టరుచేయించి, 20 లక్షల మూలధనమును నే కరించుటకు దైత్యులను చంపాదారులను శిక్షించుటకు గొంత వరకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఈ స్వరాజ్య స్వరక్షసంఘమునకు, నేనధ్యక్షుడుగా నున్న బెజవాడలోని ఆంగ్లదేశీ వర్ణాశ్రమధర్మసంఘమునకు ఎట్టిసంబంధములేదని ఇందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాను. కొందరు రెండు నోకటియే యని యభిప్రాయ పడుచున్నట్లు తెలిసికొంటిని. కాబట్టి స్వరాజ్య స్వరక్షసంఘములో భాగములు కాదలవిన వారు వైసంగతులను తెలిసికొనగలందులకును, సంగతిసందర్భములను బాగుగా యోచనచేసి మా వర్ణాశ్రమ ధర్మసంఘమును ప్రోత్సహింపరచుటకు, బ్రార్థింపవచ్చును.

బెజవాడ, } పెద్దిభొట్ల వీరయ్య, బి. ఏ. బి. యల్.
19-4-1930. } బెజవాడ వర్ణాశ్రమధర్మ సంఘాధ్యక్షుడు.

ఆడవస్తాడు

మన దేశము కుస్తీలకు చాల ప్రసిద్ధి చెందినది. భూలో కనులో కల్లు ప్రసిద్ధి చెందిన జబ్బికోగాడు హిందూదేశమునకు వచ్చి గామాగారిని ఓడించెదనని ప్రగల్భములు పలికి తుదకు ఆగామాగారి చేతనే ఒక్క నిమిషములో చిత్రమల్లి తిరిగి నుట్టాడక "గామా పెద్దపులిరానాయనా" అని కల్లడిల్లుచు వచ్చినత్రోవపట్టుకొని వెళ్లిపోయెను. అందుచే మనదేశములో కుస్తీలు చాలతరచుగా జరుగుచున్న దానిలో ఏమియు అంత అతిశయోక్తి లేదు. అది అప్పుడు జరిగినదే.

ఇప్పుడు మొన్న ఒకవిధిత్రమైన కుస్తీ హైదరాబాద్లో జరిగినది. అది ఏమన అది ఆడవాండ్రు కుస్తీ. ఒక ఆడవాడు ఈరాను దేశమంతా. రెండవ ఆడవాడు హైదరాబాద్లో ఆసులు అమ్ముకొని జీవించు వనిత. ఇందులో హైదరాబాద్ వస్తాద్ చాల పొడుగుగాను బలముగాను చూపుటకు భీకరముగాను వచ్చి రణరంగములో నిలువబడినది. రెండవ ఆడవాడు యునుకు చేసికొని అసలే పొట్టికితోడుగా మంకోని మనుష్యుల మధ్యవలెవచ్చెను. వచ్చియును ఏదీని పారవేసి తానుగూడ రణరంగములో నిలువబడినది గాని ఈరాను మనిషిమనుష్యుల దోచుకోత్యానందెను. తక్షణత ఇద్దరు కలబడి. హైదరాబాదు నాయకురాలు చాల చాతుర్యమును చూపెను. ఈరాను ఆమెను గట్టిగాపట్టి పైకిఎత్తెను. హైదరాబాద్ నకు చేరు తెచ్చినదిరా అని సభ్యు లందరు అప్లౌసముగా చప్పట్లుచరచిరి. కాని పైకిలేవబడిన ఈరానుమనిషి గట్టిగా ఒక తప్పును తప్పెను. ఒకడుక్రింద నూగులసంచికీత్యా గభాజున పడిరి. ఎవరు! ఎవరు!! ఎవరు!! హైదరాబాదు వస్తాడు. ఆమె మీద చిత్తుజేసి కూర్చునియున్నా చెవన? ఈరానువస్తాద్ కాలమహిమ ఇది ఇప్పుడుజరిగిన సంగతి. (గోలకొండపత్రిక)

కృష్ణాదేవభూషణ నోరి రామకృష్ణలవారి
కుర్బాని సెలవు 1-8.
భూలోకపుష్పిచేయును. అన్ని సాఫల్యాల దొరకును.
గడ్డ నిలయును (రీజిస్టర్) బెజవాడ.

నిత్యము ప్రాతకాలమున పని ప్రారంభించక
పూర్వము బలమును గలిగించునట్టి
ఓవల్ టైన్ సేవించుట మంచిది.

ఇండియాలో ఆనేకవేలమంది బలహీనములను పొందుటకు నిత్యము ఓవల్ టైన్ను త్రాగుట వ్యాపకము చేసుకొనిరి. బహు దుష్టముగానుండి పోషకపదార్థముగా పనిచేయుటవల్ల ఈ ద్రావ్యమును, ఉత్తేజమును గలిగించును. రోజంతయు హాయిగా నుండి పనులన్నిటిని చక్కగా నిర్వహించునట్లు చేయును. అలసట పొందరీతదు. విపరీత కఠోరనీతులవల్ల శరీరమున కెట్టి హానిని గలుగనియును.

నానబోసిన బార్లీ, మంచివినిగడపాలు, కో కో నుంచి తయారుకాబడినది. కస్తూరివాసనగల్గియుండుటవల్ల అందరికి యిష్టముగానుండును.

ఓవల్ టైన్ తయారొనర్చుటకొక నిమిషము పట్టును. మంచి కాగినపాలు లేక పోతే కన్ డెన్స్ పా లుపయోగపడును.

ఒకానొక హిందూ ప్రముఖుడు చెప్పినసంగతి "ఎట్టి విపరీతపు తెండరులు కాచి నను వానలు మరిగినను నన్ను కాపాడినవి" ఓవల్ టైన్ ఒక్కటియే.

తయారయ్యేటప్పుడు చేతులతో నంటబడదు.

OVALTINE

మొదడునకు, నరములకు, శరీరమునకు శక్తి నిచ్చును.
కొమ్మల లండరినయొద్దను, స్టోరులందును దొరకును.
ఏ. వాండర్ లిమిటెడ్.,
లండను, ఇంగ్లాండు వారిచే తయారు చేయబడినది.

విదేశవస్తు బహిష్కరణము

బొంబాయి వర్తకుల ఏర్పాట్లు
బొంబాయి, మే 6:—బొంబాయిలోని విదేశవస్తు వ్యాపారస్తులందరును కలిసి ఏకముఖముగా విదేశవస్తుములను బహిష్కరించు విషయమే వర్తకులందరును కలిసి సంప్రతించుచున్నారు. సోజీషియలిస్టు కలిసి ఆలోచించుచున్నారు.

అలహాబాదులో విక్రేటింగు
అలహాబాదు, మే 6:—అలహాబాదులో విదేశవస్తు దుకాణములవద్ద విక్రేటింగు జరుగుచున్నది. ఒక మహమ్మదీయుని దుకాణమువద్ద వలంటీరులందరు ఏకముఖముగా నిరోధము సాగించుచున్నారు. గుర్రపు సవారీలు ఇచ్చట అల్లరులు జరుగకుండా పహారా యిచ్చుచున్నారు. (ఫ్రీ ప్రె.)

15 వలంటీరులను పోలీసువారు దెబ్బలుకొట్టిరి
విదేశవస్తుబహిష్కరణమునకుఅవి విజయమయ్యెను
లాహోరు, మే 6:—లాహోరు ఢిల్లీగేటు మార్కెటు వద్ద వలంటీరులు పిక్ఎటు చేయుట నిలిపివేసిరి. నిన్నటిదినము పోలీసువారు 15 వలంటీరులను గట్టిగా దెబ్బలుకొట్టిరి. ఇది చూచి విదేశవస్తు వర్తకులందరును అల్లులహమిదాగారుమాడా ఒకసంవత్సరమువరకు విదేశవస్తు వ్యాపారము చేయును అని పమాణపత్రికల పై సంతకము చేసిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

కాశీలో సాత్వికనిరోధ మారంభమగుచున్నది

కాశీ, మే 6:—కాశీలో విదేశవస్తువిక్రయ నిరోధ మునకై చాలా పెద్దసన్నాహములు జరుగుచున్నవి. ఆచార్య వరేంద్రచేవుగారు, శ్రీవల్లభసాహస్రప్రసాద్గారు, శ్రీయజ్ఞ నారాయణ ఉపాధ్యాయగారు, తదితర వాలంటీర్లు ఇంటింటికీవెళ్లి స్వదేశీప్రమాణపత్రములపై సం తకములు చేయించుచున్నారు. దుకాణములవద్ద పిక్ఎటింగు త్వరలోనే ఆరంభమగును. (ఫ్రీ ప్రె.)

తగినంతమందిపోలీసులులేకుండుట

మిరటుకుట్రకేసు

మంగళవారమునా డుదయము జరుగకుండుట
మిరటు, మే 6:—రాజకీయ పరిస్థితుల ననుసరించి బందోబస్తు విశేషముగా జరుగుటచే నేడు తగినంత పోలీసు బలము సమహితలేదు. కావున మిరటు నింపేటలను నేటి యుదయము కోర్టునకు గొనిరా లేదు. ఫలహారానంతరము విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ఖేంగ్ డీగారి జామీనుదరఖాస్తును గూర్చిన తమవాదనలను సింగగారు నేడు ముగించిరి. కలకత్తా పోలీసునకు చేందిన రవీంద్రనాథ గుప్తాగారు, జే. ఎం. మిత్తర్ గారును సాక్ష్యమొసంగిరి. పరీక్ష, అడ్డుపరీక్ష, పునఃపరీక్ష యియ్యన్నియు ముగిసిన చెనుక నేటి విచారణ ముగిసెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

రానున్న కరాచీదేశీయ మహాసభ

అధ్యక్షాసనమునకు శ్రీయుని దేశోదారక
కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులవారి
సెన్నుకొననగునని సూచన

విశాఖపట్టణము నివాసులు పండిత గావాల రామ
మూర్తిగారి టెల్లు వ్రాయుచున్నారు:
జాతీయమహాసభ కింతదనుక ఆంధ్రుల అధ్యక్షపదవికి
నియమింపబడకండు టాండ్రజాతికి యమమావకరముగ నుండు
టచే బాంబయరాజధాని యందలి కరాచీ మహాసభమునం
దీమారు సమావేశముగానున్న దేశీయమహాసభ సభాధ్యక్షత
కింకనైన తెలుగువారు నియమితులగునట్లు ఆంధ్రమహాసభల
యందలి యెల్ల తరగతులవారు తప్పక ప్రయత్నింపవలసి
యున్నది. కరాచీనగరము బాంబయరాజధానియందు చేరియుం
డుటచే, కాంగ్రెసు నియమావళి ననుసరించి, ఆరాజధానికే
చేరిన సభ్యుల స్థూలభాయి పటేలుగారు గాని, అసంబంధపదవికి
కేవల రాజీనామాను బాఖులచేసిన మానసియ వికలభాయి
పటేలు సాహెబుగారు గాని, అధ్యక్షతను వహించునర్హతను
బడయజాలరు. కలకత్తా దేశీయ మహాసభ న సభాధి
పత్యమునకు తాము నియమింపబడునట్లు
కేంద్రపంచనలై కృషియొనర్చి లబధిజాయలైన సుప్రసిద్ధులగు
వాయకులు శ్రీయుని దేశోదారక, ఎన్. సేనుప్ర మహాశయులవారికి
స్థానము లభింపబడునట్లు వర్తమాన దేశీయమహాసభసభాని
యంత పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ మహారాజుగారు దురద్యమిం
చుచో ఆంధ్రుల యధ్యక్షునికి వారింకొకమా రడ్డు నిలచిన
వారయ్యెదరు. మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తి గారును, దేశ
భక్త కొండ నేంకటప్పయ్య పంతులవారును దీర్ఘప్రవాస
శిక్షల కంపబడుటచే వీరి ప్రసక్తి నూహించుటకైన నిపు డవ
కాశీము గన్వింపవచ్చును.

దేశోదారక విశ్వదాత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులవారు సుమారు పాతిక సంవత్సరముల నుండియు
ఆంధ్రాభ్యున్నతి కొనసర్చుచున్న నిరుపమాన ప్రజాసేవకు
శ్రీవారి యోగము మాడ కాదనబలరన్న పండితయోగి
యొండరు. వీరి సంపాదకత్వముక్రింద నడుపబడుచున్న
"ఆంధ్రప్రతిక" తెలుగుజాతియందు విజ్ఞానోదయమును గలిగిం
చినది రాజీవ్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులవారి యనం
తమున మరి యింతటి యుత్సాహప్రజాసేవకు డాండ్రానని
యందుద్భవించియుండలేదు. వామట్టుకు నేనిప్పుడు కాంగ్రెసు
శిబిరమునకు చేరినవాడవకాదు. సత్యాగ్రహసాధనము లెవ
స్వరాజ్యము లభించుననిగాని, సమిష్టి కావనోల్లంఘనమును
దౌర్జన్యరాహిత్యముగ ప్రజాసామాన్య మవలంబించగలుగుదురని
గాని నేను విశ్వసించువాడను కాను. కొండుతేలిలు సభలననే
భారతదేశభక్త్యులు కొంతవరకైన సభాభివృద్ధి కు కాక మానవని
నా నమ్మకము. ఏను అక్షయనంపము గల నాగేశ్వరరావు
పంతులగారు తాము సమీప మార్గమున లోకమునకు బ్రవర్తించు
చున్న యఖండత్యాగము ప్రతివారికిని ఇరంకంపనమును
గూర్చుచున్నది. జనకాది రాజులబోలి యుత్తమాద్యక్షివి
నముగల శ్రీయుతులు నాగేశ్వరరావుపంతులవారు దేశీయమహా
సభసభాధిపత్యమునకు నియమితులైన ఆంధ్రదేశీయంతయు ధన్య
తగాంవగలరు గృత యీ మాచనను డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభి
నీతారాధ్యుని, ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశము పంతులవారిపంజి
ఆంధ్రజాతీయ వాయకులు వామోదంపగలరని తలంపవచ్చును.
శ్రీగాంధీ మహాశ్వధు నిర్బంధింపబడుకుండిన నాగేశ్వరరావు
పంతులవారి కిమి రీ స్థానమునిచ్చించి తెలుగువారికోర్కెల కొంత
వరకు సఫలపరచియుండెడివాడు కాని కట్లా! కాలము జర
గనిచ్చినదికాదు. రాజకీయవిశ్వాసమున నేను పంతులవారి
నయితర కేక కక్షి కేంద్రించిన వాడి నే య యున్నా,
నేను ప్రజాపితాదేవత ముతో బరిచయము
గలిగించుకొనిన యీ యిరువది సంవత్సరముల స్వల్పకాలము
భవమునుబట్టి క్రొవారు దేశమునకును, దీనజనులకు, లభితకళాభి
వృద్ధికి నోనెచ్చుచున్న నిరుపమాన సాహాయ్యము నుగ్గడింపకుండ
నండజాలను. ఇట్టి మహానీయుడు దేశీయమహాసభసభాధి
పత్యమునకు నియమింపబడిన ఆంధ్రులందరును సంతోషించు
టలో వింతతేముండును గాన శ్రీవారు గావించుచున్న నిరు
పమాన సాహాయ్యమునకు మామన ముగనైన నాగేశ్వరరావు
పంతులవారి నామ మీ స్థానమునకు నూచింపబడునట్లు ఆంధ్ర
రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారిని తెలుగు మహాసభలొత్తిడి
చేసి యట్లు తీర్మానింపజేయుటతో యీ మాచన భారత కాం
గ్రెసుసంఘమువారి చేతను ఆమోదింపబడునట్లు నిరంతరం
దోశన మొనర్చుట కర్హము.

మాలో నెయిట్లో మాడ విదవ లేదినాడు భూకంపము
నలన ప్రాణ, గననష్టములు సంభవించెట్లు తెలియచున్నది.
(శ్రీ. ప్రె.)

మహాత్ముని ఆరోగ్యస్థితి

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

బొంబాయి, మే 19:—“గాంధీగారిని యెరవాడ తీసి
కొనివచ్చిన పిమ్మట చాలమంది వైద్యులుకలసి మరల పూర్వ
పరిస్థితి చేసిరి. గాంధీగారి వయసులో నున్న వా చెట్టి మంచి
ఆరోగ్యమును కలిగియుండవలెనో అట్టి మంచి ఆరోగ్యమునే
గాంధీ కలిగి యున్నాడు. “మా జేండ్ల క్రితము
నాకు కొద్దిగా ఆ పస్తూరము కలిగినది. అప్పుడు ఎడమకాలు, ఎడమచేయ్యి, ఎడమకన్ను, నాలుక
వీనికి కొద్దిగా పక్షవాతముగూడ కలిగినది గాని అది త్వరలో
నే తగ్గిపోయినది. దానివలన నెట్టి చెడుఫలితములును నీరము
గా నేర్పడలేదు” అని గాంధీగారు తెలిపిరి గాని గాంధీగారి
రక్తవాతములు కొద్దిగా దళముగా నున్నను, మాత్రము శరీరా
నే యున్నది. దానిలో చక్కెరయును అల్కామియును గూడ
కనబడలేదు. రక్తపు పోటు కిక్కిరింపు 140 డిగ్రీలకు 104
మాత్రమే యున్నది గాన వైద్యసంఘమువారు చెనుకవిచ్చిన
పక్షవాతమున కెట్టి ప్రాముఖ్యతను యిచ్చు లేదు” అని దొర
తనమువారు ప్రకటించిరి.

గుజరాతునుండి మహాత్ముని వెంటనేవచ్చిన రెవ్వి నెంటు
కల్లులు పూనా సివిల్సర్జను ఎ. ఎన్. థామసు, రెవ్వి నెంటు
కల్లులెవ్వి, యెరవాడ జయిలు నూనెంబెండ్ల మేజరు
మార్టినుగార్లు ముగ్గురుకలసి మహాత్ముని చెరసాలకు తీసుకొని
వచ్చిన వెంటనే పరీక్ష చేసిరి. వీరు ముగ్గురును యిండియను
మెడికలు సర్వీసు (వి. ఎం. ఎస్) ఆఫీసరులే. 5 వ తేదీని
చాలనేపు పరీక్ష జరిగినది. వారు రహస్యముగా రిపోర్టును
దొరతనమువారికి పంపిరి. “గాంధీగారు మంచి ఆరోగ్యస్థితి
లోనే యున్నారగాన ఎరవాడ చెరసాలపరిస్థితులలో
దీర్ఘకాలము గాంధీగారి నుంచిననుగూడ ఆయన ఆరోగ్యము
నకు భంగము కలుగనట్లు కనబడదు. గాంధీగారు రక్తపుపోటు
న్నను అది ప్రాణాపాయకరమైనది గాదు. ఆయనకు ప్రబల
మైన హృద్రోగముగూడ లేదు” అని వారు దొరతనమువారికి
తెలియజేసిన తెలియుచున్నది.

నేడు చెరసాలలో మహాత్ముని స్థితి

నేడు మరల చెరసాల వద్ద విచారింపగా గాంధీగారు చాల ఆరోగ్యమును
ఉత్సాహమును కలిగియున్నారనియే తెలిసినది. “అంత
రహస్యముగాను అంత సమపాదకరముగాను నన్ను పూనాకు
గొనివచ్చుటకు తనయోర్పాటులచేయుట అత్యంతజ్ఞయనియే
నేను తలచెదను” అని మహాత్ముడు మెచ్చుకొనెనని తెలిసినది.
చెరసాలలో గాంధీగారికి జనపబడవలసిన సమపాదకరములగుర్చి
దొరతనము వారికను అలోచించుచునే యున్నారగాన వివర
ములు సరిగా తెలియలేదు. కరాచీనుండి గాంధీగారిని తీసి
కొని చెల్లినపుడు మోటారుకారులో మేకపాలును మంచుగడ్డ
లును సిద్ధముగా నుంచబడెను. నేడు పూనానుండి చాలామంది
ప్రజలు క్రాంతిదళకు మోటారుకారులలోను నైకిలు బుడ్డవీ
దను ఎరవాడ వెళ్లిరి. చెరసాలకడ నువో కొద్దిమంది మాత్రమే
మహాత్మునిగోడ్లకి జయ అని అరచిగాని తక్కినవారందరకు
మానముగానే యుండిరి. నిన్న రాత్రియును నేడు ఉదయము
నను వేలకొలది ప్రజలు చెరసాలను ముట్టడించిరి పూనాలో
నేడు వందలకు బయలుదేరెనుగాని యిది కేవలము అసత్యముని
యును చెరసాల లో పలను వెలు పలను గూడ చాల
కాంతముగా నే యుం డె న ని యును నేడు అ
ధికారులు ప్రకటించిరి.

పూనాలో మరలాలు

పూనాలో మరలాలు జరుగటవలన ప్రజలందరకుగూడ
మాననభిమాను పూనిరి. నేడు ప్రజలు రైట్టి దౌర్జన్యమును
సలుపగూడదు. మాననభిమాను బూననలెను. అని వ్రాయబడి
న పెద్దపెద్ద నోటీసులు వెలంటికలు నగరమునం దంతటను
ప్రకటించిరి. నేడు వందలకొలది వలంటికలు చాల కట్టుబాటు
తో నగరమునం దంతటను కాంతిని వెలకొల్పిరి. రాకపోకల
యోర్పాటులను గూడ పోలీసువారి పాంథము లేకుండ వలంటి
కులే పరికరించిరి. కొందరు వీధులమొనలలో నిలవబట్టి రాక
పోకలను సర్దుచుండిరి. మరికొందరు వీధులవెంట తిరుగుచు ప్ర
జలు మాననభిమాను ననుసరింపవలెనని బోధించుచుండిరి. ఒకటి
రెండు ఉర్రోలిపులు కాంతముగనే జరిగినవి. పోలీసువారుగూడ
తలపడుగానే యుండిరి. పోలీసు ఆఫీసరులు హెచ్చుమంది
వీధులలో కనబడనేలేదు. ఉదయమున కేలగొలదుమంది బయలు
దేరిరి. వారు యెరవాడ చెరసాలకడకు వెళ్లెవరనియే అందరకు
తలచిరి గాని వారు కంటానుమెంటు సరిహద్దువరకుమాత్రము
వెళ్లి వెనుకకు మరలిరి. పూనాలోని రాజకీయనాయకు లిట్టి
యోర్పాటులనుచేసి ప్రకటనయిచ్చిరి.

ఎరవాడ చెరసాలయొద్ద గుంపుచేరుట

6-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలు మొదలు 750 వంది
ఎరవాడ చెరసాలవద్ద చేరిరి. కూర్చుండి యుండినను

వారిని చెదరగొట్టుటయే మంచినది ఉద్యోగులు తలచిరి.
తేనినో ఆచట బంగళాలో కాపుర
ముండువారికి యిబ్బంది కలుగు నని భావించిరి. అందులన
డిప్టీగ్రెజు పోలీసు నూపరింబెండ్ల వాయకత్వముక్రింద అదన
ముగా కొంత పోలీసదళమును చెరసాలకడకు పంపిరి. ఏల
యనగా చెరసాలకడ నున్న పోలీసువారి సంఖ్య చాల కొద్దిగానే
యుండెను. సాయంకాలము 4-30 గంటలకు 500 మంది అట
నుండి వెడలిపోయిరిగాని యింకను చాలమంది ఆమట్టుప్రక్క
లనే యుండిరి. పోలీసువారింత ప్రయత్నించినను వారు
పోలేదు. చాలమంది నైకిలుబుడ్డవీద నచటికి వెళ్లుచుండిరి.
జిల్లామేజిస్ట్రేటుగూడ నచటికి వెళ్లు నని తెలిసినది. (అ. ప్రె.)

గాంధీగారి అరెస్టు

మన దేశమునందు విదేశప్రతికావిలేఖరులకు
దొరతనమువారు ముందుగా తెలుపుట

బొంబాయి, మే 19:—గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేయు
టకు చేయబడిన యోర్పాటులను మనదేశమునందున్న విదేశీ
ప్రతికా విలేఖరులకు ప్రభుత్వమువారు ముందుగా తెలియ
జేసిరి. శ్రీప్రెస్సు లండనువిలేఖరి నేడు ప్రకటించెను. దీనిని
గుర్చి స్కూప్రెసులగుడ నేడు యిండియను డెయిలీ
మెయింపత్రికలో విమర్శించెను. డెయిలీ లైబ్రేగ్రాఫు ప్రతి
కా విలేఖరియును బాధ్యతలుగా రెటులనో వివరములను గ్రహిం
చెను. పికాగో డెయిలీ న్యూసుప్రతికా విలేఖరిగూడ నపు
డచటనుండెను. వీరికిద్దరికిని వివరములన్నియును ముందుగా
తెలుపబడుటచే గాంధీగారిని పూనాకు తీసుకొనివెళ్లుటకు సిద్ధ
పరుపబడిన కారులో వీరిద్దరుగూడ బోరివెటికి వెళ్లిరి. అచట
గాంధీగారు ప్రెయిసులోనుండి దిగగానే వీరిద్దరును గాంధీగా
రితో సంభాషించిరిగాననే ఆవార్తలు తక్షణమే విదేశప్రతి
కలలో ప్రకటింపబడెను. పికాగో డెయిలీన్యూసులో ప్రక
టించబడిన సంభాషణాంశములను కొన్నిటిని స్కూప్రెసు
యిండియను డెయిలీన్యూసులో ప్రకటించెను.

విలేఖరులు:—గాంధీ! మీ రేదైన కడపటిసందేశము
నిచ్చెదరా?

గాంధీ:—ఇప్పుడే యిచ్చుచున్నా యింక కొంతకా
లము తాళినవిబ్బునా?

వి:—ఇప్పుడే యెస్ గోవెడము.

గాం:—సారాంశములను శ్రద్ధగా చదివి నిష్పాక్షిక
ముగా వానిని విమర్శింపవలెనని ఆమెరికా దేశీయుల కరిగి
పుడు.

వి:—మీకు యెవరిమీదను ద్వేషము లేదా?

గాం:—లేదు. ఎంతగా ప్రముఖ లేదు. నన్ను అరెస్టు
చేసెదరని నేను చాలాకాలమునుండియు సిద్ధుడైయు యుంటిని.

వి:—మిమ్ములను అరెస్టుచేయుటవలన దేశమునం దంత
టను ప్రబలమైన అల్లరులేవైన జరుగునా?

గాం:—జరుగవు ఎట్లులైనను అల్లరులు జరుగకుండు
టకు తగిన యోర్పాటుల నన్నిటిగూడ నేను చేసియుంటిని.

వి:—అట్లులైన అల్లరులు జరుగునను సంకయము మీకు
లేదు.

గాం:—అల్లరులు జరిగకుండుటకు చేయదగిన యోర్పా
టు లనన్నిటిని నేను చేసితిని.

2000 ఏండ్లక్రితము జరూసలేములో జరిగిన రీతిని
యిప్పుడు మరల గాంధీ అరెస్టు జరిగినదను వాక్యముతో నీ
తలివార్త ముగింపబడెను (శ్రీ. ప్రె.)

సత్యాగ్రహానికి డబ్బు వసూలు చేయరాదనుట

ఉపేంద్రప్రసాద్గారిని పోలీసులు కొట్టుట

చెన్నై, మే 19:—చెన్నైలో సత్యాగ్రహవారిలో
యలలో నొకరగు ఉపేంద్రప్రసాద్గారు నిన్నటిదినము సత్యా
గ్రహానికి ధనము వసూలుచేయుచుండగా పోలీసు డిప్యూటీ
కమిషనరగు ముల్లాగారు వారిని నిలిపి, చట్టవిరుద్ధమగుపనినివి
త్తమై వారు ధనము వసూలుచేయుచుండిరిని హెచ్చరించిరి.
ప్రభుత్వమువారి యన్యాయ చట్టముల నెదుర్చుటకై తాముట్లే
వైకము నికముందుగూడ వసూలుచేయుదనని పోయగారు
జవాబుసంగిరి. తమ్ము బహుత్కారముగా అడ్డగించినగాని
యాపనిని మాన ననిరట అంతట పోయగారు పోలీసులనుగూడ
సత్యాగ్రహానికి ధనమునొసంగదని కోరిరి. ఇందులకు ఫలితము
గా పార్లమెంటును, యితరులను పీని లార్లతో కొట్టిరి తెలి
యచున్నది. పోయగారు క్రిందడిపోగా, మందులసామ్రాజ్య
గొనిపోయి, గాయకులకు మందుచేసిరి. కాలమీదను, వీధుల
దను వీరికి సామాన్యమయిన గ్రామములు తగిలియున్నవి.

గాంధీ మహాత్మనియెడల ప్రజల అనురాగము

దేశమందంతట
సంపూర్ణ హరితాళములు

అపూర్వముగ ఉత్సాహభరితము

ధిల్లీలో పోలీసుకాల్పులు

ధిల్లీ, మే 6:—ఇదివరకెన్నడును ధిల్లీలో కనిపించిన గని ఊరేగింపు టుత్సవము ఈరోజు జరిగెను. ఒకలక్ష ప్రజలు దానిలో పాల్గొనియున్నారు. 8000 మంది స్త్రీలుండెడి. 12 మైలు దూరము యిటుకరాలని ప్రజాసమాహారముగ ఈ ఊరేగింపు కుండువద్దయలుచేరి ధిల్లీలో ప్రధానరాజమార్గములగుండ ఊరేగెను. గాంధీమహాత్మునియెడల తమ గౌరవమును తెలుపుటకు గానుపొందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, తమతమదేశాదులను మూసివేసిరి. టాంగాలు, ట్రాంబండ్లు అడ్డమోటారుబండ్లు ఆగిపోయెను. చాల బ్యాంకులు, రైల్వే స్టేషన్లు యరింగుకాంటు అగ్గిను మూసివేయబడియుండెను. (ప్రే. ప్రె.)

144 సెక్సును ప్రయోగింపబడినది

ధిల్లీలో పోలీసు కాల్పులు

సిన్హా, మే 6:—గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుకు అసమ్మతి తెల్పుచు ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రాంతమునందు చాలవోట్ల హరితాళములను ప్రదర్శనములను జరిగినట్లు తెలియవచ్చినది.

ధిల్లీలో బండ్లన్నియు ఆగిపోయెను. పాకాలను, కళాకారులు, మూసివేయబడిన. నేలకొండ ప్రజలు తలకట్టలు లేకుండా చాందిన చాకమీదగా ఊరేగిరి. ఈ ప్రజాసమాహారము జనరల్ పోస్టాఫీసువద్దకు చేరినప్పుడు వారిలో కొందరు దెబ్బతీకబడినవరు, సీనియర్ పోలీసు నూపరిండ్లకు ఉన్న ఒక మోటారుకారును బ్రద్దుకొట్టిరి. సీనియర్ పోలీసునూపరిండ్లకు ట్రాంబండ్లు బిసిగిపోయెను. పోలీసు డిప్యూటీ నూపరిండ్లకు ట్రాంబండ్లను దేవదయాలగారి మీదికిగూడ కొందరు ప్రజలు పోయిరి. త్వరగా 4 లారీలలో పోలీసులు వచ్చి ప్రజల్లను వెళ్లగొట్టిరి. ఇట్లు చేయుటలో చాలా ఘోషానికి దెబ్బలు తగిలినవి. సివిల్ కోర్టు వద్ద మరియొక కొట్లాట జరిగెను. అచ్చట పిక్ఎటలు చేయుచు రెండు స్త్రీల దళములుండెను. పోలీసులు వారిని వెళ్లిపోమని చెప్పిరిగాని వారు వెళ్లనిరాకరించిరి. స్టేషనుల మధ్యవర్తులుగా నుండి తగాదాబాపిరి. పోలీసు లాటిదెబ్బల మూలకముగా 80 మందికి దెబ్బలు తగిలినట్లు చెప్పుచున్నారు. గడదెడలు జరిగిన ప్రదేశములలో అగ్నిపైసెనులు కాపలా చేయుచున్నారు. నాలుగు మోటారుకారులలో పోలీసులు తిరుగుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ధిల్లీ, మే 6:—ఇప్పటికి 50 మంది దెబ్బలు తగిలినవారు ఆసుప్రెన్సిలో చేర్చుకొనబడిరి. చాందినీ చాకు వద్దమాత్రమే దుండగములు జరిగెను. ప్రజలు వెళ్లిపోవలెనని పోలీసులు ఆజ్ఞయిచ్చిరి. కాని వారు వెళ్లలేదు. పోలీసులు బిక్సెటునుగట్టు పేల్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

కొట్లాట వివరములు

ధిల్లీ నుండి ఈక్రిందివివరములు తెలియవచ్చినవి. ధిల్లీ నగరములో సంపూర్ణమైన హరితాళము జరిగెను. వేటవజ్రమున కొందరు కాంతి సైనికులువెళ్లి కచ్చేరికిపోవువారిని పోకుండచేయబాచిరి. కాని వారు హతాశులగుటచే చాలమంది ప్రజలను పిలువకొని వచ్చిరి. తరువాత స్థితిగతులను పరిశీలించుచున్న డిప్యూటీ కమిషనరును, పోలీస్ ముఖ్యరెండంటును వారు కొట్టెనుదగించిరి. ఇద్దరు ఉద్యోగియులు వెళ్లి పోలీసులను తెచ్చిరి. పోలీసులు లాటిలతో ప్రజలను చెదరగొట్టిరి. ప్రజలలో చాలమందికి దెబ్బలుతగిలెను. కాని యెంతమందికి తగిలెనో సరిగా చెప్పబడలేదు. దెబ్బలుతగిలినవారు 20, 30 మంది కొత్తలోనున్నారు. అడివనల్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, యింకొక వికోపియాద్యోగియుని కొట్టుటకు ప్రజలుపోయిరి. కాని వారు తప్పించుకొనిపోయిరి. మిలిటరీవారు సివిల్ లెస్సను, రైల్వేస్టేషనును కాపలా కాయచున్నారు. ప్రజలు ముఖ్యమైన స్థలములనుండి పంపివేయబడిరినియు, స్థితిగతులు తమవశము తప్పలేదనియు డిప్యూటీ కమిషనరు ప్రాయచున్నారు.

(తరువారివార్త)

4 గంటలైన తరువాత ప్రజలు చాందినీచాకువద్దనుండి పోలీసులను తెచ్చిరి. మొదటి రెండులారీలను తీవ్రముగా కట్టె కొట్టెను. కాని అవి కొత్తలోకి చేరగలిగెను. మూ

డవని జనసమాహారముతో ముట్టడింపబడినది. ఈ మోటారును రక్షించుటకు పోలీసు సీనియర్ నూపరిండ్లకు కొత్తలో నుండి పోలీసులను తెచ్చి ప్రజలను కొట్టించెను. పోలీసులు కొత్తలో బయలుదేరగానే ప్రజలు వారిపై రాళ్లువదిల్చిరి. దగ్గరున్న సిక్కుగుర్వారానుండి యిటుకరాళ్లు వేయబడినవి. మోటారు కారును, దాని లోనున్న పోలీసులను రక్షించుటకు పోలీసులు కాల్చిరి. ఈ మోటారును రక్షించుటయందు ఆరుగురు పోలీసులకు దెబ్బలుతగిలెను. వీరిలో యిద్దరికి మంచి గాయములు తగిలెను. ప్రజలను వెళ్లగొట్టినతరువాత సిక్కుగుర్వారాపై పోలీసులు దాడివెడలి చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి. నిరపరాధులగు సిక్కులు చాలమంది వదలివేయబడిరి. త్వరలో ఆయుధపాటులగు పోలీసులు మోటారులలోవచ్చిరి. కాని ప్రజలను చెదరగొట్టుటకు వారు ప్రయోగింపబడలేదు. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు రాష్ట్రము

జలందరులో పోలీసు దుండుగములు, 50 మందికి

దెబ్బలు తగులుట

(ప్రే. ప్రె. తం.)

లాహోరు, మే 6:—లాహోరు నగరం నేడు హరితాళము జరిగింది. అనార్కాళీ, లాహోరి, ముల్తీ, మోనీ, హట్టా మొదలగు వ్యాపారస్థులముల పాడుబారిన ఆకారమును దాల్చియున్నది. ఈరోజు ఉదయము కాంతి సైనికులైనను వెళ్లి చెప్పనిదే వ్యాపారులు తమ తమ దుకాణములను మూసివేసిరి. పాఠశాలలు కళాశాలలు మూసివేయబడియుండెను. ప్రభుత్వ కళాశాలవద్ద మాడల్ స్కూలువద్ద పిక్ఎటెంగు జరిగెను. అక్కడ పోలీసులు ప్రజలను లాటిలతో కొట్టిరి తెలియుచున్నది. చాలమందికి మంచి గాయములు తగిలెను. ఒక బికిల్లని చేయి విరిగిపోయెను. ఒకవిద్యార్థి అరెస్టుచేయబడినది. తరువాత విద్యార్థుల ఊరేగింపాకటి పీఠులగుండ తిరిగి బ్రాడ్వాలువద్ద అగి సభగావించెను. మహమ్మద్ అలమ్ గారిభార్య అధ్యక్షత వహించెను. ఆమె నిన్ననే ఘోషామహానెను. సమయము నకుతగిన దైర్యధైర్యములకు బాపి దేశస్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడవలెననని ఆసాధ్య ప్రజల నుద్బోధించెను. దాక్టరు ఆలమ్ మాత్రమే గాక, అతని భార్య మైనది కుమారుడు గూడ తమ ప్రాణముల నాహుతి చేయుటకు సంసిద్ధులైయున్నారుని ఆమె చెప్పెను. దేశముకొరకై తన భర్త చేరసాకు బోవుట తమకు గర్వము గలిగించెనని ఆమె చెప్పెను. సెషెవరు కాల్పులు జరిగిన తరువాత మహమ్మదీయ స్త్రీలెవ్వరను ముసుగులు వేసికొని యిండ్లలో కూర్చుండ రాదనియు, ధూమ్మిల్మీభాయి మహారాజీవలె అందరును తమదేశమాత్రై పోరాడవలెననియు ఆమె చెప్పెను.

వివిధస్థలములలో సంపూర్ణ హరితాళము

లాహోరు, మే 6:—మహమ్మదీ అరెస్టుకు అసమ్మతిని తెలుపుచు దేశమంతట హరితాళములు జరిగినట్లు వార్తలు వచ్చినవి. ఆయన అరెస్టువార్త తెలియగానే సంపూర్ణములను ఆయాచితములను నగు హరితాళములను, ప్రదర్శనములను, సభలును ప్రతిపాట జరిగెను. షేక్పురాలో స్టేషనులు, వారి ఏజెంట్లు కొద్దులను వదిలి వచ్చిరి. నజర్ బాగ్ లో వేసవేలు ప్రజలు ఆబాలగోపాలము పీఠులలో ప్రదర్శనము గావించిరి. వారు నేడు సంపూర్ణముగ హరితాళమును గావించెదరు.

అమృత సరము

అమృతసరములో మహమ్మదీ అరెస్టుసంగతి డిప్యూటీ డైరెక్టరు తెలుపుచుచుండెను. ఒక మహాసభ, విదేశీవస్త్రధారణను సాయంత్రము జరిగెను. యంత్రపురము, ఫోకోపురా, మాంటోగోమరీ, సెయింట్కోట, రావల్ పిండి మున్నగు ప్రదేశములలోగూడ నిట్టి ప్రదర్శనములే జరిగెను. మాంటోగోమరీలో 300 కాంగ్రెస్ నేతలు అరెస్టుచేయబడిరిని తెలియుచున్నది.

లాహోరు స్టేషనుల అసమ్మతి

కాంతి దూతయగు మహమ్మదీ అరెస్టుకు అసమ్మతి తెలుపుచు లాహోరు హైకోర్టులోని వ్యాయవాదులు తీర్మానము గావించిరి.

విద్యార్థులు ఉపవసించుట

గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టు చేసినందులకు తమ అసమ్మతి తెలుపుచు గవర్నమెంటు కళాశాల విద్యార్థులు ఉపవసించిరి. మరియు నేడు పాఠశాలలకు పోకుండుటకు వారు నిశ్చయించిరి.

లాహోరు మునిసిపాలిటీ

లాహోరు మునిసిపాలిటీ వారి ఆర్థిక పరిస్థితి ముహమ్మదీ అరెస్టుని యెడల గల గౌరవముచే సభను మూసివేసి ఈ సాయంత్రము జరుగవలసిన సామాన్యసభను గూడ విరమించవలసినని మునిసిపాలిటీయొక్క అధ్యక్షుని ప్రార్థించిరి.

జలందరులో పోలీసులు ప్రజలను కొట్టుట - 50 మందికి దెబ్బలు

లాహోరు, మే 6:—మహమ్మదీ అరెస్టు సంగతి జలందరులో తెలియగానే వర్తక వ్యాపారములన్నియు కట్టి వేయబడినవి. నగరములో సంపూర్ణమైన హరితాళము జరిగెను. సాయంత్రము 2 లక్షల ప్రజలు నగర రాజమార్గముల గుండ ఊరేగి సాయంత్రముగాంధీకుంటవమువద్ద సభ గావించెను రై బాడపాంసరాజగారు సభలోనువసరించిరి. ప్రజలు కాంతియు తముగానుండిరి. కాని సభలో గల్గుతుచేయవలెనని కొందరుపోలీసులు ప్రయత్నించిరి. ప్రజలు యిండ్లకు వెళ్లిపోవుచుండగా పోలీసులు రెన్యూలేవను బాటికట్టలతోవారినికొట్టిరి. దాదాపు 50 మంది ప్రజలుగాయపడిరి. దెబ్బలుతగిలినవారిలో చాలమంది స్త్రీలు, పిల్లలు కలరనిచెప్పుచున్నారు. దెబ్బలుతగిలినవారిలో 4 గరు ఆసుప్రెన్సిలో చాల ఖాయలాగా నున్నారనిగూడ తెలియుచున్నది. (ప్రే. ప్రె.)

కలకత్తాలో హరితాళము

ప్రజలు రైల్వేను పోసీయకుండుట - పోలీసుకాల్పులు

కలకత్తా, మే 6:—ఇప్పటి గాంధీమహాత్ముని అరెస్టు మూడు గంటలకు తెలిపెను. ఈవార్త వ్యాపారపగనే షేర్ మార్కెటు, రేసియం మార్కెటు, బుజాబజారులోని దుకాణములు, నగరములో యితరవోట్లనున్న దుకాణములు వాటి యంతటయవియు మూసివేయబడినవి. పోలీసులు మంచి కట్టుదిట్టములు చేసిరి. పటేలుగారు కాంతిని తమతో వార్తను వినితత్తతము బొంబాయి మెయిలులో బొంబాయి పోవుచున్నారు. ఆయన జర్రాట్లో నుండవలసియున్నాడు గనుక నాగపుర యాత్రను మూసివేసిరి. (ప్రే. ప్రె.)

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

కలకత్తా, మే 6:—గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుకు తమ అసమ్మతి తెలుపుచు కలకత్తాలోను, పేటలలోను హరితాళము జరుగుచున్నది. అక్కడక్కడ కొన్ని మహమ్మదీయ దుకాణములుతప్ప తక్కిన వ్యాపారస్థులమున్నియు మూసియుంచబడినవి. ట్రాంబండ్లు తప్ప యితర బండ్లెవ్వరు దొరకలేదు. ట్రాంబండ్లు నడుచుచున్నను తీవ్రమైన పిక్ఎటెంగు జరుగుటచే నెవ్వరును వానిపై పోకుండిరి.

కలకత్తాలో ఆయుధపాటులగు భటులు కాపలాకాయచుండిరి. ప్రత్యేక బికోపిషు పోలీసులును, మోటారులలో పోలీసులును కాపలాకాయచుండిరి. రామకృష్ణపూరు బల్లకట్టవద్ద కాపలా కాయచుండిన ఒక ఇరస్పెక్టరు, సాడ్లెంటు లమీద ప్రజాసమాహారములు రాళ్లువదిల్చిరి. ఇద్దరికి దెబ్బలుతగిలెను. ఇరస్పెక్టరు రెండుగుండ్లకొట్టెను. సాడ్లెంటు ఒకబారకొట్టెను. ప్రజాసమాహారము నొకనికి గాయములు తగిలెను.

హళారాజ్ జిల్లాలో సంచనంటాలా ఆసుపత్రి హెచ్చుగడదెడల జరిగెను. అచ్చట మార్టిన్ ఆండుకం పెసివారి లెను మీద తేల్కకో ఘాటునుండి వచ్చుచున్న రైలు ప్రజలచే ఆపివేయబడినది. ప్రజలు వేయిమంది యుండురు. ఈప్రజలకు ముందు కాంగ్రెస్ కాంతిసైనికులుండిరి. వీరు రైలుకు అడ్డముగా రాళ్లును పాకిబండ్లను పెట్టిరి. మెగాలోపోలీసు పిక్ఎటెలు వానిని తీసివారవేసి రైలును ముందుకు పోనిచ్చిరి. అకస్మాత్తుగా ఇరస్పెక్టరు ఫోనుబాయిన్ అను స్వాంట్లు రాళ్లచే గాయపరచబడిరి. ప్రజలను వెళ్లగొట్టుటకు పోలీసులు ఉత్తరపు చేసిరి. తరువాత పోలీసులు కాల్చిరి. 15 మందికి దెబ్బలు తగిలెను.

హళారా వ్యాయవాదుల గ్రంథాలయము మూసివేయబడినది. వ్యాయవాదులు కొద్దుకు పోయెను.

జనపవారమిల్లులు గల స్థలము కాంతముగా నుండెను. కాంతిసైనికులు రైలుకట్టముగా పడుకొని ఈ రిరైల్వే మీద స్టేషనులనుండి వచ్చుచున్న ప్రయాణికులను రాకుండచేసిరి. కాపుర రైల్వే హళారాస్టేషనుకు చాల ఆలస్యముగావచ్చెను.

హళారా స్టేషనువద్ద రైలువారి స్థలములోనికి ఆక్రమముగా ప్రవేశించినందులకు 18 పోలీసు రక్షకభటులు అరెస్టు చేయబడిరి.

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

కలకత్తా, మే 6:—హళారాలో 144 సెక్సు అమలుపెట్టబడినది. ఈరోజు గడదెడలలో 49 మంది అరెస్టుచేయబడిరి. అవసరముల నెదుర్కొనుటకు నేడు ఈస్టర్న్ ప్రాంటియర్ రైఫిల్స్ దళమువారువచ్చిరి.

రామకృష్ణపూరు బల్లకట్టవద్ద 800 ప్రజలు చేరి పోలీసు అడ్డలకు తిరస్కరించిరి. కొలలోనుండు పోలీసువారిపై రాళ్లు వదిల్చినప్పుడు వారు కాల్పుల నారంభించిరి.

రైల్వే అడ్డముగా ప్రజలుండుటలను రైల్వే చాల ఆలస్యముగా వచ్చినది.

స్టేషనుకూలీలు యారోజు వనిమానిరి. మధ్యాహ్నమునతరువాత బల్లి జనపవారయంత్రాయపనివారు పనిలోచేరలేదు. పంచనంటాలా దెబ్బలుతగిన్న ఆరగురు పోలీసులు ఆసుప్రెన్సిలో నున్నారు. (ఆ. ప్రె. ప్రె.)

సంఘము

కరాచీ మే 6:—కరాచీ వీధులు హారతాళమువలన నిర్జనముగా నుండెను. హిందూ దుకాణములన్నియు మూతపడి నవి. మిలిటరీవారు, టెలిగ్రాఫ్, పోస్టు ఆఫీసులు, బ్యాంకులు, కోర్టులు, ఇతర ప్రభుత్వ కార్యాలయములను పహరాకాదు చేయించిరి. 15000 మంది యువజనులు గాంధీ బోపేల ధరించి, పురమును చుట్టి నవ్విరి. నిన్న సాయంత్రము భాగనందు గొప్ప బహిరంగసభ జరిగెను. మిర్ మహమ్మద్ బలూచిగారు మాట్లాడుటకు లేవగానే, “కాసనసభలో రాజీనామా నిమ్మ తేనెయెడ మాట్లాడక కూర్చుండుము,” అని ప్రజలు కేకలిపిరి. ఆదివారము సభలో జయంతిలా ఆచార్యగారు నిషిద్ధ గ్రంథమునుండి ఒక భాగము నెత్తి చదివిరి. (ఆ. ప్రె.)

హైదరాబాదు, మే 6:—ప్రభుత్వమువారు పోలీసు మిలిటరీ థియటరులను కార్యాలయముల యొద్ద పహరానుండుటచే తనివారము నుండియే గాంధీగారి ఆరెస్టు పుకారాలు బయలుదేరెను. నిన్న మధ్యాహ్నము ఆ వార్త తెలియగానే దుకాణములన్నియు మూతపడినవి. ఊరేగింపులు కొన్ని వీధులందు నడచెను. సాయంత్రము బహిరంగసభకు 15000 మంది జనులు మహమ్మదీయులతో సహా వచ్చియుండిరి. అందరూ ఉద్యమములో చేరి విదేశీవస్తువులను బహిష్కరింపవలెనని నాయకులు బోధించిరి. ఈ దినము ప్రార్థన జాతీయగీతములు పాడుచు ఊరేగింపులు జరిగెను. ఇతర విధములుగా పురముందు కాంతియే నెలకొనియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రము

కాన్పుర, మే 6:—ఇది గాంధీగారి నిర్బంధవార్త తెలియగానే ఆ ప్రయత్నముగా హారతాళము జరిగెను. ఏవో కొద్ది కురకలును తెలవారను తమదుకాణములను తెరిచియుంచిరి. సాయంత్రము బ్రహ్మాండమైన సభజరిగెను. నారాయణ ప్రసాదు, గణేశశంకర్ విద్యాధి, ప్రభుత్వము జనులను కాంతియుతులై ప్రవర్తింపుడని బోధించిరి. విద్యాలయములన్నియు మూతపడినవి. స్ట్రీట్ మిల్లులందు పనివాండ్లు నిలిచిపోయిరి. గాడిదలమీద విదేశీవస్తువులు వేసి వీధులందు త్రొక్కిరి. వాలంటీర్స్ ఆనేక స్థలములందు స్వదేశీ ప్రమాణపత్రములందు సంతకములు కైకొనిరి. కొద్ది ఆవరణమునకు స్త్రీలుపోయి వక్రీళ్ల నుండి విదేశీ దుస్తును గ్రహించి తగులబెట్టిరి. విదేశీగుడ్డలను బండ్ల కెత్తుచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

మిరట్టు, మే 6:—నిన్న మిట్టిమధ్యాహ్నమున గాంధీగారి నిర్బంధవార్త చేరినను, నిశ్చయముగా తెలియునప్పటికి 4 గంటలాయెను. అప్పుడు వలంటీర్లము లావార్తులు ఎల్లెడలను ప్రచారము చేసిరి. ఈదినము హారతాళము జయప్రథముగా సాగుచున్నది. చాలాదుకాణములు మూతపడినవి. వేల కొలది జనులు గాంధీగారి పటము మారేగించుచు వీధులందు ఈడడయును తిరిగిరి. 1000 మంది స్త్రీలుకూడ పాల్గొనిరి. సాయంత్రము మరెయిక బహిరంగసభ జరుగును. అధికారులు బాగరాకులై యున్నారు. ఇప్పటి కల్లరు లేమియు జరుగలేదు. (ఆ. ప్రె.)

కర్నాటకము

హుబ్లీ, మే 6:—నిన్న గాంధీగారి నిర్బంధవార్త తెలియగానే వలంటీర్ల డప్పులు కొట్టి దానిని పురముందు చాటిరి. బ్రహ్మాండమైన సభయొకటి సాయంత్రము జరుగబడెను. నేడు హారతాళము అధ్యతీయముగా నున్నది. భారత మిల్లు, మ్యూనిసిపాలిటీ, బ్యాంకులు మూతపడినవి. రేపుకూడ హారతాళము జరుగును. (ప్రీ. ప్రె.)

బెంగళూరు, మే 6:—పురమందును, కాంటామెంటు లోను హిందువులు హారతాళము జరిపిరి. కొన్ని కురకల అంగళ్లకూడ సాయంత్రము మూతపడినవి. కార్మికుల రంగములందు ప్రత్యేక పోలీసులు నిలబెట్టబడిరి. విదేశీవస్తు బహిష్కారోద్యమము దీనివలన మరింత తీవ్రమైనది. కాంగ్రెసువాదులు సాయంత్రము సభ జరిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

ద్రావిడ

చిదంబరం, మే 6:—కడలూరుజిల్లాయం దంతను గాంధీగారి ఆరెస్టువార్త బావాన్నివలె ప్రజ్వరిల్లెను. కడలూరు, పోర్టుకోట్ మొదలైన స్థలములందు హారతాళప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సాయంత్రము సభలుజరుగును. చిదంబరమున వలంటీర్లవార్త తెలిపిరి. సంపూర్ణహారతాళము జరుపబడెను. గాంధీగారిపటమును ముఖ్యవీధులందు ఊరేగించిరి. సాయంత్రము లాల్ బాతునందు సభజరుగును.

కడలూరునందు నై నియప్పక, కుమారస్వామి పిల్లగార్లకు 144 సెక్షన్ క్రింద ఉత్తరపు లొసగబడెను. (ఆ. ప్రె.)

తిరుక్కోయిలూరు, మే 6:—4 గంటల వార్తతెలిపెను. హారతాళము జరుగుచున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

వీహారు

పాట్నా, మే 6:—నిన్న సాయంత్రము టెలిగ్రాఫుద్వారా గాంధీగారి నిర్బంధవార్త ఆ హాబునుండి తెలియనయ్యెను. తక్షణమే, ఆహ్వానించి, అన్ని అంగళ్లు మూతపడెను. ఈ దినము కూడ ఇచటను మిలికొన్ని స్థలములలోను హారతాళము జరుగును. వలంటీర్లు వీధులను చుట్టుచున్నారు. న్యాయవాదులు హైకోర్టునకు పోలేదు. రైల్వేస్టేషను వార్డు ఒక్కొక్కరినూడ లేదు. (ప్రీ. ప్రె.)

బరౌ, రంగూను, మే 6:—గాంధీగారి నిర్బంధవార్త తెలియగానే, అనేకులు వీధులందు “గాంధీకి జై” అని కేకలిచుచు పొరుగు వార్తనడచేసిరి. కొన్ని భాగములందు హారతాళము జరిగెను. పోలీసులు గడ్డు తిరుగుచున్నారు. అయినను అనేక చోట్ల విదేశీవస్తుదహనము సాగుచునే యున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

తిరుచినాపల్లి, మే 6:—తిరుచినాపల్లిలో శాంతమైన హారతాళము జరిగెను. శాంతనంది వక్రీళ్లను మందంనుకొని, భజనచేయుచు, జనులు వీధులందు తిరిగిరి. సాయంత్రము బహిరంగసభ జరుగును. (ప్రీ. ప్రె.)

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్
(ఇంగ్లండులో ఇన్ కార్పొరేట్ చేయబడినది)
ప్రకటన
గంగమ్మజాతర తిరుపతి
6 మే మొదలు 15 మే 1930 వరకు.

ముఖ్య తేలి 8 మొదలు 15 మే 1930 వరకు
మాడవ తరగతి ప్రయాణికలకు చౌకరికట్టి టిక్కెట్లు
మద్రాసు స్టేషనునుండి తిరుపతి తూర్పుస్టేషనునకు, తిరుపతి తూర్పుస్టేషనునకు 75 మైళ్లలోపు దూరమున నన్ను అన్ని స్టేషనులనుండి 5 మొదలు 15 మే 1930 తేదీవరకు, యివ్వబడును. ప్రయాణమున 16 మే 1931 తేదీ రాత్రితో పూర్తి చేయవలయును.

ఈ టిక్కెట్లు, మెయిలు, ఎక్స్ ప్రెస్ బాడ్లలో ప్రయాణము చేయుటకు ఉపయోగించవు.

ఎటువంటి సవామేహములైన గురువును, ఇన్ షెక్సు నులు అననసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్గుణములు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. 60 ఏండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల డి. పి. నేటూరిసుందరరావు గారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.

4 నెల: 50 మాత్రలు రు 5.00.
ఆర్డరసాయనశాల, ముత్తూరు. (కృష్ణా)

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. నై ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయుటకును తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషవేదమున, తిరుత్తణి. P. O

చంద్రా నరసింహోటలు - నేపం జంక్షన్
నేలం మామిడిపండ్లు పంపుటకు తయారు. అర్ధరత్నో అద్వాన్య. 8 సం॥ అంటుమామిడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు డబ్బా రు 7½. నీరు, స్వదేశీ తర్వాగి పూలవిత్తులు, 24 దినములు పెట్ రు 2½, 12 దినములు 1½. కాట్టలూగు ఇవారి.

Chandra Nursery. P. O. Salem Junction.

విద్యుత్తు విజ్ఞాన వర్ణన

1930 సం॥ మే నెల 8-వ తేది గురువారము

1. భాస్వరములు

నిశ్చలములు			
నక్షత్రము తెనాలికి	౪౪ ౪5 ౪౭౭ ౪౭	12 8 0	13
నక్షత్రము	,, నీటో 42	,, 13 8 0	14 0 0
శీర్షి	,, డిటో 46	,, 14 0 0	15 8 ౪
కాగిలు	కా. 16౪ అస్తా 1-౩	,, 8 0 0	8 12 0
శుక్రము	,,	,, 19 0 0	20 0 ౪

2. భాస్వరము వర్ణన

కడలు అస్తా 1-౩ ర 205	,,	12 12 0	14 0 0
తెనగలు	,, నీటో	,, 16 0 0	17 0 0
తెనలు	,, డిటో	,, 14 0 0	18 0 ౪
నినుములు	,, డిటో	,, 17 8 0	18 ౪
ఉపలు	,, ౪ 19౪	{, 7 4 0	8 ౪

3. నూనెవస్తువులు

శుక్రమునూనె కా 1-౩	,, 105 0 0	110 0 ౪
నక్షత్రము కా 1-౩	,, 14 0 0	19 0 ౪
తెనగనూనె కా 1-౩	,, 88 0 ౪	42-0-౪
తెనగనూనె గానూనె కా 1-౩ ర 100	మి.కా.నూ.నె 97	
అనుదము కా 1-౩	92 0 ౪	94 0 ౪

4. చిల్లవస్తువులు

కా.నూ.నె కా 1-౩	95 0 0	97 0 0
కూరకము	54 0 0	56 0 0
జిరకాయలు (గుజరాతీ) కా 1-౩	98 0 0	105 0 0
ధనియాలు	,, కా 1-౩	28 0 0 85 4 0

గుజరాతీ పొయకట్టు సీతీమండి నూనె కా 1-౩ ర 40	45	
జిల్లము కా 1-౩	౪౭ 23 0 0	49 0 0
అస్తా-చక్కెర అస్తా 1-౩	,, 25 12 0	25 14 0
నిలకనూనె కా 1-౩	,, 28 0 0	౩8 0 0

5. ఇనుము

కట్టాకం కా 1-౩	,, 80 0 0	41 0 0
బలకం	,, 24 0 0	30 0 0
కట్టాకం	,, 24 0 0	౩0 ౪ ౪

6. నూనె

నెల 20 తిమ్మి నెలకాయా పె	౪ 6 5 0	
నెల 8 ,, కలూ	,, 8 10 0	
నెల 21 ,, కా	,, ౪ 4 ౪	
నెల 40 బాబుడ నెల కా	,, 9 6 0	
నెల 20½ కట్టాకం	,, 6 1 ౪	
నెల 60 కా	,, 8 4	
నెల 4 తిమ్మి నెలకాయా పె	,, 8 4	
44 బాబుడ	,, 4 12 0	
నెల 20½ జమ్మరు	,, 6 2 0	
నెల 20½ చేతివిల్ల	,, 6 8	

7. తోహములు

నెల 100 కులం 1-౩	౪ 56 12 0	59 6 0
బాబుడ కులం 1-౩	,, 21 18 0	29 0 0
నక్షత్రము 1-౩		18 12 6
ఇత్తడి కా 1-౩	,, 285 0 0	288-0-0
రాగి కా 1-౩	,, 825-0-0	828-0-0

8. రంగులు

అతి నేలు నిర్మలకాయా పె అతిజరయిలో నిలకాయా పె		
,, నీలిరంగు 1 రతి		0 10 0
,, 1౪ రంగులు		1 10 6
,, 28 రంగులు		1 0 9
,, ౪౪ రంగులు		1 8 0
,, 1 బలకం		1

రంగు-టె.పొ.పు.సె.గె.జె.జె. అనూ (బిల్డింగ్-రెడ్డు) కాంగ్రెస్-2 ది
నెల 4

గుంటూరులో సత్యాగ్రహము

బహిరంగ సభ

గుంటూరు, మే 5 :—నిన్న సాయంత్రము స్వరాజ్య ముదానములో శ్రీయుత వింజమూరి అనంతచార్యులవారి ఆధిపత్యమున నొక మహాసభ జరిగెను. తండ్రిపతంజలలుగ ప్రేక్షకుల లభించిరి. ప్రథమమున శ్రీయుత ఏకా ఆంజనేయ అంబా రుపస్యసించుచు నాడు జరిగిన మద్యపాననిషేధ ప్రచార చందర్కమున అరెస్టుకాబడినవారిని గుఱించి వివరించుచు దేశ చునకు స్వాతంత్ర్య మత్యవసరమయ్యు ప్రజలందఱను ఆత్యవసరముగ ఖడ్గధరించవలయుననియు, తెలియజేయుచు ప్రభుత్వమువారినిరించుచున్న ఆస్వాదుములను, తెలియజేసిరి. దౌర్జన్యము పనికి రాదనియు, కాంతమును విడవదనియు చుట్టూ కరచును నొక గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి.

తరుఫున శ్రీయుతులు వేముల వెంకటప్పయ్య, కొమ్మరెడ్డి ఆంజనేయలు, మల్లాది యడ్ల నారాయణ గార్లు నేటి రాజకీయపరిస్థితులను గుఱించియు, భావికర్తవ్యమును గుఱించియు దౌర్జన్య రాహిత్యము గుఱించి గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

అద్యక్షులు నాడే క్రొత్తగా నిలవీరుగ జేరినయొక యోధుడు, శ్రీ భావినాచార్యులవారి కొమారుడు. అద్యక్షులు గారు రాత్రి 8-30 గంటలకు ముగించిరి. జయజయ ధ్వనులతో పద ముగింపబడెను. సభాసంతరము విదేశీవస్త్ర దహనముగా వింపబడెను.

(స్వకీయవిలేఖరి)

కొల్లూరు

సభలో రాళ్ళుపడుట

4-5-30 వ తేదీ సాయంత్రము నాల్గవగంటలకు పెద్ద బజారునందొక బహిరంగసభ జయప్రదముగా జరిగెను. జన యోధాగావచ్చియుండిరి. ఆసభయందు శ్రీయుత కూచిపూట్ల ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ప్రస్తుతపరిస్థితులగుఱించి మాట్లాడిరి. నిక్కడనుండియూ యొక పెద్దరాయివచ్చి ప్రభాకరశాస్త్రి గారి యెదుటబడ్డది. వెంటనే రెండుమూడు యిటుక రాళ్ళు బజారునన్న జనముమీద బడెను. ఇద్దరుముగ్గురు మనుష్యులకు చేతులమీద కొద్దికొద్ది తగిలినవి. జనమంతయు లేచి గందర గోళము చేయసాగిరి. అంత ప్రభాకరశాస్త్రిగారు జనమును నగ్న కూర్చొనబెట్టి తిరిగి పువస్థానము ప్రారంభించిరి. తిరిగి వైదిధముగ జరిగెను. నాలుగువైపులకు మనుష్యులనుబంపి వెలికించిరి. దేరుకు కనుబడ గడు సభలో నలుగురు పోలీసులున్ను ఉండిరి. ప్రభాకరశాస్త్రిగారు దిండ్రుండి ఓసుకొచ్చిన పువ్వును అందరికి పుచితముగా పంచిపెట్టిరి సభ ముగిసెను.

మూడుదినములక్రింద యొక సభ జరిగెను ఆసభలో పోలీసులు, యిచ్చు పెక్కుగు పువస్థానములు పువస్థానము జెప్పకుండా గందరగోళము చేసిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

మద్యపాననిషేధ ప్రచారము

వారింటిరులు నిర్బంధించబడిరి

గుంటూరు, మే 5 :—పిక్కెటింగునను ఫలవంతమును విషయము తెడిమువ్వలను చేపించుట యని తెలిపి గుంటూరు జిల్లాలో అనేక గ్రామములలో నున్న తాటిచెట్ల మువ్వలను నిలవీరుగ చేపించిరి. ఇప్పటికి రెండుమూడువేల తాటిచెట్లు కల్లు గీత నివ్వబడిన వానియొక్క మువ్వలను నరికివేసిరి.

తదనుసరముగ నిన్న ఉదయము తొందర యువకులు సత్యాగ్రహిణులు, కాంతిపైనికులు, తాటిచెట్లమువ్వలను నరికివేయుటకువెళ్లి పొన్నూరు, చేబ్రోలులలో చెట్లమువ్వలను నరికివేయుచుండిరి. అట్టిసందర్భములో నిలవీరులగు పనిచేయుచున్న శ్రీయుతులు తున్నుల వీరయ్య, పోతూరి చంద్రబాబు, కృష్ణ మూర్తిగార్లు అరెస్టుకాబడినవారి. అంతయొక్క సత్యాగ్రహి కాని శ్రీయుత బోజిపూడి వెంకటసుబ్బయ్యగారు తోటలోని చెట్లను కొట్టుచుండగా మల్లాడ కూరకుండెను కారణమున సరెస్టు చేయబడెను.

చేబ్రోలులో శ్రీదేశికారణముతో శ్రీయుతులు పాటి బండ్ల పెదపిచ్చయ్యచౌదరి, నూర్యదేవర అనంతరామయ్య, వాసిరెడ్డి గంగాధరరావుగార్లు సత్యాగ్రహులను తోపుల స్వంతగాడను దేవాభిప్రయని భద్రయ్యగారినిన్ని అరెస్టు చేసిరి.

వీరినందఱును నిన్న బాపట్లకు తీసుకొనిపోయి అచట నుండి వేడుకలెక్కురుగారు కాంతలోనున్న అమృతచోరుల తో కొని బోయిరిని తెలియుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్.

ఇందుమూలన నర్వజనులకు తెలియజేయునదేమనగా బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్ అనుమతిపొందిన బ్యాంక్ యగుటచే జీతములను, పింఛనులను, వార్షిక మొత్తములు, ప్రయాణ ఖర్చులు వగైరా తమకుమారుగ వసూలుచేసికొన వీలుండును.

బ్యాంక్ వారు సంతోష పూర్వకముగ జీతములు, పింఛనులు వగైరా తమ స్వంతవారికి మా రుగ వసూలుచేయ గలరు.

విద్యాసాగర్ పాండ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

ధనవంతుడు ఖర్చు పెట్టునది 10,000 రూపాయలు!
బీదవాడు ఖర్చు పెట్టునది కొలది అణాలు మాత్రమే!
ఉభయులకు వచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలబిచ్చుగాయించెను. వారివైద్యుడు "మీ కఠిరాకోగ్యము కొంత విరోధాదేశము వెడలి, యచట భూమినుండి వచ్చెడు ఆరోగ్యమైన నీటిని త్రాగవలయు నని" చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు విరోధాదేశమునకువెళ్లి, యచట ఆరుమాసములుండెను. కొంతకాలమున ఆరోగ్యముచెూరెను. కాని కొన్ని వేలరూప్యములు ఖర్చయించెను. హిందూదేశముందు బీదవాడు వైదానమున వ్యాధిచే బాధపడెను. అప్పుడు వైద్యుడు "బ జారునకువెళ్లి కొలిది అణాలు వెల గల ఒకనీసా కృష్ణవేసాల్లును కొని, కొద్దిగ వేడినీళ్లలో గలిపి ప్రతిదినము ఉదయం పుచ్చుకొనుడు. కొలిది కోలులో యారోగ్యమును పొంద గలవని" చెప్పెను. బీదవాడు వైద్యముగచేసి యారోగ్యమును బొందెను. వీరు ఆరోగ్య మును కొలిది అణాలు విలువగల నీసా కృష్ణవేసాల్లును, ధనవంతుడు పదివేలరూప్య ములు ఖర్చుచేసి యారోగ్యోదకమును పానముచేసి, ఆరోగ్యమును పొందిరి. కృష్ణవేసాల్లునందు ఆరువిధములైన లవణములు కలసియుండి, గర్భము ఉపిరితిత్తులు, మలారోచము, రక్తము, అజీర్ణము, బలహీనత, తలనొప్పులు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పులు, జ్వర ము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టగలవు. మీరు బలహీనుగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణవేసాల్లును ఉష్ణోదకముతో ఉదయముపూట పుచ్చుకొనుడు. కొలిదికోలులో యారోగ్యవంతులగుదురు. ఈ లవణమును కాఫీ లేక తేనీ జీతో ఉదయముపూట నీసావైద్యుండు ఒక చిన్నగీటు వరకు పుచ్చుకొనవలయును.

తయారుచేయునపుడుగూ నేతితో అంటబడలేదు.

KRUSCHEN SALTS

ఇ. గ్రీఫిత్సు హ్యూగ్స్, లిమిటెడ్.

(స్థాపితము 1755)

మార్కెట్టరు, ఇంగ్లాండు.

ధూమకేతువు

ది 20 మెయి 1930 తేదీన మామికిని నూత్తునికని నడిమి భాగమును దరియగల ధూమకేతు వొకటి రెండు సంవత్సరములయి వైలుదేరి యూని కభిముఖముగా యానము చే

యచున్నట్లు లెక్కకు వచ్చుచున్నది. దీని రూపకేతువు మలు బాగుగా కోధించి కొలదిలో ప్రకటించుట ఆగ నముగలవారు దృష్టిపలుప వేడిసి.

బుర్రా శర్మ,
నడవట్టి మెలకొన

